Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIII., štev. 233 — Ljubljana, četrtek 6. oktobra 1932 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Manjšinsko vprašanje pred Društvom narodov

Danes se prične v Ženevi v politični komisiji manjšinska debata — Prihod predsedstva manjšinskega kongresa v Ženevo

Ženeva, 5. oktobra. V. (Izvirno poročilo »Jutra«.) Ker na zasedanju Društva narodov vsaj za prihodnje dni ni pričakovati dogodkov večjega političnega pomena, je včeraj in danes zapustilo Ženevo mnogo zunanjih ministrov, ki niso okupirani v komisijah. Nocoj se je odpeljal v Beograd tudi naš zunanji minister, g. dr. Boško **Jeftić**, ostala jugoslovenska delegacija pa ostane v Ženevi do konca zasedanja Društva narodov. Kakor sedaj računajo, bo trajalo še kakih deset dni. Zunanjega ministra g. dr. Jeftića bo kot delegata zastopal njegov namestnik, pooblaščeni minister g. dr. Konstantin **Fotić**, načeloval pa bo delegaciji bivši minister, senator g. dr. **Kostrenčić**. S člani naše delegacije je imel zunanji minister g. dr. Jeftić pred svojim odhodom včeraj in danes več konferenc o nadaljnjem delu v Ženevi. Sestal se je tudi z zunanjim ministrom gg. dr. Benešem in Zaleskim ter s šefom rumunske delegacije. Med drugim so razpravljali o skupnem stališču, ki ga bodo zavzele države Male antante in Poljske v razpravi o narodnih manjšinah. Ministra gg. dr. Beneš in Zaleski ostaneta še v Ženevi in bosta v ponedeljek prisostvovala seji predsedstva razorožitvene konference.

Z velikim zanimanjem se pričakuje manjšinska debata, ki se bo jutri začela v politični komisiji Društva narodov. Iz enako prozornih razlogov kakoršnih prejšnja leta, je debato tudi sedaj sprožila Nemčija, ki zahteva, naj politična komisija razpravlja o poročilu tajništva, v kolikor se nanaša na manjšinske zadeve. Zatrjuje se, da bo v teku debate Nemčija ponovila svoj znani predlog, naj bi se v okviru Društva narodov ustanovil stalni forum, ki bi razpravljal o manjšinskih problemih in da naj se to delo odkaže politični komisiji. Seveda pa se bo nemški predlog nanašal le na one manjšine, ki so zaščitene po mirovnih pogodbah in torej ne bo obsegal naših narodnih manjšin v Italiji.

Manjšinska razprava je privabila v Ženevo tudi več manjšinskih voditeljev in drugih strokovnjakov, ki se bavijo s tem težavnim, a za ohranitev miru življenjsko važnim problemom. Med drugimi so prispeli v Ženevo tudi predsednik kongresa Narodnih manjšin g. dr. **Wilfan**, tajnik tega kongresa g. dr. **Amende** in predsednik Zveze manjšinskih novinarjev g. dr. **Besedniak**.

Danes je Združenje novinarjev pri Društvu narodov priredilo svoje običajno vsakoletno poročilo, ki pa letos ni dobilo takega političnega značaja, kakor nekatera prejšnja leta. Udeležili so se ga vsi v Ženevi bivajoči zunanji ministri in mnogi drugi odlični delegati, ki jih je pozdravil predsednik Udruženja. Navzoč je bil tudi jugoslovenski zunanji minister g. dr. Jeftić. Med drugimi govorniki so se oglasili znani poborniki idej Društva narodov lord Cecil in generalni tajnik Društva narodov Drummond. Tudi v današnjih svojih govorih so izpovedali vero v vzajemnost narodov in pobijali pesimizem, ki se je rodil iz naraščajoče krize Društva narodov, ki se je zlasti na sedanjem zasedanju pokazala v tako močni luči.

V prostorih Društva narodov so tudi danes bile ves dan seje komisij in odborov. Med drugimi je zasedal tudi posebni komite, ki je dobil od razorožitvene konference nalog, da prouči, kako imajo razne države urejene proračune za narodno brambo. Danes je bila na vrsti Jugoslavija. Poročilo, ki ga je podala naša delegacija, je bilo tako jasno in pregledno, da je želo polno priznanje in da je predsednik izrazil željo, naj bi po njegovem vzoru sestavile svoja poročila tudi druge države, ki so še na vrsti.

Kitajci zadovoljni z Lyttonovim poročilom

Ženeva, 5. oktobra AA. Vodja kitajske delegacije na skupščini Društva narodov dr. Yen je izjavil, da je z objavo Lyttonovega poročila zadovoljen. S kitajskega stališča bi bil želel le to, da je komisija z enako podrobnostjo očrtala ekspanzivno politiko japonske vlade, kakor je to storila z opisom kitajskega nacionalizma. Komisija pa je v ostalem izvršila svoje delo v vsestransko zadovoljnost. Dr. Yen odobrava pred vsem obsodbo japonske vojaške politike v Mandžuriji. Važna se mu zdi tudi ugotovitev, da Japonci mandžurske države niso ustanovili po želji ljudstva v Mandžuriji.

Moskva, 5. oktobra AA. V sovjetskih političnih krogih so sprejeli poročilo Lyttonove komisije ugodno, ker vidijo v njem priznanje sovjetskih interesov v Mandžuriji in ker poročilo ne odklanja pakta o nenapadanju med Rusijo in Mandžurijo.

20 milijonov brezposelnih

Ženeva, 5. oktobra AA. Na seji komisije za tehnično organizacijo DN je poročal italijanski delegat Bianchini o gospodarskem in finančnem položaju sveta. Navedel je, da ceni mednarodni urad za delo število nezaposlenih v Evropi na 20 milijonov.

Četrta komisija je danes nadaljevala splošno debato o proračunu DN, ki ga hočejo znižati.

Gömbös o programu svoje vlade

Za revizijo mirovne pogodbe — Napoved gospodarskih reform — Mussolinijeva zahvala

Budimpešta, 5. oktobra. d. Ministrski predsednik Gömbös je govoril snoči o temeljnih potezah programa svoje vlade. Vlada stremi za tem, da bi na miren način dosegla revizijo mirovne pogodbe, pri čemer pa ne izključuje sodelovanja med podunavskimi državami, ki more biti uspešno le pri izrecni zagotovitvi madžarskih manjšinskih pravic. Zunanja trgovinska politika je usmerjena v prvi vrsti na pridobitev inozemskih trgov, zaradi česar se mora postaviti izvozna politika pod enotno vodstvo. Potrebna je nadalje reforma volilne pravice z uveljavljenjem tajnega glasovanja. Gömbös je nadalje napovedal odpravo dvojnih zaslužkov v državni službi, zlorab v javnem življenju ter postritev inkompatibilnosti. Proizvodnja naj bi se zagotovila v oblikah kapitalističnega reda z izključitvijo vseh zlih izrastkov. Zlato kritje bo ostalo neizpremenjeno in inflacija bo preprečena v vsakršnih okoliščinah. Davčna bremena naj bi se pravično revidirala, vendar pa se bo zahtevala za vsakogar stroga davčna morala. Za življenje sposobne industrijske panoge naj bi se razvijale samo do stopnje, do katere bi se to ne godilo na račun kmetijstva. Centralni položaj Madžarske v Podunavju naj bi se izrabil za razvoj tranzitnega prometa. Končno je napovedal ministrski predsednik ukrepe za odpravo brezposelnosti in preskrbo vojnih invalidov. Vlada bo zasledovala politiko, ki bo tudi delavstvu omogočila sodelovanje pri velikem nacionalnem delu. Glede na trditve, da stremi vlada po diktaturi, je izjavil Gömbös, da noče biti diktator in da tudi ne bo postal.

Pogajanja De Valere z angleško vlado

Sestanek De Valere z angleškimi ministri za rešitev irskega vprašanja

London, 5. oktobra AA. Davi ob pol 11. se je De Valera v ministrstvu za dominijone sestal z ministrom za dominijone Thomasom, ministrom Neville-Chamberlainom z vojnim ministrom lordom Hailshamom in zunanjim ministrom Simonom. Konferenca je bila dogovorjena na željo predsednika irske vlade samega, ki je predlagal, naj bi se med Anglijo in Irsko obnovila pogajanja o finančnih vprašanjih in o agrarnih anuiteta. Kakor je znano, so se julija meseca pogajanja o teh spornih vprašanjih med Anglijo in Irsko razbila. Anglija je tedaj predlagala, naj bi o njih razsodilo imperijalno razsodišče, kasneje pa je izjavila, da je pripravljena za nova pogajanja bodisi na podlagi stanja pred prvotnimi pogajanji, ali s kasnejšimi izpremembami. V prvem primeru bi Irska še naprej zadrževala izplačilo agrarnih anuitet, Anglija pa vztrajala pri zaščitnih carinah na irsko blago, v drugem primeru pa bi Irska vršila ta plačila in Anglija bi takoj ukinila carine na uvoz iz Irske. De Valera je svojčas oboje odklonil.

Z današnjo konferenco je v ta sporna vprašanja prvič posegel zunanji minister Simon.

Po konferenci je De Valera izjavil, da bo vprašanje agrarnih anuitet predmet posebnih pogajanj med angleško in irsko vlado, ki se bodo nanašala tudi na druga finančna vprašanja. Semkaj spadajo tudi vsote, ki jih je Irska plačala Angliji pri drugih prilikah in jih Anglija ne vrača. De Valera je pristavil, da se bodo ta pogajanja pričela v Londonu po možnosti 14. oktobra.

Francoski kredit Poljski

Pariz, 5. oktobra s. Kakor javlja »Petit Parisien«, je finančna skupina, ki stoji za banko Franco Bolognese, dovolila poljski Narodni banki kredit 50 milijonov frankov, ki se bo porabil za podpiranje poljskega poljedelstva.

ZA ŽENEVO LONDON

Angleška pobuda za konferenco velesil v Londonu o pohlepu Nemčije po oboroževanju

London, 5. oktobra. AA. Angleško zunanje ministrstvo je objavilo povabilo Franciji, Nemčiji in Italiji na konferenco petorice v Londonu. Namen konference je odstranitev težkoč, nastalih z odhodom Nemčije z razorožitvene konference. Zedinjene države so na konferenco povabljene kot opazovalec.

Berlin, 5. oktobra. d. Angleški odpravnik poslov Newton je izročil včeraj popoldne državnemu tajniku v zunanjem ministrstvu Bülowu pismeno povabilo angleške vlade na posebno konferenco velesil v Londonu o razorožitvi in nemških zahtevah. Predaji povabila je sledil ustmen razgovor. Kakor vse kaže, se ne angleški strani opirajo pri sklicanju konference tudi na konzultativno pogodbo, ki je bila ob zaključku lausanske konference najprej sklenjena med Anglijo in Francijo in kateri so se poleg Nemčije in Italije pridružile tudi druge evropske države.

Merodajni krogi so mnenja, da Nemčija na angleško vabilo ne bo mogla prej odgovoriti, dokler nemška vlada ne bo temeljito proučila vsega problema, ki se tiče nemškega pohlepa po oboroževanju. Nemci bi predvsem radi, da se postavijo vsa pogajanja na tako osnovo, da bo Nemčiji sploh dana možnost ponovnega sodelovanja na razorožitveni konferenci. Nemčija mora dobiti vsaj moralno jamstvo, da se pogajanja na londonski konferenci ne bodo vršila niti na osnovi angleškega niti francoskega memoranda. Nemčija ne more napraviti nikakega skoka v temo, temveč zahteva, da se ji prizna pravica do oboroževanja že na konferenci v Londonu.

Kar se tiče francoskega prizadevanja, da bi se na konferenco povabili tudi zastopniki drugih držav, zlasti Poljske, Belgije, Jugoslavije in Češkoslovaške, so nemški merodajni krogi mnenja, da bi sodelovanje drugih sil znatno zavlekko razpravo o nemškem vprašanju; obenem bi bilo s tem jasno, da se v Londonu ne bi posvetovali samo o nemški zahtevi po oborožitvi, marveč sploh o razorožitvenem vprašanju. S tem pa bi bil podan v sedanjem položaju nov moment, ki bi se dal eventualno izrabiti v škodo Nemčiji.

Angleški načrt

Pariz 5. oktobra AA. Predsednik francoske vlade Herriot je izjavil, da bo francoski odgovor na angleški predlog za sestanek velesil v Londonu narekovan po želji, da se zavarujejo francoski interesi. Pobuda za konferenco je izšla od Macdonalda, ki hoče posredovati med Francijo in Nemčijo. Po angleškem načrtu bi morala konferenca urediti tri točke:

1) načelno sprejetje vojaške enakopravnosti brez povečanja oborožitve;

2) enakopravnost s postopno razorožitvijo tistih držav, ki so najbolj oborožene;

3) enakopravnost glede vojaštva še ne pomeni enakosti pri kvantitativni oborožitvi.

Francosko stališče

Pariz, 5. okt.. g. Pod predsedstvom predsednika republike, se je vršil danes v elizejski palači ministrski svet, na katerem je ministrski predsednik Herriot poročal o zunanjem položaju. Inicijativa ministrskega predsednika, naj se pozove na nameravano konferenco petih velesil tudi Belgija, Poljska in Češkoslovaška, je dobila pristanek ostalih članov vlade. Po ministrskem svetu je imel Herriot daljši razgovor s svojim ožjim sodelavcem generalnim tajnikom v zunanjem ministrstvu Berthelotom, ki je že popolnoma okreval ter 1. oktobra zopet prevzel svoje mesto. Predmet razgovora sta tvorila včerajšnji poset angleškega zunanjega ministra Simona pri Herriotu ter angleška akcija za sklicanje konference petih velesil. Kakor izjavljajo v poučenih krogih, namerava francoska vlada nastopiti zelo oprezno, ne samo kar se tiče sklicanja in sestave konference, temveč tudi glede predmetov, o katerih se bo razpravljalo v Londonu.

Pariz, 5. oktobra. d. Desničarsko-nacijonalistični listi, kakor »Liberte«, poročajo, da francoska vlada ne bo enostavno odklonila angleškega predloga, naj se na posebni konferenci evropskih velesil razpravlja o nemškem pohlepu po oboroževanju, temveč bo pristala na sodelovanje samo tedaj, če bo na konferenci zastopana tudi Amerika. Načelno naziranje merodajnih krogov na Quay d'Orsayu pa izraža »Temps«, ki poudarja, da so v Londonu zaradi težkoč v razorožitveni politiki zelo v skrbeh. Macdonald hoče za vsako ceno zopet pridobiti Nemčijo za sodelovanje na razorožitveni konferenci. Toda Francija se ne more spuščati v noben zaupen razgovor z nemško državo, temveč zgolj v pogajanja, pri katerih bi bile udeležene vse zainteresirane države. Možnost sporazuma je odvisna v glavnem od razvoja razmer v Berlinu, doslej pa ni še nobenega resnega znamenja o novih namenih vodilnih osebnosti v Nemčiji. Resnica je, da je pohlep Nemčije po zopetni oborožitvi tako jasen, da je mednarodna javnost zaradi tega upravičeno vznemirjena.

London, 5. okt. AA. »Daily Mail« pravi glede na angleško povabilo Herriotu na posebno razorožitveno konferenco v Londonu, da je Herriot siru Johnu Simonu ponovno izjavil, da je Franciji nemogoče pristati na položaj, ki bi pomenil toliko kakor dati Nemčiji izrečno dovoljenje, da se sme vnovič oborožiti, ali pa da Francija s splošno redukcijo svoje oborožitve prizna teoretično enakost francoskih in nemških bojnih sil.

V pričakovanju odgovorov

London, 5. okt. AA. V uradnih krogih izjavljajo, da londonska vlada še ni prejela nikakega odgovora na svoja povabila na londonsko konferenco četvorice. Tudi so precej skeptični glede uspeha Macdonaldovega predloga, ker so prvi glasovi iz Pariza in Berlina neugodni. Toda Macdonald bo kljub temu nadaljeval svoje posredovanje.

New York, 5. oktobra s. V središču zanimanja newyorških političnih krogov je sklicanje konference petih velesil v London, ki naj razpravlja o nemškem pohlepu po oboroževanju. Smatrajo za gotovo, da bodo Macdonaldovo povabilo sprejele vlade v Washingtonu in Rimu, kakor tudi v Berlinu in Parizu. Ameriški delegat Norman Davis je opoldne odpotoval z ameriškim admiralom Dolarjem preko Londona v Pariz. V Parizu se je še enkrat sestal s Herriotom, kateremu je baje sporočil, da so Zedinjene države pripravljene odposlati svojega opazovalca na konferenco v London. Prisotnost ameriškega zastopnika v Londonu, se smatra tudi zaradi tega potrebna, ker se bo v Londonu vršila še druga konferenca petih velesil in sicer Zedinjenih držav, Anglije, Francije, Italije in Japonske, na kateri bodo razpravljali o razorožitvi na morju.

Zbližanje razorožitvenih tez

Pariz, 5. okt. d. Veliko zanimanje je zbudila v tukajšnjih političnih krogih ženevska vest »Agence Economique et Financiere«, ki trdi, da je v Ženevi nastalo znatno zbližanje raznih razorožitvenih tez, zaradi česar bo v kratkem urad razorožitvene konference kljub odsotnosti Nemčije mogel predložiti delovni program, na katerega so pristale že Francija, Zedinjene države, Anglija in Italija. Ista agencija zatrjuje, da je eden izmed angleških delegatov izjavil, da se bojazni Francije sedaj Angležem zde popolnoma upravičene.

Nemški imperializem

Bruselj, 5. oktobra. AA. Belgijska vlada je objavila uradno noto, v kateri protestira zoper nedavne manifestacije v Krefeldu za vrnitev Evpena in Malmedvja Nemčiji. Kakor znano, sta shod v Krefeldu brzojavno pozdravila tudi dva sedanja nemška ministra.

Glasilo socialistov »Vorwärts« obširno komentira protest belgijske vlade proti zavzemanju nemške vlade za nemške iredentiste v Evpenu in Malmedvju. Naglaša si cer, da je ostalo navzlic locarnskemu sporazumu vprašanje obeh kantonov odprto, vendar pa misli, da sta za njega ureditev v prvi vrsti poklicni belgijski narod in prebivalstvo zainteresiranih dežel.

Tudi »Vossische Zeitung« ki sicer zagovarja nemško uradno stališče, obsoja Gavla in Schleicherja, ker sta »na obžalovanja vreden način prekoračila svojo kompetenco«, ko sta poslala zborovalcem v Krefeldu pozdravni brzojavki. List pravi, da se za vlade Papena na žalost taki primeri pogosto pojavljajo.

Odpor proti Papenovi gospodarski politiki

Minister Warmboldt grozi z ostavko — Pogajanja Nemčije z Nizozemsko so se izjalovila

Berlin, 5. oktobra. AA. V nemških političnih krogih govore, da misli minister za gospodarstvo Warmboldt podati ostavko zaradi nesoglasja z ministrom za prehrano Braunom. Minister Warmboldt namreč obsoja Braunovo avtarktično politiko.

V finančnih in industrijskih krogih vidijo v Warmboldtu najsposobnejšega člana Papenovega kabineta na polju gospodarstva in trgovine. Njegova ostavka bi bila posledica nesoglasij, nastalih zaradi nove nemške gospodarske politike s Holandsko in Italijo, v čemer vidi Warmboldt neutajljiva znamenja, da je izvedba kontingentacije, ki jo namerava nemška vlada uvesti, za nemško gospodarstvo zelo nevarna.

Amsterdam, 5. oktobra. AA. Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Holandsko so se izjalovila. Kakor je znano, je nemška vlada sklenila uvesti kontingentacijo uvoza, ki bi med drugimi državami posebno prizadel Holandsko. Nemška vlada je zaradi tega poslala v Amsterdam posebno trgovinsko delegacijo, ki naj bi se s Holandci pogodila. Pogajanja pa niso uspela.

Berlin, 5. okt. č. Državna vlada je včeraj sprejela in objavila zasilno odredbo proti stavkam, ki se v zadnjem času tako v Berlinu, kakor v ostali državi vedno bolj pogosto pojavljajo. Po določilih te odredbe je treba smatrati, da so tarifne pogodbe še nadalje v veljavi, čeprav so podjetja sklenila znižati plače svojim nameščencem z namenom, da bi sprejela na delo večje število nezaposlenih ljudi. Kazensko se bo postopalo proti vsem onim, ki se bodo kljub temu protivili in smatrali, da tarifne pogodbe več ne obstojajo. Listi, ki so naklonjeni levici, pravijo, da skuša vlada ustrahovati delavstvo in izpodkopati prestiž sindikatov.

Ustavna in volilna reforma v Nemčiji

Načrti Papenove vlade glede Prusije — Naraščajoč odpor na Bavarskem — Volilna borba v razmahu

Berlin, 5. oktobra, č. »Vossische Zeitung« poroča, da pripravlja državna vlada reformo ustave glede odnosa med državo in prusko deželo. Reforma pa se bo izvedla šele po razsodbi, ki jo bo izreklo državno sodišče in ki jo pričakujejo 10. oktobra. Dr. Bracht bo nato podal ostavko na svoje dosedanje mesto pruskega notranjega ministra in bo imenovan za državnega ministra brez portfelja s posebno nalogo, da se v sporazumu z državnim notranjim ministrom bavi s prusko upravo. Kar se tiče volilne pravice, je pričakovati, da bodo ustanovljena volilna okrožja, v katerih bo voljen le po en poslanec. Znižano bo število poslanskih mandatov. Dosedaj je bilo treba 60.000 glasov za en mandat, odslej se bo število glasov znatno povečalo. Nadalje se bo določila nova starostna meja za pridobitev volilne pravice, in sicer 25 let za aktivno in 30 let za pasivno volilno pravico. Desničarski krogi so sestavili predlog, da bi se parlament ne volil direktno, marveč po deželnih zborih. Končno naj bi se uvedla pluralna glasovalna pravica.

Monakovo, 5. oktobra. d. Ob prisotnosti vseh članov bavarske deželne vlade se je vršila včeraj seja vodstva bavarske ljudske stranke, ki je odobrila smernice strankinega predsednika Schäfferja za volilno borbo. Schäffer je zelo ostro napadal Papenovo vlado ter poudarjal, da zunanja politika, ki je preveč militaristično pobarvana, ne bo prinesla nemškemu narodu nobenih uspehov, temveč ga bo zavedla samo v novo izolacijo. Bavarska ljudska stranka bo v državnem zboru zato poskrbela, da bo čim prej prišlo do uveljavljenja zakona o izvajanju čl. 48 ustave ali pa da bo izvršena izprememba tega člena, ki se bo smel v bodoče uporabljati samo v sporazumu državnega predsednika z državnim svetom. Bavarska ne bo nikdar privolila na to, da bi postala igrača berlinske politike. Ponovno razpustitev državnega zbora pod kakršnokoli pretvezo bi smatrali v Bavarski kot očitno kršitev pogodbe, zaradi katere bi bili prisiljeni pričeti ustavno borbo.

Včeraj je govoril v Monakovu tudi narodno socialistični poslanec dr. Frick, ki je prav tako svaril pred ponovnim razpustom prihodnjega državnega zbora, ker bi to pomenilo očitno kršitev ustave, ki je parlament ne bo dovolil. Papen se poslužuje narodno-socialističnih gesel, nima pa moči, da bi dosegel narodno-socialistične cilje. Papenova okolica stremi po državnem upravništvu, ki naj bi bilo predhodnik monarhije. Narodno-socialistična stranka se bo toliko časa borila, dokler ji ne bo priznano pravo do vodstva državne vlade. Res je, da so se narodni socialisti pogajali s centrumom in bavarsko ljudsko stranko, pogajali pa bi se tudi z vragom samim, če bi mogli s tem pripomoči Adolfu Hitlerju do oblasti.

Italijanski zavod v krizi

Rim, 5. okt. ž. Pred poldrugim letom je bil v Rimu ustanovljen zavod »Istituto Mobiliare Italiano« z osnovnim kapitalom 500 milijonov lir in z nalogo, da finančno podpira italijansko industrijo. Ta zavod je zašel sedaj v velike denarne stiske ter je bil prisiljen, da najame posojilo. Kakor pravijo rimski listi, je zavodu zmanjkalo finančnih sredstev spričo finančnih podpor, ki jih je dajal raznim italijanskim industrijskim podjetjem, ki pa posojil niso mogla v določenem času povrniti. Zavod je sedaj izdal prvo serijo obligacij v skupni vrednosti 100 milijonov lir. Kakor zatrjujejo, so obligacije, ki se obrestujejo po 5 odsto in amortizirajo v treh letih, že vse podpisane, tako da zanje ne bo treba javne subskripcije. Zavod pa namerava prihodnji mesec javno emitirati novo serijo obligacij, ki se bodo amortizirale v desetih letih.

Potres v Rusiji

Moskva, 5. oktobra AA. V Samarkandu in Taškentu je bil 2. oktobra hud potres. Središče potresa se je nahajalo v gorovju Tačukistana.

Izgredi brezposelnih v Angliji

London, 5. oktobra. AA. Snoči so brezposelni bučno demonstrirali pred mestno hišo v Westhamu in opustošili več skladišč in trgovin. Policija je morala poklicati na pomoč ojačenja, preden se ji je posrečilo demonstrante razgnati. Tudi v Romfordu so brezposelni pobili stekla s kamenji na kakih 20 trgovinah. Iz Belfasta poročajo, da so bili tudi tamkaj izgredi brezposelnih. Več tisoč brezposelnih se je včeraj pojavilo pred delavskim zavetiščem, kjer pa jih niso hoteli sprejeti. Zato so se razlili po sosednih ulicah in tako ustavili ves promet. Naposled je njih deputacija odšla k vodstvu zavetišča in zahtevala, da dovoli uporabo zavetišča, ki je sicer na razpolago samo glavam družin, tudi vsem drugim delavcem, ki so brez dela. Ker je vodstvo zavetišča to zahtevo odklonilo, so zagrozili, da se drugi dan korporativno vrnejo in da si bodo izsilili vstop v zavetišče. Vodstvo zavetišča je zato zaprosilo vlado, naj prevzame skrb tudi za neoženjene brezposelne.

Pred dvajsetimi leti

Ljubljana, 5. oktobra.

Danes pred dvajsetimi leti se je sestala v Beogradu zgodovinsko pomembna skupščina, na kateri je kralj Peter prečital prestolni govor in ž njim potrdil odločno voljo srbskega naroda, da v zvezi z ostalimi balkanskimi narodi temeljito in trajno obračuna s turško politiko na Balkanu. V tistih dneh je bilo že vsej Evropi jasno, da bo izbruhnila balkanska vojna. Vsi so napeto pričakovali, kaj prineso bližnji dnevi. Pripravljali so se veliki in daljnosežni dogodki, zakaj stvari so dozorele tako daleč, da jih ni bilo več mogoče odpraviti s kakršnokoli diplomatsko krparijo.

Vsa srbska Skupščina je vzklikala možati kraljevi besedi. Med Srbi ni bilo nikogar, ki ne bi doumel usodnosti nastalega položaja, in vendar so vsa srca živo utripala, vse oči radostno plamenele v ognju navdušenja, kakor ga lahko ustvari samo popolna in brezpogojna vdanost naroda. Šlo je za narodovo čast. Šlo je za osvobojenje rojakov onkraj meje, za maščevanje nesrečnega Kosovega. Dih legendarnih časov je navdal ljudi in z zanosom, kakor ga je majhni parlament Srbije videl le redkokdaj, so narodni zastopniki manifestirali za balkansko zvezo. Vojna, ki se je pripravljala na Balkanu, ni bila vojna za petrolej ali za podjarmljenje drugih narodov. Pred očmi balkanskih narodov je vstajal velik, etično prožet ideal: napraviti konec nekulturnemu otomanskemu režimu na slovanskih odnosno grških tleh ter dovršiti vsaj s te strani narodno osvobojenje in zedinjenje. Dovolj dolgo se je evropska diplomacija igračkala z življenjskimi interesi balkanskih narodov. Slabi kompromisi na berlinskem kongresu so obrodili še slabše sadove. Otomansko cesarstvo, »bolnika ob Bosporu«, ki je bilo trhlo od zunaj in od znotraj, so umetno držale same diplomatske spletke. Zaradi medsebojnega izigravanja velikih držav so mogli Turki uprizarjati pogrome proti kristjanom ter kazati očitno volio, da prav po turško iztrebijo svoje Slovane. Mladoturško gibanje, ki je prineslo v javno življenje novih ljudi, je globoko razočaralo vse, ki so verovali v nastopajočo evropejizacijo Turčije, v možnost daljnosežnih preosnov v smislu samouprave in verske svobode. Nasprotno: Mladoturki so s svojim nacionalizmom šele razpihali strasti in tako zakovali suženjske verige, da je postal položaj nevzdržen. Zdaj je pred balkanske države, ki so imele stare račune z bosporskim bolnikom, stopilo samo po sebi vprašanje: Ali so naši narodi zmožni rešiti svojo čast in prisiliti Turke k spoštovanju duha 20. stoletja na evropskih tleh, ali pa bodo to prepustili zapadni diplomaciji, da jih zopet prevari kakor na berlinskem kongresu?!

To vprašanje je bilo tako nedvoumno in tolikani prodorno, da so stara nasprotja med Srbijo in Bolgarsko obledela in se umaknila pred silnejšimi skupnimi interesi. 29. februarja 1912 (po vzhodnem koledarju) je bil med Srbijo in Bolgarsko sklenjen politični sporazum za akcijo proti Turčiji, nekaj mesecev pozneje mu je sledila vojaška konvencija. Med tem sta pristopili tudi Grčija in Črna gora in v jeseni istega leta je bila nova balkanska zveza že zrela za skupno vojno proti otomanskemu cesarstvu.

Za to diplomatsko akcijo je vstajal zagonetni lik enega največjih balkanskih državnikov, Nikole Pašića. Pašić se je jasno zavedal, da se za Srbijo pričenja piemontska doba. Udarec v bosporskega bolnika ne bo zabodel samo sultana, temveč tudi cesarja onkraj Save, zakaj razmere bodo same zahtevale, da se računi razčiščujejo še dalje, vse do zadnje jasnosti, kakor jo tirja narodna ideja za velike in za male narode enako.

V Avstro-Ogrski je pripravljajoča se balkanska vojna močno razburila duhove. V jugoslovenskih pokrajinah so se vidno vzbujale rožnate nade. Mladina, ki vedno hodi pred starejšimi, je najbolj razumela smisel in dalnosežnost nastopajočih dogodkov. Vsem, ki so samo slutili, če ne že razumeli, da se jugoslovensko vprašanje ne da rešiti brez Srbije ali zoper njo, je zdaj prihajalo spoznanje, da utegne biti balkanska vojna v narodni zgodovini samo etapa pred končnim ciljem, samo ouvertura k veliki dopolnitvi. Zato je balkanska vojna — zlasti še po poznejših velikih zmagah — silno razširila jugoslovensko misel in jo obrnila k smotru popolnega osvobojenja in narodnega zedinjenja. Jasno pa je, da se je ta idejna kristalizacija izvrševala predvsem med mladino in da je šele v oslabljenih oblikah prihajala v širše sloje. Toda vsem je bilo vidno: pričenja se nekaj velikega! Incipit historia nova.

Ta odziv balkanski mdogodkom v jugoslovenskem svetu in med ostalimi Slovani bivše monarhije je bil v očitnem kontrastu z oficielnim razpoloženjem in s stališčem nemške javnosti. Dunajska vlada je samo zaradi tega proglasila nevtralnost, ker so na Ballplatzu bili trdno preverjeni, da bo Turčija zmagala. Potolčeni balkanski pastirji utegnejo potem pokazati tudi nasproti Dunaju hvaležnejše obličje. Račun s turško zmago je ena tistih usodnih napak, ki se zdai kar gromadijo druga nad drugo, kakor po volji višjih sil, ki so udarile Avstrijo s slepoto, da jo uničijo. Te napake so bile naši narodni stvari prav tako usodno koristne, kakor so bile avstro-ogrskemu obstoju usodno škodljive.

Še nekoliko dni in balkanska vojna se je začela. Če gledamo z današnje perspektive v te čase, čutimo zadovoljstvo, obenem pa tudi skrb. Otomanskega cesarstva in Avstro-Ogrske ni več, ostale pa so druge zanikujoče sile in naš zedinjeni narod mora slej ko prej skrbno bedeti in trdno stati na straži svojih zgodovinskih pridobitev. Naj nam bodo spomini na balkansko vojno tolažba in opomin: kakšna čudesa lahko ustvari narod, ki je složen in neomahljiv v svoji zavesti!

Borba med Mehiko in Vatikanom

Nepričakovan odmev papeževe enciklike – Papežev nuncij izgnan – Ozadje spora

Rim, 5. oktobra. n. V vatikanskih krogih so zaradi najnovejših dogodkov v Mehiki zelo razburjeni. Nihče ni pričakoval, da bo poslednja papeževa enciklika, ki se bavi z razmerami in položajem katoliške cerkve v Mehiki, naletela na takšen odmev. Objava te enciklike je dovedla do odkritega preloma med Mehiko in Vatikanom. Mehiška vlada je takoj po objavi enciklike protestirala pri papeškem nunciju nadškofu Ruizu y Floresu, ki pa je na protest odgovoril na način, ki je izzval v mehiških političnih krogih največje ogorčenje. Še istega dne je nato mehiška poslanska zbornica zahtevala od vlade, da papeškega nuncija takoj izžene. Vlada je v izvajanju tega sklepa prekinila vse diplomatske odnošaje, par ur pozneje pa je že izšel odlok, podpisan od predsednika republike Rodrigueza, s katerim se odreja izgon papeškega nuncija z ozemlja mehiške zvezne republike.

Kulturni boj v Mehiki sega že par let nazaj. Pred dvema letoma je prišlo do nekakega modusa vivendi, ki pa mehiške vlade ni oviral, da ne bi nadaljevala svoje politike za dosledno izvedbo ločitve cerkve od države. Sedaj pa je Vatikan s papeževo encikliko otvoril nov boj. Enciklika poziva katoliško duhovščino in vse katoliške vernike v Mehiki k uporu proti državnim oblastem in proti mehiški ustavi, češ da je mehiška vlada kršila sklenjeno pogodbo. Dejansko pa ni bilo izrecne pogodbe, nego je mehiška vlada svoječasno samo izjavila, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve cerkve ter da bo jamčila za svobodo vere. Osrednja vlada se je tega dogovora zares tudi držala in se ni nikjer vmešavala v urejevanje odnošajev države do cerkve, v kolikor se tiče posameznih zveznih republik. Posamezne republike pa so s svojo zakonodajo popolnoma samostojno urejale položaj posameznih verozpovedi in cerkva na svojem ozemlju. V večini držav je prišlo do uvedbe tako zvanega numerusa claususa v pogledu duhovščine. Tako je v državi Vera cruz dovoljenih vsega samo osem duhovnikov, v mehiški republiki je za vsako okrožje določeno število duhovnikov na dva, v državi Chiapas pride na vsakih 40 000 prebivalcev samo eden duhovnik itd. Slične zakone pripravljajo tudi razne druge zvezne države, tako da je število katoliških duhovnikov zares zelo omejeno. Najradikalnejše je nastopila država Tabasco, kjer je ustavljeno vsako bogoslužje tako dolgo, dokler se duhovniki ne oženijo, v Kaliforniji pa ljudstvo naravnost bojkotira cerkve in duhovnike.

Kot odgovor na papeževo encikliko, ki poziva na boj, je izjavil predsednik zvezne vlade, da bo država zaplenila vse cerkve, ako se bo duhovščina upirala. Osrednja vlada more sicer to storiti le za zvezno ozemlje, a ni dvoma, da bi njenemu vzgledu sledile tudi vse ostale države. Kakor vse kaže, bo borba med cerkvijo in državo v Mehiki dolgotrajna, ker si stojita nasproti dva prav tako ljuta, kakor žilava in odporna nasprotnika.

New York, 5. oktobra. s. Iz Mexica javljajo, da se niso zadovoljili z izgonom papeškega nunucija, temveč so ga aretirali. Nuncija nameravajo dobesedno deportirati. S tem je konflikt med Mehiko in Vatikanom dosegel svoj višek.

Nacijonalna sprava v Grčiji

Atene, 5 oktobra. č. V Grčiji je zavladalo slavnostno razpoloženje. Politične borbe, ki so dosegle pri poslednjih volitvah vrhunec, so docela ponehale in listi napovedujejo sedaj dobo nacijonalne obnove. Atenski nadškof je celo sklical sestanek vseh poglavarjev grških verskih občin in se z njimi domenil, da bodo v nedeljo slavnostne službe božje v zahvalo za vzpostavitev nacijonalnega edinstva. Predsednik republike Zaimis bo te dni odpotoval na veliko turnejo po vsej Grčiji. Na potovanju bo agitiral za nacijonalno edinstvo. Spremljali ga bodo voditelji vseh političnih strank.

Devizne olajšave v Turčiji

Beograd, 5. oktobra. AA. Te dni je Turčija ukinila obveznost prijav količine deviz, ki jih imajo turški državljani v inozemstvu, in prav tako tudi obveznost štirih deklaracij, ki so jih doslej dajali uvozniki. S tem je uveden liberalnejši režim v trgovini z devizami. Po novih predpisih je uvoznik dolžan samo predložiti izkaz o plačanem davku na poslovni promet, da dobi devize za plačanje blaga, čigar uvoz je uvrščen v kontingenčni seznam, ki je stopil v veljavo 1. oktobra t. l. V veljavi pa so ostale še nadalje prejšnje omejitve za blago iz držav, ki lani niso dovolile izvoza deviz za poravnanje turškega blaga ali pa so svoje dovoljenje prepozno dale. Prav tako ostane v veljavi obveznost za uvoznike v Turčijo, da polože pri turški emisijski banki v turških lirah protivrednost blaga, uvoženega iz držav, ki ne uvažajo turškega blaga.

Tržaško pismo

Domačinom ne zaupajo. — Nazadovanje prometa.

Celo vrsto dolgih let je trajalo, preden je Trst v dr. Giorgiu Pitaccu dobil župana domačina. Dr. Pitacco je bil sicer župan tržaškega mesta že kmalu po prevratu, takoj ko se je odpravil komisarijat, toda tedaj je njegovo županovanje trajalo le malo časa. V Rimu namreč niso zaupali domačinom v Trstu, in ko je prišla fašistična reforma občinskega zakona z župani, ki jih je imevala vlada, dr. Pitacco ni bil med onimi, ki bi jih bila vlada smatrala za dovolj zanesljive. Šele po več letih je zopet zasedel mesto tržaškega župana. Senator kraljevine Italije je menda vendar dovolj zanesljiv za tržaškega župana! Toda popolnoma pa v Rimu le ne verjamejo, da bi se tržaška občina mogla upravljati po svojih lastnih ljudeh in močeh. Pristali so pač na to, da bodi župan domačin, ali dodali so mu nadzorstvo v osebi podžupana, ki ne sme biti Tržačan, temveč »renjikolo« in obenem prekaljen pristaš fašističnega režima, državni uradnik. Takega podžupana je sedaj dobil Trst v podprefektu dr. Ottaviju Gabettiju Piemonteru, ki je doslej služboval v ministrstvu notranjih stvari in politični službi po Gornji Italiji. Naj je novi podžupan še tak strokovnjak v občinskih stvareh, mu je Trst s svojimi posebnimi razmerami dejanski »španska vas« in bo vsekako trajalo precej dolgo, preden se bo vživel v te razmere. Koliko more biti potem njegovo delo koristno mestni občini, je pač razumljivo. Toda za to itak ne gre. Kajti njegova glavna naloga je, da nadzira župana in sploh delo domačinov v občinski upravi, za kar so porazmeščeni vsepovsod »renjikolski« opazovalci.

Dela bi seveda imel dovolj novi podžupan, če bi bila njegova naloga, da bi se bavil z gospodarskimi vprašanji, ki so življenjskega pomena za Trst. Tako n. pr. s stalnim nazadovanjem trgovinskega prometa in njegovimi vzroki, ki so Tržačanom le predobro znani, ki pa jih »renjikoli« nočejo poznati.

Če se primerja n. pr. tržaški promet v avgustu, se vidi, da je napram lanskemu letu nazadoval od 2988.492 kvintalov na 2,532.059, torej za 456.370 kvintalov. Za prvih osem mesecev letošnjega leta pa znaša ta razlika nič manj kot 3,887.321 kvintalov ali 38.873 vagonov! To pomenja občutno nazadovanje, ki se do konca leta nikakor ne bo popravilo, pač pa more le še porasti. V takih razmerah je »renjikolo« na podžupanskem mestu v Trstu dejanski največja nesreča za Trst. Tržačani to vedo zelo dobro in če tržaški listi danes pišejo o zadovoljstvu tržaškega prebivalstva zaradi imenovanja novega podžupana, je ta pisava najbridkejša ironija, ki si jo je mogoče misliti.

Ko je pred leti tedanji Kutinor »Coda del Diavolo« objavil sliko tržaške luke, kjer ob popolnoma praznem pristanišču pase karabinjer kozo po travi ki raste iz tlaka, je list v svojem proroškem duhu pač videl razmere, ki jih pripravljajo renjikolski upravitelji Trstu. In časi, kakor jih je videl »Hudičev rep«, se bližajo Trstu, počasi, pa neodvrnljivo!

Seja predsedništva JRKD

Beograd, 5. oktobra. p. Danes dopoldne se je vršila seja predsedništva JRKD. Udeležili so se je vsi člani s predsednikom g. Nikolo Uzunovićem na čelu. Na seji je generalni tajnik stranke minister g. dr. Albert Kramer, poročal o dosedanjem razvoju in organizaciji stranke. Njegovo poročilo je bilo sprejeto z zadovoljstvom in odobravanjem na znanje in kaže, da organizacija stranke po vsej državi rapidno napreduje.

Zakon o gasilcih

Beograd, 5. oktobra. M. Danes opoldne je Nj. Vel. kralj sprejel v avdijenci ministra za fizično vzgojo g. dr. Dragana Kraljevića. Nj. Vel. kralj je pri tej priliki pooblastil g. ministra, da predloži Narodni skupščini načrt zakona o gasilcih.

Premestitve učiteljev

Beograd, 5. oktobra. p. Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Luznar Gustav iz Črnomlja v Novo mesto, Fortunat Lampret iz Borovnice v Ljubljano, Mihler Ivan z Vrhnike v Ljubljano, Črnjač Karel od Sv. Duha pri Blokah v Sostro, Grad Boris iz Vrhpolja v Popovac v dunavski banovini, Grad Elizabeta iz Vrhpolja v Popovac, Zadek Bogomir iz Grahovega v Telče, Kenda Milan iz Pobrežja pri Mariboru je vpokojen.

Obsodba napadalcev na dr. Budaka

Zagreb, 5. oktobra n. Danes je bila izrečena razsodba v procesu proti napadalcema na dr. Budaka, Šabanu Šahinoviću in Vojislavu Kataniću. Oba obtoženca sta bila obsojena na triletni strog zapor. Branitelji so vložili priziv.

Smrtna nesreča nemškega letalca

Mannheim, 5. oktobra AA. Letalec Wilhelm Gauss se je pri izvajanju letalskih akrobacij ponesrečil. Nesreča je nastala zaradi zastarelega aparata. V višini 50 m se je letalec hotel rešiti s skokom s padalom, ki pa se zaradi premajhne višine ni moglo razgrniti.

Spomenik angleškim zrakoplovcem

Beauvais, 5. oktobra AA. Danes so položili temeljni kamen spomeniku, ki ga postavi Francija, da počasti spomin angleških zrakoplovcev, ki so se ponesrečili pri katastrofi vodljivogea zrakoplova »R 100«.

Zadnje sportne vesti

Beograd, 5. okt. p. Na svoji snočnji seji je upravni odbor JNS razpravljal o pritožbi zagrebške Concordije zaradi razveljavljenja prvenstvene tekme Concordia : Hašk. V daljši razpravi je upravni odbor razveljavil sklep poslovnega odbora, ki pri sprejetju tega sklepa ni bil sklepčen zaradi nezadostnega kvoruma.

Na predlog saveznega kapetana Simonovića je sestavljeno moštvo za državno tekmo Jugoslovija : Češkoslovaška takole: Spahić, Dimitrijević, Lukić, Arsenijević, Gaver, Lechner, Tirnanić, Blagoje Marjanović, Živković, Milošević in Zečević. Rezerve: Mihelčič, dr. Ivković, Balog in Marković.

Bivši vratar Ilirije Jakšić je stopil v BASK.

Dunaj, 5. oktobra. z. Prvenstvena tekma Wacker : Hakoah 3:2 (2:2).

Bilanca prve polovice ženevskega zasedanja

Mnogo hrupa za nič — Sestanek državnikov in diplomatov — Dvajset ministrskih predsednikov in zunanjih ministrov — Velik pomen osebnih sestankov

Ženeva, 4. oktobra

»Korajžen je gospod Drummond, da si je upal za tak prazen nič sklicati ljudi iz vseh pokrajin sveta.«

Na tak drastični način, samo še z bolj krepkimi besedami je neki severnoameriški novinar označil bilanco polovice sedanjega zasedanja Društva narodov. Izrazil je s tem tudi sodbo marsikaterega drugega novinarja in delegata, ki se jih je res z vseh strani sveta zbralo v Ženevi precej nad tisoč. Mnoge izvenevropske države so sicer delegirale za zasedanje Društva narodov samo svoje, že itak v Evropi živeče poslanike, zlasti tudi Kitajska in Japonska, ki sta prejšnja leta pošiljali naravnost iz svoje oddaljene domovine na ženevske konference zelo številne ekspedicije. Mnoge druge izvenevropske države, celo najbolj oddaljene, pa so tudi letos poslale v Ženevo svoje ministre. Iz Avstralije sta prišla Bruce in Hughes, ki sta se najbrž pripeljala kar iz Kanade, iz Indije znani Aga Khan, iz Perzije zunanji minister princ Ali Khan Forugi, iz Turčije minister Rudži bej; po aktivnih ministrstvih ali drugih, direktno iz domovine došlih odposlancih so zastopane še Bolivija, Kanada, Kuba, Liberija, Urugvaj, Venezuela in morda še kakšna država.

Še odličnejše reprezentante so poslale evropske države, ki jim je zaradi bližine to seveda lažje. Menda ni med njimi nobene, da njeni delegaciji ne bi načeloval aktiven minister, večinoma zunanji ali pa celo predsednik vlade. Francijo zastopa Herriot osebno, Anglijo njen zunanji minister sir Simon, Nemčijo zunanji minister baron Neurath, ki pa je zaradi poostritve odnošajev med Nemčijo in Francijo na ukaz berlinske vlade po nekaj dneh zopet odpotoval; dalje zastopajo zunanji ministri Belgijo, Dansko, Španijo, vse baltiške in skandinavske države, Poljsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo, morda še kako drugo pokrajino. Gotovo nad dvajset je zbranih v Ženevi ministrskih predsednikov ali zunanjih ministrov. Med njimi je tudi sovjetski zunanji minister Litvinov, ki se mudi tukaj sicer zaradi razorožitvene konference, a prav pozorno spremlja tudi dogodke v Društvu narodov ter se, kakor vsaj zatrjujejo, intenzivno udeležuje tudi zakulisnega življenja. Italija ni zastopana po aktivnem ministru, zato pa je njen delegat baron Aloisi, ki je formalno šef Mussolinijevega kabineta, na glasu kot intimen zaupnik Mussolinija. Venizelos zaradi parlamentarnih volitev ni poslal v Ženevo nobenega člana grške vlade. Deloma jih je rabil vse doma pri volilni agitaciji, deloma pa jih morda tudi ni hotel izpostaviti blamaži, ako bi smola hotela, da bi ravno ženevski delegat pri volitvah propadel.

A tudi brez volilnega rizika se lahko zgodi, da ta ali oni delegat izgubi za časa ženevskega bivanja tla pod nogami. To je okusil letos na primer madžarski zunanji minister Walko, ki je pripeljal v Ženevo madžarsko delegacijo, pa je naenkrat izvedel, da ni več minister. Enako se je zgodilo angleškemu zdravstvenemu ministru, ki je tudi izgubil svoj portfelj, ker je izstopila njegova skupina iz vlade. Da se le malokateri delegat iz Južne Amerike vrne v domovino v istem svojstvu, v katerem se je odpeljal v Evropo, pa je že tako dovolj znano in ne vzbuja nikake senzacije več.

Ako gledamo to, res odlično družbino, ki se je z vseh vetrov zbrala v Ženevi, na drugi strani pa premotrimo delo in razprave na sedanjem zasedanju Društva narodov, potem bi človek res lahko prav dal v uvodu omenjenemu ameriškemu žurnalistu. Na videz se res zdi, da je škoda tolike potrate denarja, časa in energije za tako majhen efekt in da bi sir Drummond, ki je kot generalni tajnik eden najjačjih činiteljev v Društvu narodov, bolje naredil, če bi letošnjega zasedanja ne sklical.

Seveda pa je stvar v resnici vendarle malo drugačna. Predvsem sklicanje redne skupščine Društva narodov ne zavisi ne od generalnega tajnika, ne od nobenega drugega činitelja, marveč je striktno določeno že po samem statutu Društva narodov. Statut namreč predpisuje, da se mora redna skupščina avtomatično sestati vsako leto v septembru; s tem so ustanovitelji te najvišje svetovne organizacije pač hoteli preprečiti nevarnost, da ne bi Društvo narodov kar na vsem lepem zaspalo ali da bi ga ne mogla te ali ona vplivna skupina držav morda izigrati. Podoben je tudi namen enake določbe v mnogih parlamentarnih ustavah, ki tudi zahtevajo, da se mora ljudsko zastopstvo avtomatično sestati na ta in ta dan.

Še pomembnejša pa je druga stvar. Na sestankih skupščine in često celo sveta Društva narodov namreč navadno ni glavno to, kar je na oficielnem dnevnem redu. Veliko večje važnosti so dogodki, ki se odigravajo izven programa. Že samo dejstvo, da se družabno sestanejo in se osebno spoznajo odgovorni voditelji raznih držav, je neprecenljive vrednosti, saj vemo, koliko nepotrebnih ostrin se poraja v javnem življenju mnogokrat samo zaradi tega, ker se glavni akterji premalo ali pa sploh ne poznajo in zato drug drugemu ne zaupajo. Ženeva pa je v tem pogledu sijajen posredovalec. Mnogi randevuji, ki bi bili drugače zelo težavni in bi dvignili celo oblake prahu, se podaja tu sami po sebi in skoro izginejo v kopici dogodkov. Koliko je bilo na primer pisanja po vseh svetovnih listih, ko je šel Herriot za nekaj dni na oddih na mal angleški otočič in se je tam sestal s člani angleške vlade. V Ženevi je dan za dnem konferiral s Simonom in Hendersonom in še z Litvinovom po vrhu, pa ni bilo nič alarma. Kakšna senzacija bi bila, ako bi se Herriot sestal kje drugje z Mussolinijevim odposlancem. V dvorani Društva narodov je imel njegovega intimnega sodelavca, barona Aloisija, za soseda in menda še v istem hotelu stanujeta. Kdo bi mogel verjeti, da sta si voščila samo dober dan in dober večer? Kljub vsem oviram bi se bil Herriot bržčas sestal tudi z baronom Neurathom, saj se je naknadno izvedelo, da sta bila že v stikih. Gotovo pa je, da bi tak sestanek sedaj tik pred volitvami ne šel v račun gg. Papenu in Schleicherju, pa je bil zunanji minister Neurath kar čez noč telefonično poklican v Berlin, tako da ni smel poslušati niti Herriotovega velikega govora.

Kar velja za Herriota, velja v večji ali manjši meri tudi za sestanke drugih državnikov. »Jutrovim« čitateljem je znano že iz telefoničnih poročil, kako tesne in trajne stike so vzdrževali predstavniki Male antante med seboj, pa s Francijo, Poljsko in drugimi prijateljskimi državami. Enako so se križem sestajali in posvetovali najrazličnejši diplomati, med njimi tudi taki, ki bi se drugače težko dobili brez »javnega pohujšanja«. Pomislimo samo na razne, med seboj sprte ameriške države. Nevtralni ženevski teren je najugodnejše okolje, da se brez krika in vika poskušajo razni eksperimenti, saj se za nje, ako se ne posrečijo, največkrat niti ne izve.

Ako premotrimo dosedanje zasedanje Društva narodov tudi s te strani, potem njegove bilance ne moremo brezpogojno označiti za pasivno, čeprav si gospodje niso upali reči energične besede ne v kitajskem, ne v južnoameriškem konfliktu, čeprav se gredo slepe miši v razorožitvenem vprašanju in čeprav razen sprejema arabskega Iraka in volitev v svet Društva narodov za enkrat ne morejo pokazati konkretnih in vidnih rezultatov. Društvo narodov je bolno, to je res; in še prav nevarno. Pokazalo pa je ravno v prvem, včeraj zaključenem političnem delu svojega letošnjega zasedanja, da ima po ogromni večini svojih članov še mnogo življenjske sile in še več življenjske volje. In že samo to je danes velike vrednosti. — S. V.

S koso ga je prebodel

Zgornja Polskava, 5. oktobra.

Vsa občina je pod vtisom zločina, ki se je dogodil prošli teden v vasi Sela. Pri Leskovarju so obhajali na Mihelovo gospodarjevo godovanje, na katerem sta bila poleg drugih tudi dva mlada fanta iz sosedne vasi Kukave, France Kovačič in Gustin Cafuta, stara okrog 20 let. Ko so se godovniki pozno v noči razhajali, je prišlo med Kovačičem in Cafuto, ki sta bila sicer najboljša prijatelja, do prepira. Na dvorišču sta se spoprijela. Ker je visela na klinu pred hlevom gospodarjeva kosa, jo je pograbil Cafuta ter jo zagnal Kovačiču v hrbet s tako silo, da je pogledala na trebuhu iz telesa.

Napadalec je kljub pijanosti uvidel svoje strašno dejanje in je hitel domov, da se poslovi od matere ter jo prosi odpuščanja. Hudo ranjeni Kovačič je vlekel koso iz telesa ter si je pri tem razrezal dlani na obeh rokah, kose pa ni mogel izvleči. Na njegove obupne klice je prišel iz hiše gospodar ter mu izdrl koso, tedaj pa se mu je vlila iz rane kri in je na mestu izdihnil. Cafuta se je sam prijavil sodišču.

Samomor nevarnega vlomilca

Zagreb, 5. okt. n. Snoči so orožniki v bližini Kasine bližu Zagreba srečali dva sumljiva človeka: Josipa Šolića, za katerim je bila izdana tiralica zaradi vloma v Diskontno banko v Zagrebu, in njegovega tovariša Mitro Trbovića, ki je sumljiv, da je izvršil druge vlome v Zagrebu. Orožniki so ju pozvali, naj se ustavita. Ker je Mitra Trbović pričel bežati, so oddali za njim več strelov. Ko so prihiteli za njim orožniki, so opazili, da je imel v rokah še revolver, iz katerega si je ponal strel v glavo. Trbović je kmalu nato umrl. Josipa Šolića so kasneje aretirali in odpeljali v Zagreb, vendar pa zanika vsako krivdo.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, lokalne in prehodne padavine so mogoče, vreme bo hladno. — Situacija včerajšnjega dne: V zadnjih dveh dneh se je preko vsega kontinenta premikala velika barometrska depresija, ki je segala tudi v južno Evropo. Južni del depresije je imel celo značaj takozvane V-depresije, zaradi katere je prišlo ponekod do nevihtnih nalivov in toče. Pritisk je padel le v južnem Primorju za 0.1 do 1 mm, povsod drugod pa je porastel za 0.1 do 5 mm, najbolj v zapadni in srednji Hrvatski. Temperature so v splošnem padle za 2 do 6 stopenj, najbolj v centralnih krajih, najmanj v južnem Primorju.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Manj oblačno, v dolinah zjutraj ponekod megle, zjutraj zelo hladno. Najbrže se bo temperatura zopet dvignila. Ker so izostala italijanska poročila, je prognoza zelo negotova.

Naši kraji in ljudje

Ob otvoritvi Gostilničarskega doma

Danes dopoldne ob pol 11. bo svečana otvoritev Gostilničarskega doma v Ljubljani, ki so ga po dolgoletnih prizadevanjih zgradili na Prulah naši hotelirji, gostilničarji in kavarnarji. Otvoritev doma ni samo pomemben dogodek za ves gostilničarski stan v dravski banovini, temveč je tudi velik korak naprej v stremljenju za povzdigo tujskega prometa, zakaj Gostilničarski dom ni bil zgrajen zgolj zaradi tega, da dobijo gostilničarske organizacije primerne poslovne prostore v lastni

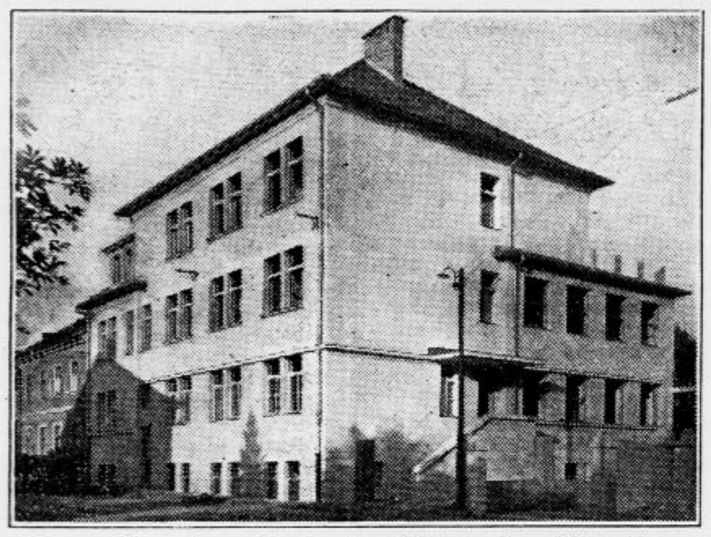

stavbi, temveč še v večji meri zaradi ustanovitve moderne šole za gostilničarski naraščaj. Vsakdo ve, kako važen faktor je tujski promet za narodno gospodarstvo naše ožje domovine. Znano pa je tudi, da tujskega prometa ne moremo dvigniti samo z živo propagando za naše kraje in naše naravne lepote. Treba je še več, mnogo več. Nuditi moramo gostu, zlasti inozemskemu, ono udobnost, ki jo zahteva in ki je že vajen drugje. Baš v tem pogledu pa smo še precej zaostali, kar je razumljivo, saj smo več ali manj novinci. Naša tujskoprometna obrt in industrija je še mlada in še ne more biti na potrebni višini. Zato je v prvi vrsti potrebno, da se čim prej izpopolnimo. Ne zadostuje samo, da žrtvujemo znaten kapital za tujsko-prometne naprave, še važnejše je morda, da znamo že vloženi kapital pravilno izkoristiti. Zato je potrebna dobra in temeljita vzgoja gostilničarskega naraščaja, kakor tudi pomožnega osobja, in zato je ustanovitev take moderne šole v Gostilničarskem domu gotovo važen dogodek za ves bodoči razvoj tujskega prometa v naših krajih.

Zahteva po ustanovitvi posebne gostilničarske šole se je rodila med ljubljanskimi gostilničarji že leta 1909, ob času ustanovitve Zveze gostilničarskih zadrug. Že tedaj so se prirejali gostilničarsko-kuharski tečaji, kjer so poučevali poleg hotelsko-kuharske umetnosti tudi serviranje, knjigovodstvo, blagoznanstvo in so širili smisel za tujski promet. Pri vsem tem delu se je prav živo občutila potreba po ustanovitvi stalne, moderno urejene gostilničarske šole, ki je prišla do posebnega izraza na štirih velikih shodih gostilničarjev, o katerih je priredila dva Zadruga gostilničarjev v Ljubljani, dva pa Zveza gostilničarskih zadrug (v Postojni in na Bledu). Že tedaj so pridno pričeli zbirati sredstva za zgradbo šole iz vpisnin in oprostnin vajenstva. V letih 1911 do 1913 se je ideja po ustanovitvi gostilničarske šole še bolj utrdila in vsepovsod poudarjala. Napravili so že tedaj načrte, proračune in razne vloge na tedanjo deželno vlado, mestno občino in trgovsko in obrtniško zbornico. Z nastankom vojne je nastal v tem plodonosnem delu zastoj. Predsedstvo deželne vlade je izdalo odlok, na podlagi katerega so bile vse obrtno-nadaljevalne šole za nedoločen čas ukinjene.

Akcija za ustanovitev gostilničarske šole je počivala do leta 1919, ko se je v novi nacionalni državi še z večjo intenzivnostjo občutila potreba po vzgoji dobro izšolanega in veščega gostilničarskega in hotelirskega naraščaja. Ko je občinski svet ljubljanski v seji 12. oktobra 1920 sklenil, da se mora pobirati posebna davščina na prenočišča, je občinski svetnik in načelnik ljubljanske gostilničarske zadruge gospod Fran Kavčič pri debati podal izjavo, da ne bo ugovarjal uvedbi nove davščine, ako se bo od skupnih dohodkov te davščine oddajalo 10% fondu za ustanovitev gostilničarske šole v Ljubljani, v katerega so zalagali gostilničarji prostovoljne prispevke že od leta 1908. Predlog je bil v občinskem svetu soglasno sprejet. Ko je kasneje leta 1921 občinski svet ljubljanski zvišal to davščino na 20% in kasneje celo na 30%, je zadruga ponovno zahtevala povišek prispevka za fond gostilničarske šole na 22%, kar je bilo tudi odobreno.

Z zbiranjem teh sredstev se je ideja bližala vedno bolj uresničenju. Leta 1922 je bil zaradi realizacije načrta ustanovljen poseben kuratorij, ki so ga tvorili naslednji gospodje: načelnik Zveze g. Fran Kavčič kot predsednik, kot odborniki pa Fran Krapeš, Dachs, Stritar, Zalaznik, Dolničar Matija, Dolničar Alojzij, Tonejc in Fiala, kot zastopnik Zveze za tujski promet dr Valentin Krisper, kot zastopnik Zbornice za TOI dr. Ivan Pless, kot zastopnik vlade dvorni svetnik dr. Marn, nadalje ravnatelj obrtne šole vladni svetnik Ivan Šubic, ravnatelj trgovske akademije dr. Ljudevit Böhm, vladni svetnik dr. Ljubec in mestni učitelj Gorazd. Leta 1930 je akcija toliko napredovala, da je kuratorij poveril arh. inž. Vladimiru Šubicu napravo načrtov za Gostilničarski dom s posebnim ozirom na novo šolo. Kuratorij si je izbral za to primerno parcelo na Privozu in kmalu nato so bila gradbena dela poverjena tvrdki Miroslav Zupan, ki jih je lansko leto dovršila.

V Gostilničarskem domu bo poleg moderno urejene šole za gostilničarski naraščaj tudi internat, kjer bo dana prilika, da se zlasti hčerke gostilničarjev pa tudi druge v strokovnih tečajih seznanijo z vsemi teoretičnimi in praktičnimi spretnostmi, ki jih potrebuje hotelir, restavrater, kavarnar in gostilničar. V to svrho je v Gostilničarskem domu urejena tudi moderna kuhinja z vsemi potrebnimi pritiklinami, velika dvorana za serviranje, predavalnice itd. Šola je prva te vrste v naši državi in bo zato v ponos slovenskemu gostilničarstvu, v ponos in korist našemu naraščaju, mestu in vsej banovini. V lastnem domu si bo naraščaj gostilničarskega stanu pridobil vso potrebno teoretično pa tudi praktično izobrazbo, ki jo zahteva danes od gostilničarja širša javnost, zlasti tudi tujski promet. V posebnih tečajih, ki jih bo prirejala šola za gostilničarski in hotelirski naraščaj, se bodo gojenke in gojenci izobrazili v serviranju in kuhanju, kletarstvu, poznanju surovin, prehranbeni kemiji in higijeni, blagoznastvu, pa tudi glede vseh vprašanj tujskega prometa. Šola je nastavila že strokovne učne moči, ki naj usposobijo naraščaj za težke naloge, ki se stavijo danes na našega gostilničarja. Posebni večerni kuharski tečaji bodo tudi za gospodinje in neveste.

Da je prišlo do končne realizacije ideje, za katero se je borilo naše gostilničarstvo skozi desetletja, gre predvsem zasluga neumornemu in idealnemu predsedniku g. Franu Kavčiču ter vztrajnim in požrtvovalnim gospodom Franu Krapešu, Dachsu, Fiali, ki so mu pri tem težkem delu z veščo roko stali vedno ob strani. Zahvala pa gre tudi naši banovini, mestni občini, Zbornici za TOI, pivovarni »Union« in vsem zavednim gostilničarjem, hotelirjem, kavarnarjem in restavraterjom, ki so moralno in materijelno podprli to hvalevredno akcijo in ji pripomogli do uresničenja.

Velike razlike v vremenskem preobratu

Večinoma nagel, a miren prehod v hladno jesensko vreme, ponekod pa nevarni prelomi oblakov s točo in strelo

Ljubljana, 5. oktobra.

Okrog nas in vse proti severu se je po lepem in toplem nedeljskem dnevu sicer naglo, a brez vsakih nesreč in vznemirjanj uveljavilo hladno jesensko vreme z običajnim deževnim uvodom. Dolenjska stran pa je doživela precej hudih ur in tudi škode ob vremenskem preobratu. Tako je okrog Krškega v ponedeljek dopoldne med močnim nalivom toča oklestila vinograde, ki so najboljše kazali v teku zadnjih sončnih tednov. Ponekod se je vsipala toča, debela kakor orehi, in tudi naliv sam je napravil precej škode. Podobno je bilo tudi istočasno okrog Vidma in Rajhenburga. V Zagorici pri Dobrem polju pa se je že v nedeljo popoldne s hudo ploho združila nevarna nevihta, med katero je treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Štefana Levstika. Ogenj je zajel tudi hišo, iz katere niso mogli rešiti niti živeža in hišne opreme. Nesrečni posestnik ima veliko škodo, v nevarnosti pa je bila vsa vas. Tudi v vasi Veliki Dobravi pri Višnji gori je strela povzročila požar, ki je uničil velik kozolec nekega revnega posestnika.

Ko so ti in še nekateri drugi kraji preživljali tako hude ure, je pri nas že mirno deževalo, temperatura se je naglo znižala in planine naokrog so pobeljene s snegom že precej globoko v doline, ko vrhov itak že drugi dan ne vidimo iz oblakov. Sneg je pobelil celo vrhove, ki obdajajo Šaleško dolino, drugače pa se je vremenski preobrat povsod proti severu izvršil mirno in temeljito.

Istočasno kakor v naših dolenjskih krajih pa so bile nevarne nevihte tudi v širši zagrebški okolici, v delu Slavonije in tudi v Dalmaciji. V ponedeljek okrog poldneva, ko do tedaj že mnogo dni ni bilo niti kapljice dežja in tudi nobenih znakov za spremembo vremena, so se nad občinami Narkuševac, Bidovac, Vidovec, Popovac in Trnava naenkrat zbrali črni oblaki in iz njih se je začela med močnim dežjem vsipati tudi toča, tako da so bila z njo kmalu posuta tla od 6 do 10 cm na debelo. Napravila je veliko škodo po vinogradih. Istočasno je enaka nesreča zadela okoliš občine Sesvete na področju Čučerja. Toča je uničila dobro tretjino vinogradov.

Močna toča v debelosti lešnikov se je vsipala v ponedeljek že dopoldne v okolici Križevcev in je v tem okolišu, ki so se ga letos nekako izognile vse druge nevihte, napravila veliko škodo po njivah in vinogradih, poškodovala pa je tudi mnogo hišnih streh.

V osiješki okolici je tudi divjala huda nevihta s točo, ki pa je padala le kratek čas v torek zjutraj. V par hiš je udarila tudi strela, ni pa k sreči povzročila posebne škode. Istočasno je divjala nevihta okrog Velike Gorice, škodo pa imajo tu samo vrtovi od nekaterih hudournikov.

Po Primorju in to posebno okrog Splita so hudo in dolgotrajno vročino naenkrat presekali nalivi v torek proti večeru. Plohe so ozračje takoj ohladile in tudi po vinogradih niso napravile škode, ker je povsod trgatev že skoro opravljena.

Iz južnejših krajev ni doslej še nobenih poročil o kakih slabih posledicah vremenske spremembe. Ker se povsod ozračje polagoma ohlaja, je upanje, da bo tudi tu vremenski preobrat izvršen v miru in brez škode.

Danes ob 4., ¼8. in 9¼

Predprodaja vstopnic dnevno od 11.—12. ure dopoldne

Blejski tujski promet lani in letos

Bled, 5. oktobra.

Blejska sezona je minila. Kljub denarni krizi in deviznim težkočam je bila prav zadovoljiva. Bled je obiskalo nič manj kakor 21 različnih narodov, med katerimi prednjačijo Jugoslovani.

Naslednja statistika nam izkazuje tujski promet v zadnjih dveh letih (v oklepajih prirastek ali nazadek nasproti lanskemu letu): Američani 111 (+ 15), Angleži 121 (— 34), Avstrijci 1883 (— 749), Belgijci 247 (+ 214), Bolgari 1 (— 2), Čehoslovaki 1652 (— 802), Danci 36 (+ 8), Francozi 148 (+ 91), Grki 17 (— 9), Nizozemci 35 (— 37), Italijani 274 (+ 4), *Jugosloveni 8147 (+ 1905)*, Madžari 433 (— 81), Nemci 1879 (— 661), Poljaki 102 (— 34), Rumuni 41 (— 5), Rusi 73 (+ 30), Švicarji 49 (+ 18), Svedi 11 (— 5), Turki 22 (+ 12), drugi 15 (— 4). Primerjava pokaže, da je bilo lani skupno 15.423, letos pa 15.296 gostov. Torej letos samo 127 gostov manj, čeprav se je glavna sezona začela šele v drugi polovici julija. Znatnejša je razlika v številu prenočnin, katerih je lani bilo 178.362, letos pa 163.746, torej 14.616 manj.

Zaradi deviznih težkoč se je zlasti skrčilo število posetnikov iz Češkoslovaške, Avstrije in iz Nemčije. Tudi francoskih gostov je bilo znatno več, posebno dosti pa je prišlo Belgijcev. Vse navedene številke se nanašajo na glavno sezono od 1. maja do 30. septembra.

Da je število gostov letos kljub vsem oviram ostalo skoraj na isti stopnji kakor lani, posebno pa še, da je število jugoslovenskih gostov naraslo letos skoraj za 2000, je zasluga tukajšnje požrtvovalne občinske uprave, posebno pa še zdraviliške komisije pod spretnim vodstvom g. Lettisa, ki so zastavili vse sile in z učinkovito reklamo privabili mnogoštevilne goste v gorenjski paradiž.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejše in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Smrt na stopnicah

Ljubljana, 5. oktobra.

Žena upokojenega železničarja, sedaj hišnika v Pražakovi ulici 8, Marija Zadravčeva, je bila snoči povabljena s svojo 17-letno hčerko Josipino in podnajemnikom tapetnikom Jakobom Kožarjem v Miholičev vinotoč na Sv. Petra nasipu, kjer so obhajali god natakarice Francke. Tam so se zadržali do 22.30, nakar so se dobro razpoloženi vračali domov. Ker Zadravčeva ni imela ključa s seboj, je klicala moža, ki je prišel odpret, nakar so se odpravili po stopnicah v podpritličje kjer imajo stanovanje. Spredaj je stopal mož, za njim hčerka nato je sledila Marija Zadravčeva, za njo pa je stopal Jakob Kožar.

Na stopnicah je Zadravčevi na lepem spodrsnilo in je nesrečnica padla po stopnicah. Pri padcu je z vso silo udarila z glavo ob rob stopnice in obležala spodaj nezavestna. Udarila ji je tudi kri iz nosa in ust. Prestrašeni spremljevalci je nikakor niso mogli spraviti k zavesti. Hčerka je nemudoma pohitela na reševalno postajo ter so ponesrečenko jadrno odpeljali z reševalnim avtom proti splošni bolnici. Toda že med prevozom je Zadravčeva umrla, zato so jo zapeljali pred Mestni dom, kjer je mestni fizik dr. Mavricij Rus odredil prevoz trupla v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Zadravčeva je bila stara 40 let. Davi je odšla v mrtvašnico na ogled policijska komisija, ki sta jo tvorila namestnik policijskega zdravnika g. dr. Lapajne in službujoči uradnik g. Gregorič. Zdravnik je ugotovil, da si je Marija Zadravčeva pri padcu prebila lobanjo in pretresla možgane. Neposredni povod smrti pa je bilo to, da se je zadušila zaradi krvi, ki ji je udarila v usta in nos.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih zaradi tega mučijo krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fišurah, hemoroidalnem zamotku, fistulah, jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko **»Franz Josefove« grenčice.** Vodilni zdravniki kirurgičnih zavodov izjavljajo, da se poslužujejo **»Franz Josefove« vode** po operacijah z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nevaren požar v Lučah

Luče, 5. oktobra

V ponedeljek okrog 18.30 se je v Lučah nenadoma pojavil rdeči petelin na strehi hiše, kjer stanuje čevljar Plesec, to je v neposredni bližini poslopja gasilcev. Požar je nastal zaradi železne peči, katere dimnik vodi skozi leseno steno v podstrešje. Ker so v bližini tudi druga poslopja, krita z leseno streho, je bila velika nevarnost, da zgori cela vas. Da se je požar lokaliziral, velja zahvala gasilcem iz Ljubnega, ki so bili v teku pol ure na kraju požara, čeprav so oddaljeni od Luč 10 km. Nadalje gre zahvala učitelju Masatu, orožnikom in marljivim domačinkam, katere so s pridnim donašanjem vode požar toliko omejile, da se ni šred prihodom gasilcev iz Ljubnega razširil na druga poslopja. Ta požar je bil obenem tudi velika preizkušnja za domače gasilno društvo, ki pa cevi nima v zadovoljivem redu. Nekateri ljudje so bolj ovirali kakor pa pomagali pri gašenju. Vpitje ob takih nesrečah nič ne pomaga, edino trezna prisebnost je na mestu.

Vsa požrtvovalnost in trud pri tem gašenju sta bila poplačana s tem, da se je vas Luče rešila grozne preteče nevarnosti ter je požar pustil za seboj neljube posledice samo na imenovani zgradbi.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

KULTURNI PREGLED

Ciril Debevec:

Moje sanje ob štiridesetletnici Narodnega gledališča v Ljubljani

Pozimi je bilo. Okoli dolge mize so sedeli: predstavniki uprav, razni zastopniki oblasti, kulturnih korporacij, pisatelji, slikarji, igralci, režiserji in kritiki in žurnalisti... Sami ugledni, resni, napeti in razmišljeni obrazi. Vsi so raglabljali, predlagali in zapisavali. Na dnevnem redu je bila: **proslava štiridesetletnega obstoja našega Narodnega** odnosno bivšega **Deželnega gledališča**...

Pozno po polnoči so se razšli. Oddahnili so se vsi: častna proslava sklenjena, načrt v podrobnem odobren in delo razdeljeno. Hvala bogu, časa je še dovolj! Pred njimi je še vsa pomlad in vse poletje...

Lepo bo letos! Slovenci se bomo lahko postavili: najprej z Glasbeno Matico, potem pa z gledališčem! Vse vkup nič ne pomaga: postavili se bomo!

(Nekdo je prav narahlo zažvižgal za menoj: »Naprej zastave slave...«)

•

Ni še dijaštvo napolnilo šol, že so se na ljubljanskih ulicah pojavili ogromni, okusno tiskani (ne vem, kdo jih je delal, bili so res okusni) **lepaki**, ki so naznanjali strmečemu občinstvu svečanostni spored proslave v slavnostnih dneh od 1. do 10. oktobra...

V slovenskih **dnevnikih** so se začela polagoma oglašati prva opozorila in prva naznanila. Sporadično so jih začeli posnemati tudi srbski in hrvatski listi...

•

V Ljubljani je zavladalo praznično razpoloženje. Gledališče je bilo nenadoma v vseh glavah in vseh ustih. Slavnostni repertoar, ciklus izvirnih del, vprizarjanje na prostem, odkritje spomenika, razstava, zastopstva tujih gledališč in tiska — vse to je nudilo ljubljanskim hišam, cestam in gostilnam najvažnejše gradivo za razgovor. Profesorji in inženjerji, duhovni in študentje, uradniki in rokodelci, celo zdravniki, advokati in glej! celo trgovci — vsi so te dni razpravljali o našem gledališču...

•

Bilo je zadnjega septembra. Po ulicah je zavrvelo. Zaplapolale so zastave. Grad, nebotičnik, ilirski obelisk, tromostje, dramsko in operno poslopje — vse se je zableščalo v žarki luči...

Pred opernim gledališčem se tare množica ljudi. V dvorani sami že vse gomazi. Vendar vse tišje kakor po navadi. Vse bolj svečano. Vsi čakajo napeto, kdaj se bo dvignil zastor...

Govornik govori počasi, nekoliko zateglo, a jasno in razločno...

Govoril je o težkih dneh naše preteklosti; o borbah naših prednikov za ustanovitev tega hrama; o vsem neumornem prizadevanju, borenju in pehanju z Nemci; o vseh tegobah bivših intendantov; o vseh grenkobah našega igralca; ob Cankarjevih dramah se je ves razgibal in nastop novih časov ugotovil; trpko se je dotaknil madeža naše kulture, ko so zaprli gledališče in igrali v njem med vojno kino; pozdravil dannašega osvobojenja in z njim vstajenje našega novega in prerojenega **Narodnega gledališča**; nadalje je govoril o bivših bojih za narodov obstanek in o sedanjih borbah za čisto gledališko umetnost, resnico in lepoto; o bistvu gledališča je govoril in o pomenu in potrebi gledališča, v zdravem jedru in o razvojnih možnostih in že o zarjah Vidovih slovenskega gledališča...

Govor so oddajali po radiu. Tako je šlo v poslednjo vas in slišal je ves narod, da bomo te dni praznovali vsi, ki smo tukaj doma...

•

Pogledal sem natančnejše spored. Na dramskem repertoarju sem opazil dela: **Linhart:** Matiček se ženi. — **Levstik-Jurčič:** Tugomer. — **Medved:** Za pravdo in srce. — **Finžgar:** Divji lovec. — **Cankar:** Za narodov blagor, Kralj na Betajnovi, Pohujšanje v dolini šentflorjanski in Hlapci. — **Župančič:** Veronika Deseniška. — in **Grum:** Dogodek v mestu Gogi. Potem še **Shakespearea** in **Sheriffa**. V operi **Foersterja, Kogoja, Bravničarja, Osterca** in dve, tri opere iz tujega repertoarja.

Res, lep in zanesljiv pregled našega truda in napora v teh štiridesetih letih...

•

V veliki dvorani Narodnega doma je nastanjena gledališka **razstava.** Odprta bo ves mesec. Trume sveta prihajajo in ogledujejo razstavljeno gradivo: važnejše rokopise, pisma, predmetne dokumente, uradne akte, slike, pisateljev-dramatikov, intendantov, režiserjev in igralcev, kapelnikov in pevcev, načrte za inscenacijo, statistične podatke in tabele. Vse kronološko urejeno in nazorno razporejeno. Strokovna vodstva vodijo, razlagajo in pojasnjujejo. Obiskovalci: meščani, kmetje, delavci dobivajo osnovne, splošne pojme o slovenskem gledališču...

•

Gledališki list je izšel v povečani, razširjeni in fino opremljeni izdaji. Najraznovrstnejše prispevke iz naše gledališke zgodovine in kulture izpod peres različnih strokovnjakov izpopolnjujejo prekrasne slike vseh naših glavnih gledaliških tvorcev...

Zaradi boljšega vpogleda v celotno povojno delovanje Nar. gledališča so izšla tudi posebna **»Izvestja«** za dobo 1918—1932 s podrobnimi podatki o upravah, o repertoarjih, o umetniškem, upravnem in tehničnem osobju, o vseh dohodkih in izdatkih, skratka o vseh važnejših upravnih, finančnih in umetniških spremembah in dogodkih. Takle statistični pregled nam je bil že čudežno potreben. Hvala bogu, zdaj smo ga vendar dočakali...

•

Nedelja je bila določena za **slavnostno odkritje spomenika.** Ne vem več, kje je stal. Prostor je bil ogromen. In tudi kip je bil ogromen. Ne vem, kako smo naredili: baje, da smo sami Slovenci (in brez Amerike) nabrali toliko denarja, da smo — baje — pri čvičku toliko utrpeli, da smo nabrali vsoto za ta ogromni spomenik. (Ne vem, če je to res, da so gostilničarji tožili Odbor za postavitev spomenika.) Predstavniki so stali nekje zgoraj in čudno gledali na ves ta narod dol; narod pa se je gnetel spodaj in gledal nanje čudno gor: drug drugemu kar nista mogle verovati, da smo dobili vsi skupaj nenadoma res — **Cankarjev** spomenik. (Mislim, da sem ta hip najglobljo sanjal...)

•

Dve do tri ure po vseh visokih, srednjih, ljudskih **šolah, konzervatorijih,** celo **trgovskih akademijah** so posvečne proslavi, spominu gledališča. Profesorji, učitelji, študentje predavajo, razpravljalo o naši gledališki zgodovini...

•

Radio oddaja govore, predavanja iz gledališke stroke, oddaja posamezne predstave iz gledališča...

Stolpci v slovenskih **dnevnikih** in **časopisih** so polni gledaliških člankov, pogovorov, spominov in ocen...

Uradni odposlanci hrvaškega, srbskega in češkega gledališča začenjajo počasi ceniti naše delo...

Poročevalci tujih listov poročajo resnico, ki so jo videli na lastne oči...

Naš deželan, ki se je s četrtinsko vožnjo pripeljal do Ljubljane na gledališko slavje, se je nenadoma zagledal in morda prvi-

Kdo je, ki ne mara

biti deležen velikih dobitkov, ki bodo od skupnega iznosa Din 64 milijonov v novem kolu drž. razr. loterije razdeljeni na igralce? Vsakdo si tega želi. A le oni, ki si bodo v teku treh dni kupili srečko, bodo v srečni nadi, da jih obišče sreča, ki jim bo vzpostavila blagostanje.

Kupiti jo morete v vseh podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Trbovljah, v Novem mestu in na Jesenicah.
V Ljubljani jih dobite v obeh oglasnih oddelkih »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Domače vesti

• **Velik shod narodnega delavstva na Gorenjskem.** Podružnici Narodno strokovnee zveze v Kranju in Stražišču sklicujeta za v nedeljo, dne 9. oktobra 1932 ob 9. uri dopoldne v dvorani Narodnega doma v Kranju velik javen delavski shod. Na tem shodu bodo govorili predsednik NSZ g. Rudolf Juvan in narodna poslanca gg. dr. Stane Rape in Ivan Lončar o aktualnih problemih, ki morajo živo zanimati vsakega delavca. Narodna strokovna zveza poziva vse delavstvo Kranja in okolice, naj prihiti v velikem številu na ta shod in na njem manifestira za svoje pravice. Kranjsko delavstvo naj pokaže v nedeljo 9. oktobra svojo zrelost in narodno zavednost.

• **Za častnega občana občine Adleščičev** je bil izvoljen te dni g. Božo Račič, ravnatelj Osrednjega urada za žensko domačo obrt v Ljubljani. Na diplomi, ki mu je bilo izročena, je napisano, da mu jo Adleščiči izročajo v priznanje zaslug, ki si jih je g. Račič pridobil na kulturnem, gospodarskem in socialnem poprišču. Iskreno čestitamo

• **Monsignor Bulić potuje v Rim.** Monsignor Bulić, ki se mudi sedaj v Raveni na mednarodnem kongresu krščanskih arheologov, bo po zaključku kongresa odpotoval v Rim, da si ogleda nekatere novo iskopane predmete starokrščanske arheologije. Dne 4. t. m. je monsignor Bulić slavil šestinosemdesetletnico rojstva.

Zdravilni likerji in vino izbrano,
katero le Slamič v zalogi ima,
na blizu in daleč — povsod je priznano,
da čudovito telo pokrepča. 11879

• **Spremembe v državni in banovinski službi.** Z odlokom kr. banske uprave v Ljubljani so imenovani: dr. Milan Bano za banovinskega sekretarja 8. skupine pri kr. banski upravi v Ljubljani; dr. Vladimir Kukman za banovinskega sekretarja v 6. skupini pri kr. banski upravi v Ljubljani; dr. Robert Maršič za banovinskega sekretarja v 6. skupini pri komisiji za agrarne opeacije v Ljubljani; Jakob Tovornik za banovinskega sekretarja 6. skupine pri banski upravi v Ljubljani; Benedikt Wenko za banovinskega kmetijskega višjega pristava 6. skupine pri banski upravi v Ljubljani in Anton Flego za banovinskega strokovnega učitelja v 9. skupini na kmetijski šoli na Grmu. Za uradnike pripravnike so imenovani: Dragotin Fajdiga pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani; Anton Nikler - Matko pri javni bolnici v Celju; Emeran Stoklas pri sreskem načelstvu v Črnomlju; Franc Štiglic pri sreskem načelstvu v Litiji; upokojeni okrožni zdravnik na Vrhniki dr. Janko Marolt je bil na podlagi razsodbe državnega sveta preveden za banovinskega zdravnika v 6. položajni skupini s plačo 3. perijodskega poviška ter se mu je na podlagi prednjih prejemkov odmerila osebna pokojnina. Policijski stražnik I. razreda pri policijskem predstojništvu v Mariboru je na prošnjo premeščen k upravi policije v Ljubljani, policijski stražnik 1. razreda Franc Stupar pri predstojništvu mestne policije v Mariboru pa je trajno upokojen.

Zvočni kino »IDEAL«
Samo še danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Gloria Svanson
Največja filmska umetnica v pretresljivem filmu ljubezni:
„Omahljivost“
Popolnoma novo! — Prvič v Ljubljani!

• **Vojaške vesti.** Kakor smo že poročali, so bili te dni absolventi nižje šole vojne akademije v Beogradu imenovani za podporočnike, a med temi naši ožji rojaki, in sicer v pehoti: Vuk Rupnik, Jurij Šoštarič, Ernest Žlebnik, Dragotin Šviglin, Albin Cerkvenik, Vladimir Obad, Viktor Koželj, Anton Petre, Josip Lesjak, Ivan Koren in Ivan Potočnjak; v artiljeriji: Gabrijel Hočevar, Andrej Hojan, Zvonimir Gmajner, Alojzij Pelko, Slavko Pečelar in Zdravko Verbič; v inženjeriji: Oskar Klanjšček, Zvonimir Šonc, Josip Lipovec, Jožef Pevec, Valerij Marušič, Vojislav Kristan, Josip Pende, Ferdinand Drofenik in Anton Doležal. Bivši stalni vojaški duhovnik 2. razreda Ferdo Božič je trajno upokojen.

• **Simultanka šahovskega mojstra Vasje Pirca,** odigrana v Zagrebu, se je končala z naslednjim rezultatom: Vasja Pirc je dobil 18, izgubil 3 partije, remiziral 2. — Simultanka je trajala tri in en četrt ure.

• **Službo državnega cestarja** razpisuje sresko načelstvo v Celju na progi 43.32 do 49 km državne ceste štev. 50 z mesečnimi prejemki 600 Din in službenim stanovanjem v državni cestarski hiši v Ločici pri Vranskem. Prošnje se sprejemajo do 18. oktobra.

• **Sprememba voznega reda na Jadranu.** S 1. oktobrom je Jadranska plovitba spremenila svoj vozni red v toliko, da je reducirala brzovozno progo Sušak - Kotor ob torkih, Dubrovačka plovitba pa je neznatno spremenila svoj vozni red v toliko, da se brzovozna proga Trst - Dubrovnik ne bo tikala Benetk.

• **Službeni list dravske banovine** objavlja v 79. letošnji številki: Pravilnik za opravljanje višjega državnega strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole; odločbo o začasno vezanih dinarjih; privatni kliring z Avstrijo; odločbe držav. sveta ter izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine.

• **Šentjakobska knjižnica** na Starem trgu 11 je izposodila v septembru 3716 čitateljem 13.102 knjigi, v letošnjem letu pa dosedaj 35.622 čitateljem 130.498 knjig Knjižnica posluje vsak delavnik od pol 16 do pol 20 (ob sobotah že od 15. naprej) ter izposoja vsakovrstne knjige v 10 jezikih in moderne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago so popolni imeniki knjig.

• **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Po razglasu kr. banske uprave je na področju dravske banovine v dobi od 15. do 21. septembra 411 oseb obolelo na nalezljivih boleznih, in sicer: na griži 105, na davici 75, na dušljivem kašlju 72, na škrlatinki 63, na tifuznih boleznih 52, na ošpicah 16, na šenu 14, na otrpnenju tilnika 6, na otročični vročici 4, na vraničnem prisadu in na krčeviti odrevenelosti pa po dve osebi.

• **Epidemija davice se je pojavila** v občini Vuzenica-Muta. Slovenjgraška izolirnica je tako prenapolnjena, da ležijo v eni postelji dva do trije bolniki, kar je pač najboljši dokaz, da se z zidavo nove izolirnice ne sme več dalje čakati, ker je res nad vse nujno potrebna.

• **Muslimani se modernizirajo.** V Sarajevu je banska uprava muslimanski pogrebni družbi odobrila spremembo pravil, po kateri se bo tudi za muslimane uvedel prevoz mrtvecev z vozovi. Po dosedanjem običaju so muslimani mrtvece nosili na pokopališče ter bili pri tem izpostavljeni okuženju, ako je mrtvi podlegel kaki nalezljivi bolezni. Duh časa in opravičena higijenska potreba pa sta, kakor vedno, tudi tukaj premagala stare predsodke. — Pogrebna družba »Rahmet« bo v kratkem ustanovila svoje podružnice v Travniku, Višegradu, Zenici in v Rogatici.

• **Strel v osebni avto.** Nedavno se je vozil z avtom mariborski zastopnik tvrdke »Zlatorog« g. Škerbec iz Ptuja proti Ormožu. Okoli 21. ure je privozil skozi vas Gorišnico, kjer je v bližini gostilne nekdo ustrelil v avto. Krogla je prebila streho in je bila le sreča, da ni bilo človeške žrtve. Kolikor so orožniki dosedaj dognali, sta se kritičnega večera nahajala v bližini gostilne v vinjenem stanju in s samokresom v roki dva fanta iz Osluševcev ter je po pričah dokazano, da sta streljala. Seveda sta se nasproti orožnikom izgovarjala drug na drugega in bo moralo šele sodišče ugotoviti, kdo je prav zaprav streljal. Pri enem so zaplenili orožni list in samokres.

VSE ZA MAL DENAR ZELO OKUSNO!
Zendviči, hors d'oeuvri, jušine, vino, pivo, likerji, slaščice itd. Aranžmaji za čajanke, godovanja in domače zabave. — Automatični buffet RIO, Šelenburgova ulica štev. 4. — Telefon 28-63. 11864

• **Avtobusna nesreča pri Zagrebu.** Po vesteh iz Zagreba se je predvčerajšnjim v bližini sela Vugrovca pripetila huda avtobusna nesreča. Ranjenih je nad dvajset oseb. Avtobus se je prevrnil v prepad, globok pet metrov.

• **Samomor Ljubljančana v Splitu.** Kakor poročajo iz Splita, se je pretekli ponedeljek ustrelil v tamošnjem mestnem prenočevališču Anton Pučnik, rojen leta 1903 v Ljubljani. Zapustil je pismo, iz katerega je razvidno, da se je v Splitu zaljubil v neko deklico, katere starši pa so odklonili, da bi se poročil z njihovo hčerko.

• **Smrt pod sodom vina.** Nenavadno tragična nesreča se je predvčerajšnjim pripetila na Kaptolu v Zagrebu. Smrtno se je ponesrečil siromašen delavec, ki je nekemu kanoniku pripeljal sod vina in ga skušal spraviti v klet. Na stopnicah je sod delavca podrl in ga s svojo težo zmečkal. Pod stopnicami je revež obležal mrtev.

Urbas Marija nasl., najfinejše kranjske klobase, Ljubljana, Komenskega 16. Tel. 2865

• **Falzifikatorja srebrnega denarja obsojena.** Sredi septembra sta bila v Smederevu aretirana Anton Fabijan in Tomaž Poraj, ki sta ponarejala 10-dinarske srebrne novce. Pretekli ponedeljek pa sta sedela na zatožni klopi ter je bil Fabijan obsojen na sedem let, Poraj pa na štiri leta težke ječe ter trajno izgubo častnih pravic.

Cenjenemu občinstvu
vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem
prevzel
kavarno „VIADUKT“
na Šmartinski cesti.
Za izvrstno postrežbo in najboljša vina jamčim in se vljudno priporočam
11907 **Klásek ml.**
Vsako soboto godba.

• **Junaki noža.** V nedeljo je bila v Šutni v občini Stara Loka otvoritev nove gostilne. Zbralo se je mnogo mladine, ki se je v nekaljenem razpoloženju zabavala do noči, dokler razgreti duhovi niso povzročili na plesišču, ki je bilo na domačem skednju, pretepa z noži. V lase sta si skočila Gorjanc Lovro iz Papirnice in delavec Starman Janez iz Stare Loke. Starman je dobil pol cm globok vbodljaj v prsnico, ranjeno ima čelo in globok urez nad desno ključnico. Gorjancu pa se je zasadil nož v stegno leve noge, kjer ima globoko rano.

• **S kamenjem do nezavesti.** V nedeljo zvečer med 21. in 22. uro se je vračal skozi Reteče proti domu delavec Kavčič France, doma s Suhe pri Škofji Loki. Čim je prispel po glavni cesti, nekako sredi pota med Jenkovo in Tilhovo gostilno, sta zrasli iz teme pred njim dve postavi in že je dobil Kavčič strahovit udarec z ostrim kamenjem po ustih. Kavčič se je brez besedi zrušil v nezavestnem stanju na zemljo, iz ust pa mu je bruhnila kri, toda napadalca še nista bila zadovoljna. Eden izmed njiju je potegnil nož in pričel z njim obdelovati napadenega Kavčiča. Ko sta rokomavha mislila, da sta delo dosti »dobro« opravila, sta pustila ležati ranjenca sredi ceste, dokler ga niso našli ljudje in ga prenesli v bližnjo hišo, kjer so ga po daljšem prizadevanju spravili zopet k zavesti in poklicali zdravnika. Orožniki so aretirali Janka Križarja iz Zgornje Senice in Jožeta Golarja iz Spodnje Senice. Oba sta kmečka mladeniča, ki pravita, da sta izvedla napad iz starega nasprotstva med fanti iz gornjih in spodnjih vasi.

V veliki KAZINSKI DVORANI (Zvezda)
otvarja danes ob 21. uri
PLESNO šolo trgovskih in privatnih nameščencev
Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Ljubljani. 11902
Plesni mojster prof. g. Trošt. Nagode jazz.

PLESNA VAJA
trgovskih nameščencev Z. P. N. J.
danes zvečer
V VELIKI DVORANI HOTELA
UNION 11806

• **S krampom nad očeta.** Tragičen dogodek se je odigral v nedeljo v Plohlovi družini v Kukovi na Dravskem polju. Med sinom Francem in očetom Jožefom je vladalo že delj časa napeto razmerje. V prepiru je sin zgrabil kramp in udaril očeta po glavi, da mu je razbil lobanjo. Jožef Plohl je ostal najprvo v domači oskrbi in so ga šele naslednjega dne prepeljali z domačim vozom v ptujsko bolnico, kjer so ugotovili, da so poškodbe smrtno nevarne in je le malo verjetno, da ostane pri življenju. Podrobnosti o tragediji še niso znane, ker se vršijo po orožništvu še poizvedbe.

• **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

• **Rezervirajte pravočasno! Original Lutz — Ljubljana VII.**

Iz Ljubljane

u— **Predavanje SPD o Prokletiji.** Dr. Branimir Gušić, ki nam je lansko leto predvajal v Ljubljani svoj lepi film Durmitor, nas poseti zopet v ponedeljek 10. t. m. Predaval nam bo o Prokletiji, divjih, malo raziskanih planinah na jugu naše države. Svoje predavanje bo pojasnjeval s skioptičnimi slikami. Ker bo dr. Gušić opisoval pri nas popolnoma neznane gorske predele, ki se odlikujejo prav tako po zapuščenosti kakor lepoti, bo njegovo predavanje gotovo vzbudilo pozornost naših planinskih krogov.

u— **Dva najodličnejša naša solista sodelujeta na dobrodelnem koncertu,** ki se bo vršil v ponedeljek 10. t. m .na korist centralnemu šolskemu zobnemu ambulatoriju. Koncert bo v Filharmonični dvorani. Glavni del programa nosita gospa Zlata Gjungjena-Gavella in g. Julij Betetto. Oba spremlja na klavirju g. Niko Štritof. Poleg obeh solistov sodeluje tudi še ljubljanski godalni kvartet, ki je priznan koncertni faktor v našem glasbenem življenju. Opozarjamo na ta prvi koncert letošnje sezone, ki ima obenem dobrodelni značaj, priredi ga pa Krajevni odbor Rdečega križa. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni, kjer se dobiva tudi podrobni spored.

u— **Pugljev večer v drami** bo prihodnji torek. Otvoritveni govor bo imel ravnatelj drame g. Pavel Golia. Nastopili bodo operni pevci in izbrani člani drame. Cene bodo znižane dramske. Opozarjamo vse častilce prezgodaj umrlega slovenskega pisatelja in režiserja na ta zanimivi večer, katerega obisk toplo priporočamo.

u— **Film o življenju pesnika Goetheja.** V petek nam bo predvajala ZKD krasen film, ki je bil izdelan v počastitev spomina velikega genija in pisatelja Iv. Goetheja. Film, ki nam prikazuje prizor iz pisateljevih največjih del, priporočamo že danes vsakomur v ogled.

u— **Pomočniški zbor udruženja trgovcev** je na svoji zadnji seji sklenil pozvati vse trgovske pomočnike v Ljubljani, naj redno plačujejo predpisano članarino, ki znaša letno 21 dinarjev. Pomočniški zbor je ustanovil fond za podpiranje brezposelnih članov in je izplačal v zadnjih mesecih nad 7000 Din. Člani, ki neredno plačujejo članarino ali je nočejo plačati, le zavirajo plemenito delo Pomočniškega zbora in onemogočajo podpiranje svojih brezposelnih tovarišev. Odbor Pomočniškega zbora je sklenil tudi na svoji zadnji seji, da bo odslej odklonil podporo vsem onim članom, ki niso za časa službovanja plačevali predpisane doklade. V lastnem interesu članov je tedaj, da ne odklonijo plačila malenkostne doklade ter si na ta način zavarujejo pravico do brezposelne podpore v primeru brezposelnosti.

u— **Reveži na delu v Mestnem logu.** Nastopili so deževni in prav občutno hladni dnevi. Zima je tako rekoč pred durmi in ni čudež, če se ljudje ogledavajo za kurjavo. Mnogi pričakajo na Žabjeku Ižance, ki vozijo poleg drugih drva v mesto, kjer se pogode za klaftro ali dve, nu, v mestu pa je tudi sila revežev, ki jim ni mogoče kar meninič tebi nič stopiti do kmetiča in ga pozvati, naj zapelje drva na njihov dom. Mnogo jih je, ki si nabirajo sedaj na jesen kurjavo v Mestnem logu. Tam leži po tleh veliko suhih vej, odpadajočih od dreves, ki jih zlasti pridno zbirajo, vežejo v butare in vlačijo domov. Nabiralci tu pa tam splezajo tudi kar na drevo in oklestijo suhe veje. Zaradi tega sicer ne bo nihče obubožal, vendar pa morajo reveži večkrat bežati.

u— **Ponesrečeni kolesarji.** Včeraj popoldne se je težje poškodovala občinska babica iz Štepanje vasi Justina Zupančičeva. Peljala se je s kolesom po cesti iz vasi, kjer pa je nenadoma padla in si zlomila desno nogo. Izdelovalec kemičnih izdelkov Anton Šerbec iz Št. Vida nad Ljubljano je predsinočnjim padel s kolesa v Dravljah in se hudo poškodoval na glavi. Enako nesrečo je imela 13-letna posestnikova hči Fraenčiška Kovačeva iz Podgorice, ki si je pri padcu s kolesa pretresla možgane.

Slatinske *tablete* za **hujšanje** *odstranijo vso preobilno tolšče in Vas napravijo* ***vitke, mladostne in lepe.***
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

u— **Posledica pijače.** Janko X. je popoldne sedel na kolo popolnoma trezen in svež, zvečer pa je bilo čisto drugače. Sešel se je z nekimi znanci, prislonil kolo v gostilniški veži k steni in se vsedel za mizo. Prijetni večer se je zavlekel pozno v noč. Ko je slednjič Janko skušal znova zasesti kolo in se popeljati domov, je v Vošnjakovi ulici omagal ter prislonil kolo in sebe k steni. Kar kmalu je zaspal in to priliko je izkoristil neznan tat. Polastil se je kolesa, pretipal pa Janku tudi žepe in mu vzel še srebrno uro z verižico vred. Tako je nesrečni Janko oškodovan za 1400 dinarjev.

u— **Razgrajači na Šmartinski cesti.** V severnovzhodnem mestu je ena najprometnejših cest Šmartinska cesta; ne samo podnevi, marveč tudi ponoči. Prometa je v ostalem vsakdo vesel, znak, da se dela in da svet živi, ni pa nikdo vesel nepotrebnih ekscesov in kravalov. Večkrat se ponočnjaki na cesti silovito prepirajo in tudi stepo. Stanovalci ne morejo spati, mirni pasanti pa iščejo stražnika, da bi jim zavaroval pot domov. Zlasti v strahu so ženske, ki morajo včasi tudi ponoči iz mesta domov ali iz tamošnje četrti v mesto nazaj.

u— **Pretep na Vodovodni cesti.** Predsinočnjim sta posedala v gostilnah v severnem delu mesta delavca Ivan in Janez, ki sta se nekaj časa prav dobro razumela, zunaj na Vodovodni cesti pa sta se na lepem sprla. Govorilo je pač vino, beseda je dala besedo in že sta si bila v laseh. Med prepirom je Ivan naenkrat pograbil kolo, ki ga je imel Janez s seboj, ga mu iztrgal iz rok ter ga z vso silo vrgel Janezu pod noge, da je še njega zbil po tleh. To mu pa še ni zadostovalo. Lotil se je na tleh ležečega tudi z nožem in ga težje poškodoval. Med pretepom se je zbralo okrog njiju več prič, ki so naposled Ivana ukrotile ter ga izročile stražniku, dočim so ranjenega nasprotnika spravili z reševalnim avtom v bolnico.

Življenjsko radost, delovno moč čutite samo tedaj, ako Vaši notranji organi (želodec, jetra, ledvica) dobro funkcionirajo, če sta Vaše telo in kri prosta tujih snovi, kar se zgodi s Saylehnerjevo grenčico **HUNYADI JANOS,** izpito zjutraj na tešče pol kozarca, popolnoma naravnim potom. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem! Dobiva se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

u— **Vlom v pisarno.** V pisarniške prostore Emila Moreta na Šmartinski cesti 11 je bilo ponoči vlomljeno. Tat je nasilno odprl predale pisalne mize in odnesel okrog 140 Din gotovine v samih novcih po 25 par, ki so bili zaviti v papir. Denar je spravil v aktovko, ki jo je enako našel v pisarni, tako da je More oškodovan za okrog 300 Din. Po uspelem vlomu skozi vrata se je tat najbrže odstranil skozi okno, katero so zjutraj našli odprto.

u— **Novost v Ljubljani.** Tvrdka M. Trebar, Sv. Petra cesta št. 6 je priključila svoji trgovini čevljev še brzo popravljalnico vseh vrst čevljev in galoš, opremljeno z najmodernejšimi stroji, tako da se v nujnih primerih na popravila čevljev lahko kar počaka. Ker do sedaj še nismo imeli v Ljubljani brzopopravljalnice čevljev, se ustanovitev tega podjetja pozdravlja in priporoča.

u— **Samaritanski sestanek krajevnega odbora Rdečega križa** v Ljubljani se bo vršil v petek 7. t. m. ob pol 19. v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti. Določil se bo spored predavanj za višji samaritanski tečaj. Na sestanek se vabijo absolventinje in absolventi nižjega samaritanskega tečaja.

e— **Gospodarsko zborovanje.** V nedeljo ob 9. bo v gostilni Janžek Za kresijo gospodarsko zborovanje Surovinske zadruge čevljarjev v Celju.

u— **Družabni sestanek Ciril-Metodarjev** bo v soboto zvečer v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani. Ker bo zanimivo predavanje o položaju ob severni meji, vabljeni vsi. Vstop prost.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Tel. 2730.
Samo še danes ob 4., pol 8. in 9. zvečer
Obrt gospe Lenov
EVELIN HOLT

krat preudaril, da mu za davkom, v kolikor gre sploh v gledališče, zares ni treba žalovati...

...in tudi naš meščan, ljubljanski inteligent, magnat in postopač je za trenutek postal, premislil in spoznal, da tako gledališče najbrž res mora imeti nekakšen smisel in pomen, da je vzrastlo iz nas, da nas pred svetom predstavlja in opravičuje, da je lastnina nas vseh in da on prav tako odgovarja zanj kakor vsi drugi in da je zastran tega tudi on temu gledališču nekaj dolžan — premislil je in sklenil ter šel naravnost v gledališče, kjer se je ročno vpisal — med nove abonente...

In glej — o čudo vseh čudov! — število gledaliških obiskovalcev je naraslo, zanimanje se je dvignilo, dohodki so narasli, v blagajno je začel rositi in se kopičiti denar, denar...

•

...denar? Denar v blagajni Našega gledališča? Natančno na tem mestu sem se zbudil. Tega moj ubogi duh celo v sanjah ne prenese več...

Pogledal sem po mestu. Štirideset let je že minilo — in vse je mirno — kakor prej. Zakaj: glavno je mir in hladna kri. In malo več humorja...

Jaz pa sem se narahlo zasmejal — in vse je bilo dobro... kakor prej...

•

Pa vendar — vrag vzemi take sanje!

Violinist Karlo Rupel

Mladi slovenski violinist Karlo Rupel se je nedavno vrnil iz Pariza, kjer se je dalje časa izpopolnjeval v svoji umetnosti. G. Rupel pripravlja več koncertov; tako bo v kratkem nastopil v Ljubljani, že 10. t. m. pa bo koncertiral v Mariboru (v gledališču) obenem s pevcem Marjanom Rusom.

S Karlom Ruplom nam je dozorel nov umetnik, ki ga čaka še lepa bodočnost. V tem nas potrjujejo njegovi vidni uspehi v Parizu. Ko je letos koncertiral pred razvajeno pariško publiko, so pariški listi priobčili kritike, ki so pri nas ostale neopažene in ki jih navajamo v izvlečku sedaj, ko ta umetnik pričenja koncertirati v domovini.

V listu **»Le Monde Musical«** je pisal Dany Brunschwig: »Ta mladi Jugosloven ima mnogo talenta, njegova tehnika je čista, njegov lok perfekten, s kvaliteto tona, ki je lastna francoski šoli... Sijajen violinist, na katerega je Jugoslavija lahko ponosna«. V **»Journal des Debats«** je pisal Maurice Imbert: »Tehnika njegovih prstov je že sedaj prav sigurna. Iz svojega instrumenta izvablja čiste, jasne in lepe tone, ki zvene. Njegov vibralo je srečno izmerjen, njegov strik jasen. G. Rupel je pokazal, da pozna lokovo tehniko... Virtuoz nam je dal priliko, da smo mogli v mnogih pasažah oceniti njegove kvalitete ritma, temperamenta in šarma. Odlikuje ga lep talent«. Podobno sodbo je izrekel Jacques Decaudin v listu **»Le Courier Musical & Theatral«**, ob drugem koncertu pa je v istem listu napisal Philippe Louage: »Vse nadkriljujoča kvaliteta pri violinistu Karlu Ruplu je lepota tona. Njegovo izborno razumevanje mu je dopustilo, da je dal v polnovredni formi skladbe Tansmana, Milhauda, Ravela in Debussya«. Naposled še čujemo glas iz Strasbourga, kjer je g. Rupel sodeloval pri jugoslovenski prireditvi, ki jo je zabeležilo tudi »Jutro«. **»Les Derniers Nouvelles de Strasbourg«** so takrat pisale: »Na kraju sporeda nam je bilo prihranjeno jako prijetno presenečenje. Violinist visokega talenta g. Rupel je veličastno izvajal sonato svojega rojaka Dugana«.

Ta priznanja tujine naj bi tudi naše občinstvo opozorila na zrelo umetnost Karla Rupla.

Mariborsko gledališče

Goldoni: Zvedave ženske

Italijanska komedija Goldonijevih časov je bila namenjena samo zabavi, in sicer tako lahki zabavi, ki se ne dotika intelekta in ne poraja prav nobenih misli. Vesela razigranost z zapletom, ki ga pregleda in ugane vsak gledalec že vnaprej, je bilo vse. Taka je tudi Carla Goldonija štiridejanska komedija »Zvedave ženske«, ki nam jo je v režiji Jožeta Koviča uprizorilo naše mariborsko gledališče v nedeljo zvečer pred precej slabo zasedenim parterjem in skoraj praznimi ložami.

Na repertoar je prišla ta komedija pač samo zaradi razvedrila, in tako si je režiser zamislil tudi režijo in inscenerijo. Segel je po stilu comedie dell'arte s srečno roko in mu ostal zvest tudi v vseh podrobnostih od samega začetka do konca. Obračanje ozadne kulise na odprti pozornici je omogočilo naglo in skladno odigranje vseh šestih slik z enim samim odmorom.

Način baročne igre, ki zaradi kakor na dlani jasnih značajev ne dela igralcu posebnih težav je omogočil, da je bila predstava vsestransko skladna in je prav zato uplivala intimno na gledalce, ki so hvaležno reagili na vsako šalo. Kreacije so bile večinoma vse posrečene in bi bilo težko reči, kdo je bil boljši ali celo najboljši.

Igrali so: Pavle **Kovič** meščana Ottavia, **M. Zakrajškova** njegovo ženo Beatrico, **E. Kraljeva** hčerko Rosauro, R. **Nakrst** ženina Florinda, M. **Furijan** meščana Lelia, E. **Starčeva** ženo Eleonoro, F. **Tovornik** prijatelja Leandra, D. **Gorinšek** Flamininia, E. **Grom** trgovca Pantaleona Bisognosia, D. **Savinova** hišno Carollino, J. **Kovič** njegovega slugo Brighella, A. **Harastovič** slugo Arlechina, F. **Blaž** pa drugega Ottavijevega slugo.

R. Rehar.

Panevropski roman dr. Zubaka. Na panevropskem kongresu v Baslu so bili prečitani odlomki iz prvega velikega panevropskega romana »S. O. S. in XII. Stunde«, ki ga je v nemščini spisal zagrebški zdravnik dr. Aleksander Zubak. Roman bo izšel pri Ullsteinovem založništvu, a prevajajo ga že v pet glavnih evropskih jezikov. Hrvaški prevod je priredil sam avtor. — »S. O. S. in XII. Stunde« se začenja z rusko invazijo 1. maja 1948. Evropo tokrat otme pred komunistično poplavo angleški »Inteligence Service«, ki zmeša Rusom štrene. Zaradi tega neuspeha stori Stalinov naslednik Gromov samomor, a komunistična ideologija se kompromitira in išče druga pota, da se zopet uveljavi. Evropi ne preti nevarnost od močne Rusije, marveč od njene lastne slabosti. V romanu dr. Zubaka se opisuje povojno politično in gospodarsko življenje; tu nastopajo Kreuger, Bosel, Castiglioni, Bat'a, Deterding, Borach, Zukov in drugi. Trije glavni junaki so predstavitelji Evrope, Amerike in sovjetske Rusije ter kažejo mentaliteto in prognozo svoje ideologije.

Iz francoske književnosti. Albert Thibaudet je pripravil knjigo »Les idées politiques de la France«; odlomek iz tega spisa ki bo v kratkem izšel, je objavljen v oktoberskem zvezku »La Nouvelle Revue Française«. — Zanimiv spis sta pravkar napovedala Jacques Rivière in Ramon Fernander: »Moralisme et litterature«. Za priče pri obravnavanju tega važnega in še vedno aktualnega vprašanja sta vzela spise velikih mož raznih časov in narodov. — Začel je izhajati nov velik ilustrovani polmesečnik »Marianne«, ki si je zastavil vabljiv program in obeta poleg prvovrstnih ilustracij romane Duhamela, de Rogerja Martina du Garda, Paula Moranda, prispevke Valeryja, Gidea itd. V prvi številki, ki je pravkar izšla, je objavil Mauroisev prispevek »La vie de Voltaire« in Morandovo reportažo o Londonu. — André Billy je izdal nov roman »Le Femme maquillée«. — »Pri Nouvelle Revue Française« je izšla obsežna biologija Riharda Wagnerja, ki jo je spisal odlični esejist Guy de Pourtalès. — Jean Giono, čigar romani imajo tudi pri nas čitatelje, je pravkar izdal novo knjigo z naslovom **»Solitude de la Pitié«.**

u— **Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani** ima v četrtek 6. t. m. ob 8. zvečer svoj redni mesečni sestanek v prostorih restavracije Zvezda. Sestanek je združen s predavanjem direktorja Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani g. J. Gogale. Člani in vpeljani gostje vabljeni.

u— **Akademska podružnica CMD.** Odborova seja in sestanek vabljenih članov se bo vršil danes in v četrtek ob 17. v posvetovalnici JUAD »Jadrana«.

u— **Belokrajinci!** Družabni sestanek društva »Bela Krajina« bo v četrtek 6. t. m. ob 20.30 v prostorih hotela »Bellevue«. Pridite zanesljivo vsi!

u— **Klub esperantistov v Ljubljani** sporoča vsem esperantistom, da si je nabavil skioptični aparat. Vsak drugi četrtek se bodo vršila v klubovem lokalu v Narodni kavarni skioptična predavanja. Prvo predavanje bo imela drevi ob 20.30 gdč. Milči Jerebova o mednarodnem esperantskem kongresu v Parizu. Esperantisti, udeležite se ga, vabljena pa je tudi ostala javnost. Slovenska esperantska slovnica (dr. Maruzzi-Dobravc) se je pocenila od 15 na 12 Din. Naroča se pri klubu, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah.

u— **Esperantski tečaj.** Z rednim poukom se bo pričelo danes 6. t. m. ob 19.30 v št.-jakobski šoli. Vpiše se lahko še vsakdo. Kdor ne more posečati tega tečaja, naj ga posluša v radiu vsak ponedeljek od 18.30 do 19. ure.

u— **V društvu »Tabor« (hotel Tivoli, II.)** bo imel drevi ob 20. predavanje s skioptičnimi slikami o Koroški in koroškem plebiscitu akademik Figar. Člani, koroški rojaki in prijatelji društva iskreno vabljeni!

u— **JNAD Jadran** vljudno vabi na otvoritev plesnih vaj, ki se bodo vršile vsak četrtek v veliki dvorani Trgovskega doma. Otvoritev bo v četrtek 13. oktobra ob 8. uri zvečer. — Odbor.

u— **Opozorilo.** Še danes in jutri od 18. do pol 20. bo vpisovanje v beli dvorani Uniona v razne plesne tečaje in ritmično gimnastiko za otroke, odrasle in gospe. — TKD Atena.

u— **Plesni zavod »Jenko«, Kazina, edina strokovna šola** družabnih plesov v Ljubljani otvori svoje tečaje in posebne ure v soboto 8. t. m. Informacije in vpisovanje dnevno v Kazini.

Iz Maribora

a— **Lepa svečanost** je bila v torek popoldne ob 17. v posvetovalnici mestnega magistrata. S primernim nagovorom je izročil mestni župan g. dr. Lipold zastopnikom Sokola I. Maribor nagrado 2500 Din iz znanega kraljevega fonda za uspešno javno in nacionalno delo. Istočasno sta prejela posebni kraljevi pohvali profesor klasične gimnazije in starosta Sokola I. g. Robert Kenda in upokojena meščansko-šolska učiteljica gdč. Ljudmila Poljančeva. Svečanosti je prisostvovalo mnogoštevilno zastopstvo Sokola in Slovenskega ženskega društva v Mariboru.

a— **Ljudsko vseučilišče** bo otvorilo svojo letošnjo sezono v petek 7. t. m. ob 20.15. Večer je posvečen stoletnici rojstva dr. Miroslava Tyrša, ustanovitelja Sokolstva, tega mogočnega narodnega gibanja, ki se mu imamo Čehi in Jugosloveni v veliki meri zahvaliti za svojo svobodo. Predaval bo starosta Mariborske sokolske župe g. prof. dr. Makso Kovačič. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

a— **Izreden glasbeni dogodek se obeta Mariboru.** V ponedeljek bosta v Narodnem gledališču nastopila mladibasist opere Milan Rus in virtuoz na goslih Karel Rupel, ki ju bo na klaviru spremljal operni kapelnik dr. Danilo Švara iz Ljubljane.

a— **Zima se oglaša.** Deževje je v dveh dneh že močno ohladilo ozračje. Včeraj ob 8. zjutraj je termometer kazal samo 11 stopinj Celzija. Ljudje so se na ulicah že pojavili v površnikih in plaščih. V noči na torek je sneg pobelil vrhove Pece in Urške.

a— **Rojstvo dvojčkov na cesti.** Presinočnjim okrog 22. je prihitel na policijsko stražnico čevljar Stanko Klemen iz Mlinske ulice in povedal, da je našel na stezi Ob izvirkih za Dravo med Studenci in dravsko brvjo na tleh ležečo žensko, zvijajočo se v porodnih krčih. Takoj je bil poklican reševalni avtomobil, toda ženska je med tem že porodila zdrava dvojčka. Vse tri so reševalci prepeljali v bolnico. Porodnica je železničarjeva žena Marija Švaganova z Radvanjske ceste v Studencih. Veseli dogodek jo je očividno prehitel na povratku iz mesta domov.

a— **Slabost na ulici.** Na Aleksandrovi cesti se je predsinočnjim okrog 20.30 zgrudil zaradi nenadne slabosti upokojeni železničar Franc Sekolec, stanujoč v Maistrovi ulici 19. Nesrečnež je bruhnil kri in so ga pasanti prenesli v bližnjo vežo. Tam mu je nudil prvo pomoč neki zdravnik, nakar je bil z reševalnim avtomobilom prepeljan v javno bolnico.

a— **Dve nezgodi.** Na cesti je padel 27-letni tovarniški delavec Franc Golob iz Košakov in si nevarno poškodoval desno nogo nad gležnjem. Ko je opazoval svojega očeta pri delu, je zašel po neprevidnosti z roko pod ostrino cirkularke 12letni delavčev sin Francek Jelenko iz Studencev. Cirkularka mu je težko poškodovala levo roko pod zapestjem. Oba ponesrečenca sta poiskala zdravniško pomoč v javni bolnici.

a— **Roparskemu napadalcu z Livade na sledu.** Pretekli petek okrog 18.30 je bila na samotni cesti na Livadi blizu banovinske stanovanjske hiše napadena 30letna žena monterja mariborske Mestne plinarne Ivana Petkovškova. Neznani ropar ji je skušal iztrgati ročno torbico, ki je imela v njej med drugim 1100 Din gotovine. Petkovškova se je obupno branila. Ko je ropar uvidel, da zlepa ne pojde, je iz žepa potegnil nož, in zabodel Petkovškovo v levo roko in štirikrat v levo nogo. Ko je ležala onesveščena na tleh, ji je ropar iztrgal ročno torbico z denarjem in izginil v temi. Policija je vršila obširne poizvedbe in je na podlagi teh ugotovila, da je kritične noči po napadu izginil iz Maribora zelo sumljiv moški, ki se je dozdaj stalno potikal po mestu. Policija upa, da je na pravi sledi in da ga bo kmalu lahko prijela.

a— **Malverzacije na pošti.** Na tukajšnji pošti so pred časom na pisemskem oddelku odkrili neke nerednosti. Poštna uprava je s sodelovanjem policije uvedla natančno preiskavo, katere rezultat je bil ta, da se bile trije uslužbenci izročeni državnemu tožilstvu. Eden izmed njih je nepoštene manipulacije odkrito priznal, dočim druga dva to zanikata.

a— **Zmanjšajte tovorni promet na Aleksandrovi cesti.** Z ozirom na gradnjo kanala in carinsko - poštnega poslopja ob Aleksandrovi cesti se iz prometnih ozirov priporoča vsem, da se po možnosti izogibajo z vozovnim prometom Aleksandrove ceste od Kopitarjeve do Tomšičeve ulice. Najkrajši ovinek za ta del Aleksandrove ceste je zveza preko Kersnikove in Tomšičeve ulice.

a— **Dospelost davkov.** Davčna uprava opozarja davkoplačevalce, da so dospeli 1. oktobra t. l. v plačilo četrti četrtletni obroki zgradarine, pridobnine, rentnine, družabnega davka, davka na samce, davka na poslovni promet in vojnice ter drugi polletni obrok zemljarine. Vse ostale podrobnosti so razvidne iz zadevnega oglasa na uradnih deskah.

Iz Celja

e— **Društvo absolventov državnih trgovskih šol,** že leta in vedno češče prihajajo glasovi iz vrst nekdanjih absolventov trgovskih šol z željo po stanovskem udruženju. Razkropljenost nas je odtujila, razrahljala prejšnje prijateljske vezi, posameznik pa potrebuje posebno v sedanjih težkih časih zaslombe in nasvetov, se že M seznaniti z novimi panogami znanosti in že pridobljeno znanje razširiti, poleg tega je pa željan družbe in razvedrila. Naša ideja se je uresničila z ustanovitvijo Društva absolventov državnih trgovskih šol v Celju, katerega ustanovni občni zbor se bo vršil v nedeljo 9. t. m. ob 8.30 dopoldne v hotelu »Evropi« in bo združen s popoldanskim izletom k restavraciji Stezu. Pridite!

e— **Od doma je pobegnil** v nedeljo 12-letni sin rudniškega uradnika Oldrih Anders, stanujoč na Ljubljanski cesti št. 26. Deček je srednje, šibke postave in svetlih las. Oblečen je v kratke, zelene, žametaste hlače in svetlo suknjo, obut je v visoke črne čevlje. Pri sebi je imel aktovko s šolskimi knjigami. Izginil je brez sledu.

e— **V celjski bolnici** so umrli: v ponedeljek 8-letna rudarjeva hčerka Franja Močnikova iz Trbovelj, v torek 41-letna viničarjeva žena Ana Krumpačeva iz Cerovca pri Šmarju, v sredo pa 72-letna dninarica Marija Kolarjeva iz Malih Dol pri Višnji vasi.

e— **Tatovi koles** so v zadnjem času pridno na delu. Vsak teden izgine več koles. Tako je neznan tat v torek med 17. in 18. uro ukradel skladiščniku Hinku Friškovcu iz Vitanja iz neke veže na Kralja Petra cesti 1.500 Din vredno, črno pleskano moško kolo znamke »Mifa« št. 427.975.

e— **Žrebanje državne loterije** bo v nekaj dneh, zato pohitite z nakupom srečk, katere dobite v podružnici »Jutra« v Celju.

e— **Mestni kino** predvaja danes ob 20.30 izvrstni špionažni zvočni film »Pod lažno zastavo«. V glavnih vlogah znana umetnika Gustav Fröhlich in Charlotte Susa.

Vlomilski obiski ob belem dnevu

Škocijan, 4. oktobra.

Nedavno, ko je bil v Škocijanu kvatrni sejem, ki je eden največjih na Dolenjskem, sta Peter Božič iz Mačkovca in njegova žena gnala na prodaj svojo kravo. Njuna hiša stoji na obronku gozda na samoti in so bili neznani zločinci gotovo dobro obveščeni, da ni nikogar doma ter so iz nje odnesli vse, kar se je le dalo. Božičeva sta ob obleko in celo ob mast in druga živila. Od oblačil jima je ostalo samo to, kar ta imela na sebi. Zločinci so siromašnemu paru napravili veliko škodo.

Šele včeraj se je ugotovilo, da so najbrž isti predrzni zločinci vlomili tudi v zidanico posestnika Martina Dulca, ki stoji kakih 150 korakov od Božičeve hiše. Vlomilci so se spravili nad vino, precej so ga odnesli s seboj, drugo pa so izlili po tleh. Izlili so tudi jabolčnik, ker jim je bil najbrž prekisel. Tudi posestnik Dulc ima precejšnjo škodo.

Oba vloma sta bila izvršena najbrž ob istem času, ko so bili vsi domačini in okoliški prebivalci na sejmu. Orožništvo je uvedlo preiskavo in je vlomilcem že na sledu. V okolici se v zadnjem času potika polno sumljivih ljudi in je nevarno tudi le za kratek čas puščati osamljene domačije brez varstva.

Svežo, čisto polt

in bele, mehke roke dobite z redno vporabo

NIVEA-CREME

Obraz in roke dobe svežo, negovano polt, če jih nadrgnete in na lahko masirate redno zvečer in predno se podaste na prosto z Nivea-creme. Nivea-creme nadomešča potom eucerita maščobo kože, ki se je izgubila in hrani ter jača na ta način tkivo, aktivira delovanje celic, tako da postane koža zopet čista, mehka, gladka in mladostno sveža.

Nivea-creme: Din 5.00 — 22.00

Jugosl. P. BEIERSDORF & CO. d. s o. j., MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Gospodarstvo

Kmečki dolgovi

Pred dnevi smo objavili uradno statistiko o kmečkih dolgovih po statistiki, ki jo je sestavilo kmetijsko ministrstvo na podlagi popisa teh dolgov. Že ta statistika nam kaže, da je razmeroma najvišja zadolžitev kmetovalcev v dravski banovini. Povprečni dolg na hektar obdelane zemlje dolžnikov znaša v dravski banovini 5303 Din (v primorski celo 6811 Din) v vseh ostalih banovinah pa polovico tega zneska in še manj. Te številke nam povedo seveda le, do kakšne višine so glede na obseg posestev zadolženi povprečno kmečki dolžniki v dotičnih banovinah. Ne daje nam pa celotne slike zadolžitve, ker je izračunano le razmerje med dolgovi in zemljiščem dolžnikov. Taka statistika nam pokaže lahko prav visoko povprečno zadolžitev, četudi je število dolžnikov majhno alio bratno.

Zato smatramo za potrebno pokazati tudi razmerje med višino dolgov in vso kulturno površino. V naslednjem smo izračunali, koliko znaša zadolžitev povprečno na hektar vse kulturne površine (njive, vrtovi, travniki, pašniki vinogradi, sadovnjaki) v posameznih banovinah.

	kult. zemlja v milj. ha	dolg v milj. Din	na ha v Din
dravska ban.	0.80	1045	1306
dunavska	2.66	1603	603
primorska	1.18	667	565
savska	2.25	958	425
drinska	1.46	601	412
zetska	1.31	407	311
vrbaska	1.01	293	290
moravska	1.31	301	230
vardarska	1.72	197	115

Kakor je iz gornjih številk razvidno, je vsa kulturna zemlja v dravski banovini povprečno zadolžena z 1306 Din na hektar. Ta zadolžitev je v vseh ostalih banovinah neprimerno manjša. Niti v dunavski banovini ne doseže polovico tega zneska, v ostalih banovinah pa večinoma le eno tretjino, eno četrtino in še manj. Gornje številke nam pričajo, da je o prezadolžitvi, če sploh obstoja, možno govoriti predvsem glede razmer v dravski banovini.

Sezonsko nazadovanje zaposlenosti v septembru

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pravkar izdal statistiko o gibanju članstva v teku septembra, iz katere je razvidno, da je **povprečno število zavarovanih članov v tem mesecu padlo na 79.197,** nasproti 80.508 v avgustu, 81.020 v juliju in 82.643 v juniju, ko je bil dosežen letošnji maksismum članstva (najnižje članstvo smo letos imeli v marcu, namreč 73.081). Da je ta ponovni padec članstva predvsem sezonskega značja nam kaže okolnost, da se razlika v primeri z lanskim letom ni znova povečala, temveč celo nekoliko zmanjšala. Sredi avgusta je primanjkljaj članstva v primeri z lanskim letom dosegel svoje najvišje stanje, kajti 10. avgusta t. l. je bilo število članov za 18.825 manjše nego lani ob istem času. Ta razlika je v teku septembra precej nazadovala in je znašala ob koncu meseca le še 16.459, to je približno toliko kakor v juliju. Tudi v primeri z letom 1930 je znašala ob koncu meseca razlika le 21.997 nasproti 22.684 v začetku meseca.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je v septembru znašala 24.17 Din, to je za 2.42 Din manj nego lani v istem mesecu. Skupna dnevna zavarovana mezda pa je znašala 1,914.000 Din in je bila na eni strani zaradi manjšega števila zavarovancev, na drugi strani pa zaradi nižjih mezd za 661.700 Din manjša nego lani v istem mesecu.

Trošarina na električni tok

Glede pobiranja nove trošarine na električni tok je Zveza industrijcev v Ljubljani izdala posebno okrožnico, iz katere posnemamo:

Uvedba trošarine na električni tok nalaga industriji novo davčno breme, ki je tem težje, ker prihaja v času hude gospodarske depresije. Glede obdavčenja razsvetljave pa je opozoriti tudi na škodo v pogledu higijene in ljudske varnosti. Večina industrijskih obratov je poskrbela za dobro razsvetljavo delavnic, skladišč, dvorišč itd. Tudi so uvedene obsežne in dragocene naprave za ventiliranje delavnic, za odstranjevanje prahu, za povlaženje zraka itd., ki se največkrat električno ženejo. Bati se je, da bodo podjetja prisiljena k neumestni štednji in znatno reducirala porabo toka za navedene svrhe. Če imajo podjetja na razpolago zadosti toka iz lastne hidro-centrale, ki ga sicer ne morejo vnovčiti, zakaj se njim zabranjuje obilna uporaba toka za razsvetljavo in za sanitarne naprave? Ali je bolje, da teče voda neizrabljena preko jeza?

Po mnenju strokovnjakov zakonski predpisi v sedanji sestavi niso docela izvedljivi, ker zahtevajo izvedbo obsežnih dragih investicij zaradi preureditve vodov in nabavo številnih tokomerov. Stroški za vse te investicije bi bili tako veliki, da jih v sedanjem času industrija ne zmore. Ker pa bi se moral potrebni materijal, tako tudi vsi tokomeri, uvoziti iz inozemstva, se pojavlja še druga nepremostljiva zapreka, namreč pomanjkanje deviz. Sedaj iščejo pot, kako se naj zakonski predpisi korigirajo s pravilnikom, ki naj zakon spretno tolmači. Obstoja izvestna možnost, da se s previdno in premišljeno interpretacijo omilijo nekatere škodljive trdote zakonskega besedila.

Po informacijah pri finančni direkciji velja sedaj glede predpisovanja in pobiranja te trošarine naslednja praksa:

Električne centrale ki oddajajo tok za razsvetljavo, ki se meri s tokomeri, so dolžne v smislu zakona prijaviti to oddajo toka in položiti trošarino, pobrano od potrošnikov, po 0.70 Din od kilovatne ure. Težava nastane pri prodaji toka za električno razsvetljavo v paušalnih mesečnih zneskih, kjer se običajno porabljeni tok ne meri posebej. Predlagano je bilo da naj pravilnik uvede računanje trošarine po instaliranih žarnicah, ali pa se naj izračunajo kilovatne ure kot kvocijent paušalne cene in normalne cene toka, ki jo isto električno podjetje računa za dotično kategorijo. Dokler pravilnik ne prinese jasne določbe, je izračunanje trošarine od tega toka neizvedljivo. — Če se prodaja tok za razsvetljavo in za druge svrhe preko dvotarifnih tokomerov, bi bilo zaračunanje trošarine za eno in drugo porabo toka sicer izvedljivo. To pa več ne velja za primere, v katerih se tok oddaja industrijskim in obrtniškim obratom. Samo za primer navajamo, da mora biti oproščen trošarine, enako kakor tok za razsvetljavo trgov in ulic, tudi tok za razsvetljavo tovarniških dvorišč, odprtih skladišč in prostorov za nakladanje in razkladanje industrijskih in rudarskih podjetij, ker je razsvetljava teh prostorov neobhodno potrebna zaradi varnosti delavstva in pasantov, enako kakor je potrebna razsvetljava ulic. Tudi bo po vsej verjetnosti pravilnik usvojil našo zahtevo, da se kot električni tok, uporabljen za pogon motorjev in raznih drugih instalacij, smatra tudi tok, uporabljen za razsvetljavo obrtniških in industrijskih delavnic, industrijskih ali rudarskih zgradb, naprav in instalacij, pisarn, laboratorijev in drugih obratnih prostorov, za reklamne svrhe, ter za razsvetljavo naturalnih stanovanj delavcev in nameščencev industrijskih in rudarskih podjetij.

Isti argumenti veljajo v polni meri za vsa industrijska in rudarska podjetja, ki uporabljajo tok iz lastnih central. Po navedenem je razvidno, da se pred objavo pravilnika ne more poraba toka niti prijaviti, še manj pa izračunati trošarina ali plačati. Uverjeni smo, da tudi ministrstvo financ soglaša s tem našim stališčem. Sicer pa je drugačno mnenje stvarno nemogoče.

V skladu z našo argumentacijo bi se do nadaljnjega za trošarino prijavila samo oddaja toka, ki se izključno odda oziroma uporabi za razsvetljavo, tudi tukaj izvzemši razsvetljavo industrijskih in obrtniških obratovališč. — Pri tem še omenjamo našo zahtevo, da se trošarina na električni tok, ki se dobavlja državnim in banovinskim ustanovam in zavodom, ne pobira pri dobavitelju, ki ima zgolj dolžnost prijaviti pristojni državni blagajni one dobave.

Gospodarske vesti

= **Ustanovitev Zveze živinorejskih organizacij za svetlolisasto govedo.** Ustanovni občni zbor Zveze živinorejskih organizacij za svetlolisasto govedo, ki se je vršil 28. avgusta v Beltincih, je dokaz, da naši živinorejci v teh težkih časih niso izgubili upanja in trdne volje za napredek. Vse organizacije v srezih: Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer ter tja do Sv. Lenarta v mariborskem srezu, so poslale svoje delegate. Prisotni so bili tudi vsi sreski kmetijski in veterinarski referenti, med njimi senior živinorejcev g. Martin Zupanc. Da živinorejci hočejo resno delati za prospeh vsega Pomurja, potrjuje dejstvo, da so se za ta občni zbor dobro pripravili in da so že pred zborom pričeli delati. Tik pred ustanovitvijo Zveze se je vršil 26. in 27. avgusta dvodnevni praktični živinorejski tečaj v Beltincih, ki so se ga udeležile vse organizacije pasemskega okoliša. Občnemu zboru je predsedoval g. inž. Mikuž, bansko upravo pa je zastopal g. inž. Wenko. Zastopnik banske uprave je orisal dosedanje delovanje na polju živinoreje v okolišu novoustanovljene Zveze, za katero ima največ zaslug vet. svetnik g. Samec. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik inž. Mikuž, podpredsedniki Kühar Štefan, Bobnar Tomaž, Baken Štefan, blagajnik svetnik Samec, tajnik inž. Eiselt, odborniki Martin Zupanc, Litrop, Ošlaj, Erjavec, Sömen in Bako. Disciplinirnost organizacij, ki so po lastni inicijativi zahtevale ustanovitev Zveze, nam je jamstvo, da Zveza ne bo životarila, temveč da bo z vsemi močmi delala za napredek živinoreje in s tem za blagor vsega območja »Zveze«.

= **Mešanje bencina s špiritom.** Kakor objavlja Zveza industrijcev v Ljubljani, je finančno ministrstvo (oddelek za davke) z odlokom od 30. sept. št. 1444 odredilo, da smejo rafinerije mineralnega olja kljub odredbi pravilnika o mešanju bencina s špiritom od 27. sept. do nadaljnjega oddajati čisti bencin. Isto velja tudi za trgovce.

= **Nova tvornica svile.** V trgovinski register se je vpisala tvrdka »Jugosvila«, tvornica svilene robe, družba z o. z. v Mariboru (osnovna glavnica 201.000 Din; poslovodje Rosner Marko, veletrgovec in Löbl Viljem, veletrgovec, oba v Mariboru).

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini naslednjih dolžnikov: Oskar Adamič, neprotokoliran trgovec v Ljubljani (poravn. upravn. dr. Egon Stare, odv. v Ljubljani; narok za sklepanje poravnave pri dež. sod. v Ljubljani 12. novembra ob 9., prijavni rok do 5. nov.); Karl Mantel, slaščičar, mojster v Celju (poravn. upravn. dr. Karol Laznik, odv. v Celju; narok za sklepanje poravnave pri okrož. sod. v Celju 5. novembra ob 8.30, prijavni rok do 31. oktobra, kvota 40 odstot.).

Hmelj

Žalec, 5. okt. Trajno zelo živahno povpraševanje po neizpremenjenih prav čvrstih cenah 16 do 21 Din. Za že prav redke izbrane partije se zaman ponuja tudi 22 Din, ker so v čvrstih rokah. Vedno bolj napeta tendenca se bo skoraj uveljavila tudi v cenah.

Borze

5. okt.

Na ljubljanski borzi so ostali tečaji deviz v glavnem nespremenjeni, le devize Amsterdam in Bruselj sta se nekoliko okrepili, dočim je deviza Berlin popustila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda v teku prometa precej poskočila. Trgovala se je najprej po 179, potem pa po 182 in 184 (včeraj 177), za oktober pa po 182 in 184. Od dolarskih papirjev je bilo prav čvrsto 7% Seligmanovo posojilo Drž. hip. banke, dočim je Blairovo posojilo popuščalo in se je 7% trgovalo po 40 in 40.50. Promet je bil še v 6% begluških obveznicah po 33.

Devize

Ljubljana: Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1364.03—1374.83, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1198.35—1113.85, London 198.30—199.90, Newyork ček 5727.70 do 5755.96, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.12 do 170.98, Trst 294.40—296.80.

Zagreb. Amsterdam 2309.85 — 2321.21, Berlin 1364.03 — 1373.83, Bruselj 798.02 do 801.96, London 198.30—199.90, Milan 294.40 do 296.80, New-York kabel 5749.70—5777.96, New-York ček 5727.70—5755.96, Pariz 225.93 do 226.05, Praga 170.12 — 170.98, Curih 1108.35—1113.85.

Curih, Pariz 20.3250, London 17.9175, New York 518.75, Bruselj 71.9750, Milan 26.6050, Madrid 42.3750, Amsterdam 208.3875, Berlin 123.25, Stockholm 92, Oslo 90.20, Kobenhavn 93, Sofija 3.73, Praga 15.34, Varšava 58.10, Bukarešta 3.07.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 183—186, za okt. 181—184, za nov. 181 den., za dec. 181—184, 7% investicijsko 49 den., 6% begluške 32.50—33, 7% Blair 39.75—40, 8% Blair 40—44, 7% Drž. hip. banka 46 do 51; bančne vrednote: Narodna banka 3700 do 4000.

Beograd. Voina škoda 184, 183 zaklj., 6% begluške 34, 33.50 zaklj., 7% Drž. hip. banka 48.25 zaklj., Narodna banka 4000 bl., Priv. agrarna banka 221 zaklj.

Dunaj: Ruše 12, Alpina-Mont. 12.60.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** 5. okt. Začetni tečaji: **Pšenica:** za dec. 53.125, marc 58, za maj 59; **koruza:** za dec. 27.50; **oves:** za marc 15.50.

+ **Winnipeg,** 5. okt. Začetni tečaji: **Pšenica:** za okt. 49.125, za dec. 51.50, za januar 56.625.

+ **Ljubljanska borza** (5. t. m.) **Tendenca za žito prijazna.** Zaključkov ni bilo. Nudi se **pšenica** (slov. postaja, mlevska tarifa, plačljivo v 30 dneh): sremska, 76 kg po 187.50—190, baška, 76 kg po 190—192.50, sremska stara 78 kg po 192.50—195, baška stara, 79/80 kg po 197.50—200; **moka** (slov. postaja, plačljivo v 30 dneh): baška »0« po 310—315, banatska »0« po 320—325; **koruza** (slov. post., plačlj. v 30 dneh): baška stara po 145—147.50, nova, umetno sušena po 110 do 112.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (5. t. m.) Tendenca prijazna. Promet 58 vagonov. **Pšenica:** (nova 76 kg): baška, okol. Novi Sad, okol. Sombor, srednjebaška, gornjebaška 137.50—140; baška potiska, baška ladja Tisa, ladja Begej 140 — 142.50; gornjebanatska 132.50 — 135; banatska, pariteta Vršac 130 — 132.50; sremska 137.50 do 140 **Ječmen:** baški, sremski, 64/65 kg 90—95. **Koruza:** baška 90—92.50, baška okol. Sombor 91—93, banatska 85—87, sremska 90 do 93.50, baška nova sušena, par. Indjija 64—66, baška, nova, sušena, okt.-nov. 68 — 70. **Moka:** baška in banatska »0« in »0gg« 225 do 235; »2« 207.50—215; »5« 185—195; »6« 155 do 165; »7« 135—145; »8« 82.50-86.50. **Otrobi:** baški in sremski, v jutastih vrečah, 57.50 do 60; banatski, v jutastih vrečah, novi 52.50—55. **Fižol:** baški in sremski, beli, novi, 107.50—112.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (5. t. m.) Tendenca prijazna, promet slab. **Pšenica:** za okt. 12.90—12.95, za marc 13.95 do 13.96, za maj 14.33—14.35; **rž:** za marc 9.20—9.22; **koruza:** za maj 9.11—9.13.

Prodana nevesta na traku zvočnega filma

Ljubljana, 5. oktobra.

Biser svetovne operne glasbe, prva opera na traku zvočnega filma — veliko presenečenje, ki so ga v ateljejih pripravili za letošnjo sezono. Čehi niso zadovoljni s filmsko metamorfozo večno lepe »Prodane neveste«. Toda film gre dalje po Evropi, povsod sprejet z izrednim zanimanjem. In kako ne bi to bilo še prav posebno v Ljubljani, kjer je »Prodana nevesta« takorekoč ponarodela!

V Elitnem kinu Matici, v torek zvečer: premijera, polno vse do zadnjih priklopnih sedežev, med gledalci mnogo takih, ki jih sicer le bolj poredkem opaziš v bioskopu. Muziki, mnogi vneti prijatelji glasbe in gledališča, tudi operni pevci sami. Smetanova glasba, tako domača, kakor narodna pesem, ustvarja prijetno razpoloženje — ali dejanje na platnu se takoj po prvih slikah začenja razvijati povsem drugače, pa zares presenetljivo drugače, kakor v operi. In človek gleda in posluša, se smehlja ob veselih prizorih, se čudi nekaterim režiserjevim domislekom, zlasti znamenitemu duetu Kecala in Janka — na konjih! — in ob srečnem koncu presodi, da v zvočnem filmu ne more biti drugače. Tako kakor na opernem odru, pa že celo ne.

Film je živahen, dejanje se močno suče okrog cirkusa. Igralci seveda ustrezajo, zlasti prikupen par sta Janko in Marinka, Kecal in župan, cirkuški direktor in njegova boljša polovica. Fotografija je dobra, a o glasbi pritiče sodba glasbeniku. Predstave so razprodane. Vsekakor bo tudi »Prodana nevesta« ostala daljšo vrsto dni na sporedu kina Matice.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

5. oktobra

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druge najnižjo temperaturo

Ljubljana: 7, 763.9, 8.0, 90, ENE1, 10, 26.9, dež; Ljubljana: 13, 764.3, 10.0, 80, E1, 10, —, —; Maribor: 7, 762.8, 9.0, 80, mirno, 10, 2.0, dež; Zagreb: 7, 763.5, 10.0, 90, WNW2, 10, 1.0, dež; Beograd: 7, 761.8, 10.0, 80, NNW1, 10, 12.0, dež; Sarajevo: 7, 762.7, 9.0, 90, SSW4, 10, 21.0, dež; Skoplje: 7, 759.2, 15.0, 90, mirno, 10, 4.0, dež; Split: 7, 757.5, 19.0, 60, NE3, 9, 4.0, dež; Kumbor: 7, 755.0, 23.0, 80, SE1, 9, —, —; Rab: 7, 759.1, 16.0, 60, NE5, 6, —, —.

Najvišja temperatura v Ljubljani 12.0, najnižja 8.0, v Mariboru 12.0, 9.0, v Zagrebu 14.0, 10.0, v Beogradu 23.0, 9.0, v Sarajevu 23.0, 9.0, v Skoplju 27.0, 9.0, v Splitu 28.0 18.0, v Kumboru —, 23.0, na Rabu —, 15.0

Sonce vzhaja ob 6.2, zahaja ob 17.37; luna vzhaja ob 13.12, zahaja ob 20.27.

Predčasno osivenje las preprečite z redno nego las s »Črno glavo« in s sredstvom »Haarglanz«. Spiranje s tem sredstvom, ki je priloženo vsakemu zavojčku »Črne glave«, okrepi lase v njihovi strukturi. Lasje ostanejo zdravi in lepi ter odporni proti vsem škodljivim vplivom. »Črna glava« s sredstvom »Haarglanz« in očali je na razpolago za svetle in temne lase in za tako zvani »extra-blond«. 7

Iz življenja in sveta

Najhitrejša vojna ladja

V Dunquerqueju so spustili v morje najnovejšo francosko vojno ladjo, torpednega rušilca, ki napravi 42 vozlov na uro. Ta ladja ni samo najhitrejša ladja v francoski mornarici, ampak v obče najhitrejša ladja na svetu

Živa in mrtva narava

Freiburški mineralog prof. Rinne je imel senzacionalno predavanje o mejah med živo in mrtvo naravo. Ugotovil je, da sega kristalni sestav snovi, o katerem so še pred nedavnim menili, da ga je najti le v carstvu nežive gmote, celo v jedra življenja. Organizmi dajejo seveda prednost določeni obliki kristalne sestave, tako zvani parakristalni obliki, ker jim je s tem omogočeno, da obdrže sluzasto tekoče stanje svojih sestavin, ki je nanj navezano življenje pri večini svojih funkcij. Celo mišicam in živčni substanci našega telesa moramo pripisovati to parakristalno obliko, v rastlinskem svetu pa sestoje stanične celulozne stene iz kristalov.

Tako postajajo meje med živim in neživim čedalje nedoločnejše in se nam vsiljuje misel, da moramo smatrati celotno naravo od »neživega« kristala do človeka kot neskončno vrsto stopenj, med katerimi ni nenadnega brezdna med živim in neživim. Narava se izraža pač v neskončnem številu oblik in življenje, ali to, kar imenujemo mi življenje, je samo ena teh oblik.

Staranje in smrt

Organizmi umirajo iz različnih vzrokov. Če je vzrok zunanji, n. pr. bolezen, označujemo smrt za patološko. Njeno nasprotje je naravna ali fiziološka smrt. Znanost se za smrt samo na sebi manj zanima nego za dogajanja in spremembe, ki se kažejo na organizmu pred smrtjo in ki povzročajo smrt, naravno smrt: staranje.

Organi se starajo, ker se starajo njih posamezne stanice. Stanice so, kakor znano, specializirane za najrazličnejše naloge. Baš ta diferenciacija pa je vzrok, da zmorejo vršiti svoje delne naloge, a da so nesposobne za trajno življenje. Stanice se tako rekoč obrabljajo in smrt je plačilo za dovršenost njih posameznega delovanja.

Zanimivo je, da se je posrečilo gojiti stanice izven organizma v primernih hranivih, ne da bi pokazale najmanjšega znaka staranja. Za stanice starost in smrt torej nista nujna posledica življenja. Stanice, ki prihajajo tu v poštev, seveda niso visoko diferencirane. Ker je življenje osredotočeno vse v stanicah, morajo biti nekatere, ki uidejo smrti. To so nediferencirane klicne ali spolne stanice, iz katerih nastajajo nova bitja. Tudi enostanična bitja, pri katerih so vse življenjske funkcije, kakor gibanje, prebava, sprejemanje dražljajev itd., združene v eni sami stanici, staranje in smrt nista nujni uredbi, ker nastajajo iz njih nova bitja z nespolno, preprosto delitvijo.

Smrt astronomskega raziskovalca Rimske ceste

V Heidelbergu je preminul v 70. letu svoje dobe znani astronom in astrofizik prof. Max Wolf, ravnatelj badenske zvezdarne. Rojen v Heidelbergu, je ostal zvest svojemu domačemu kraju. Na univerzi se je habilitiral l. 1890, dvajset let pozneje je postal redni profesor za astrofiziko, pozneje pa je zgradil zvezdarno, ki jo je vodil do svoje smrti.

Začetki Wolfovega astronomskega delovanja segajo v dobo, ko so stoprav priznali fotografijo kot važen pripomoček pri raziskovalnem delu v zvezdoznanstvu. Warenne de la Rue, prvi, ki je praktično kombiniral kamero s teleskopom, je tiste čase objavil prve primitivne fotografske posnetke meseca. Wolf je spoznal silno varnost tega poskusa in stopil pogumno na to pot. Spoznal je, da se človeško oko, ki opazuje nebesne pojave, kmalu utrudi, fotografska plošča pa nasprotno obdrži vse, kar se je vtisnilo nanjo. Povzdignil je fotografijo do umetnega očesa s trajno veljavnostjo ter je začel raziskovati zlasti manjše planete in dosegel v tej smeri najpopolnejše uspehe.

Agitator za latinščino

V zadnjem času je začel monsignor Bacci, tajnik poglavarja Vatikanskega mesta, razvijati živahnejšo delavnost za razširjenje latinščine v mednarodnem življenju. Latinščina, pravi Bacci, je tako univerzalna, točna in gibčna, da se more v njej razpravljati o vseh aktualnih vprašanjih, o gospodarski krizi, razorožitvi, o stavkah in brezposelnosti — torej o vseh problemih, ki so neredečega značaja za današnje človeštvo. Klasična latinščina je sicer mrtev jezik, veli njen zagovornik, a kljub temu ni izgubila nič na lepoti, v kateri je evetela pred petnajstimi stoletji. Vprašljivo je seveda, če se bo agitatorju za oživljenje tega mrtvega jezika posrečilo izvojevati zaželjeno renesanso.

Tretji Piccardov vzlet v stratosfero?

»Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Bruslja, da se prof. Piccard pripravlja na tretji vzlet v stratosfero. Čas vzleta je določen za prve mesece prihodnjega leta v severni Ameriki. Start bo po vsej priliki v bližini Hudsonovega zaliva.

Predpasnik ščiti moralo

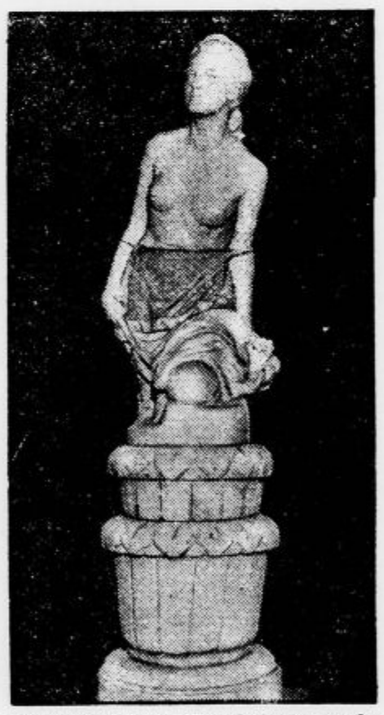

V budimpeštanskem Elizabetnem parku so pokrili dijaki umetnostne akademije kipe s predpasniki iz batista v protest proti naredbi prosvetnega ministra, da ne smejo pri študiju slikati nagih modelov

Literatura kot tržno blago

Kdor prelistuje ameriške in angleške liste, je gotovo že opazil pogoste oglase tako zvanih »shools of journalism«, zavodov, ki imajo predvsem namen naučiti človeka v kratkem času »pisateljevanja«. Ti zavodi so posledica milijonskih zaslužkov nekaterih srečnikov na literarnem trgu in želje mnogih neuspešnih piscev, da bi tudi toliko zaslužili.

»Daily Mail« čita na Angleškem baje šestina prebivalcev, nekateri ameriški magacini imajo deset do dvajset milijonov čitateljev. Velika »umetnost« je pisati tako, da bodo zadovoljni vsi ti milijoni ljudi, zato pa se prispevki te vrste honorirajo tudi s tisoč do 2000 dolarjev za 500 do 750 vrst, romani za maso, ki se izposojajo po knjižnicah, pa donašajo avtorju 10.000 do 20.000 funtov šterlingov. Pri tej »umetnosti« prava umetnost seveda ne pride dosti v poštev in nasveti, ki jih delijo šole za pisateljevanje in časnikarjenje, so največ daleč od nje.

V neki strokovni knjigi se glasijo takšni nasveti n. pr. tako-le: Pisatelj mora pričeti s tem, da si predstavi občinstvo kot idealno povprečnost, in sicer ne toliko kot osebnost, ki si jo moraš pridobiti, temveč kot preizkusni kamen za malovrednost svojega dela. Predvsem pa si mora zapomniti, da je tista vrsta čitateljev, ki zahtevajo od pisatelja, da jih mora prisiliti k premišljevanju, manjšina, ki je sploh ni treba upoštevati.

V neki drugi publikaciji pravi avtor, da roman, ki hoče imeti uspeh, ne sme biti povest, ki je povezana v celoto, in da ne sme biti napravljen po vzoru kakršnegakoli drugega dela. Snov je brezpomembna, zadostuje spretno pisati o brezpomembni ničnosti; zadostuje, da obravnava najtemnejše in najgrše strani življenja (pri čemer se je ozirati tudi na cenzorja), in sestavljen je lahko iz pestre zmešnjave podob brez notranje zveze. Kakršnekoli kompozicije ne sme izdajati, logika je odveč. Ne sme pa biti po snovi obrabljen. Dela te vrste so v zadnjih letih v literarnem svetu dosegla najvišje nagrade.

Če je tako, potem ni čudno, da stopa prava umetnost čedalje bolj v ozadje in da se morajo resnični pisatelji odpovedati že v naprej vsakemu zaslužku ali pa se ukloniti druhali ter vstopiti v kakšen zavod za pisateljevanje, da se naučijo uspešnega rokodelstva.

»Times« v novi obleki

V ponedeljek so izšle londonske »Times« v novi obleki. Staro glavo lista, ki je prihajala med čitatelje in naročnike nad sto let, so spremenili iz gotice v latinico. Črke »The Times« so zdaj postavljene v antikvi ter se ostreje in jasneje odražajo od ozadja.

Na prvi pogled se zdi ta modernizacija nevažna, ampak Angleži mislijo o njej drugače. Vodstvo lista smatra to spremembo za tako radikalen čin, da se je čitateljem opravičilo zaradi njega. Novo zunanjost lista opravičuje v dveh dolgih in temeljito pisanih člankih, v katerih prosi čitatelje, naj mu ne zamerijo te nenadne spremembe. »Oko ima svoj spomin« veli članek. Vsaka sprememba ga lahko žali in razžali. Toda časi so se v dolgi dobi izhajanja lista močno spremenili. Dočim so se ob ustanovitvi lista čitale »Times« v kavarnah, pozneje tudi na železnici, živimo danes v dobi drugih prometnih občil, v časih avtomobila in letala. Lastništvo lista je zategadelj konzultiralo specialiste za oči in se je z njih sodelovanjem odločilo za nove tipe črk.

Kakor doslej, bodo »Times« i v bodoče prinašale naslove le v dolžini enega stolpca, vinjeta z uro, ki stoji vedno na koncu uvodnika, pa ostane kakor v starih časih s kazalcem na šesti uri šest minut. To je namreč ura izhajanja lista, tako določena zaradi debat v parlamentu, o katerih prinašajo »Times« ves čas najbolčša in najverodostojneša poročila.

Mandžurski problem

Lord Lytton, ki je sestavil poročilo o položaju v Mandžuriji za Društvo narodov

Spanje šolskih otrok

Na Švedskem so prišli na podlagi poskusov do ugotovitve, da potrebujejo otroci mnogo spanja in da so otroci, ki spe premalo, za 4 odstotke bolj bolni nego drugi otroci. Po mnenju švedskih zdravnikov bi morali štiriletni otroci spati povprečno 12 ur, sedemletni 11 ur, devetletni 10 ur, od 12. do 14. leta 9 do 10 ur, od 14. do 21. leta pa potrebuje telo 8 do 9 ur. Malokrvnost in bledičnost sta čestokrat posledica prekratkega spanja.

Spolno diferencirane rastline

V Moguncijі, kjer so nedavno zborovali prirodoslovci, je govoril v medicini znani prof. Zondek o biologiji spolnih hormonov. Izjavil je, da je zasledil spolne hormone ne le v živalskih organizmih, ampak tudi pri rastlinah. Rastlinski spolni hormoni so takšne narave, da se ohranijo lahko več tisoč let časa. Prof. Butenandtu z univerze Göttingen se je celo posrečilo kemično analizirati rastlinske spolne hormone. Spravil jih je v obliki kristalov in jih kemično poimenoval. Pri tej razčlembi se je pokazalo, da so rastlinski spolni hormoni kemični sorodniki sterinov in žolčnih kislin.

Vino iz vodnjakov

V italijanskem vinčarskem mestecu Marino pri Albanskem jezeru so priredili pred dnevi vinsko trgatev, ki je privabila iz Rima in drugih krajev na tisoče tujcev. Mestece se je ob tej priliki odelo v svojevrstno zunanjost. Vsi zidovi, stene hiš, ulice in prehodi so bili ovešeni z grozdi, ki so jih smeli ljudje trgali in zobali kakor se je komu ljubilo. Trgatev se je začela s procesijo za dobro vinsko letino. Nato so otvorili vinsko razstavo. Nekaj pred 16 uro popoldne pa je mogel vsak tujec iz vodnjakov zajeti poljubno mero vina, in sicer rdečega ali belega, katerega je hotel. Trgatev so zaključili zvečer z umetnim ognjem. Kakor poročajo, je praznik potekel v najlepšem miru brez najmanjšega incidenta.

Štorkelj je vedno manj

Te dni zborujejo na Dunaju ornitologi iz evropskih dežel. Dr. Schütz iz Berlina je poudarjal, da se število štorkelj v Vzhodni Prusiji čedalje bolj krči. V zadnjih 20 letih so našteli do 5000 štorkelj manj kakor v prejšnjih časih. Vzrok temu je, da so zazidali velike komplekse ozemlja, ki je prej dajalo štorkljam izdatno hrano. Ptiči so se zaradi tega odselili drugam, v kraje, ki jim nudijo več priložnosti in živeža.

Skoro sami pohabljenci

Belgijsko vojno ministrstvo je izdalo pod pritiskom gospodarskih razmer poročilo, ki je izzvalo v javnosti naravnost senzacionalen učinek. Iz poročila je namreč razvidno, da sestoji belgijski častniški zbor večinoma iz invalidov. Od 24 generalnih poročnikov je 19 invalidov, med 119 polkovniki je 111 pohabljancev, med 1689 stotniki pa 1489 invalidov. V celoti ima belgijska armada med 4043 častniki samo 1636 zdravih mož. Statistika je izzvala v javnosti porazen vtis.

Spominjajte se slepih!

Zemlja se je tresla

Pogled na košček potresnega ozemlja v solunski okolici

Indiskretna avtomobilska nezgoda

Poleti lanskega leta se je neki budimpeštanski fotograf poročil z 19-letnim dekletom. Kmalu po poroki je povedal ženi, da se v Budimpešti ne more uveljaviti in da pojde v Pariz, kjer se bo v svoji umetnosti še izpopolni in našel mogoče več zaslužka. Mlada žena se je najprvo hudo branila slovesa, a ko ji je dejal, da jo bo kmalu poklical k sebi in da bo medtem strogo pazil na svojo zvestobo, se je končno vdala. Nato se je odpeljal.

Decembra meseca je ženo povozil in precej hudo poškodoval avto nekega tvorničarja. Odpeljali so jo v bolnišnico in od tam po prvi pomoči v porodniški oddelek, kjer je spravila na svet — enomesečnika, seveda mrtvega. Tvorničarja so obsodili na tri tedne ječe, ženo pa so po treh tednih odpustili zdravo iz bolnišnice. Svojemu možu ni sporočila niti besedice o vseh teh dogodkih in tudi ko se je mož na Silvestrovo nenadoma vrnil iz Pariza, da prebije nekoliko dni doma in jo potem vzame s seboj v Pariz, ni rekla ne bev ne mev. Seveda pa je bila srečna, da bo mogla z možem ostaviti Budimpešto.

Dva, tri dni pozneje je prišlo za ženo, ki je ni bilo doma, pismo od zdravnika, ki jo je zdravil v bolnišnici. Mož je mislil, da gre za kakšno uradno zadevo in je odprl pismo. Na svoje veliko začudenje je našel v zavitku račun za zdravljenje ženine bolezni, o kateri ni nič vedel. Takoj je stopil k zdravniku in ta, ki je menil, da mu pred možem svoje pacientke ni treba imeti skrivnosti, mu je povedal natanko, kako in kaj. Mož ni rekel besede, pobral je svoje stvari in se nemudoma vrnil v Pariz. Tam je vložil tožbo za ločitev zakona, kajti bilo mu je jasno, da ni bil on, kot zakonski mož, ki je bil šest mesecev od žene, če otroka, ki se je rodil komaj enomesečen. Zakon so ločili brez mnogih formalnosti po ženini krivdi. Ta je ostala brez sredstev na cesti. A sedaj je vložila sama tožbo proti tvorničarju, ki jo je bil povozil. Od njega zahteva odškodnino 25 tisoč pengöv, češ, da ji je njegov avtomobil preprečil nadaljevanje srečnega zakona, ker bi možu lahko vse prikrila, da je ni doletela tista nesreča, vrhu tega pa ji je nov zakon zaradi ločitve po lastni krivdi onemogočen. Sodniki bodo v kratkem imeli priliko povedati, da-li pritiče kakšna odškodnina ženi po avtomobilski nesreči, ki je spravila na dan njeno nezvestobo.

Dvoboj z Američanom v Parizu

V ameriških krogih francoske prestolnice se mnogo govori o nenavadnem dvoboju med nekim ameriškim častnikom in dvema francoskima oficirjema. V septembru se je namreč neki visoki činitelj ameriške vojske približal ženi nekega francoskega častnika. Ta je smatral dejanje za žalitev in je pozval skrunilca ženine časti na dvoboj. V spopadu je bil francoski častnik hudo ranjen. Američan pa je odnesel zdravo kožo. Zadeva pa s tem še ni bila pri kraju. Sekundant hudo ranjenega francoskega častnika, tudi sam častnik, je obdolžil ameriškega oficirja, da je začel streljati s pištolo preden je bilo dano znamenje za napad. Američan se je čutil tako razžaljenega, da je pozval razširjevalca teh vesti na dvoboj. V tem spopadu je bil zopet hudo ranjen francoski častnik. Američan pa je odnesel samo neznatne praske. O stvari je že obveščena francoska justica, ki pa je doslej samo službeno razpravljala o dogodku.

Slatin paša

Na Dunaju je umrl 76 letni Slatin paša, bivši generalni inspektor Sudana. V svoji mladosti se je kot avsto-ogrski častnik udeležil okupacije Bosne, potem je odrinil v Egipt, kjer je bil najprej finančni uradnik, nato pa generalni guverner province Darfur. V tem svojstvu je 24. decembra 1883 padel v jetništvo mahdistov, ki so ga imeli 11 let v sužnosti. Ta čas je prebil večinoma v železju. Mahdisti so ga vlačili s seboj na vojne pohode in zahtevali od njega točno izpolnjevanje muslimanski hpobožnosti, drugače so mu grozili s smrtjo. Šele 20. februarja 1895 se je njegovim prijateljem posrečilo, da so ga osvobodili in odpeljali v Assuan. Tam je stopil v službo anglo-egiptske vojske in je bil podrejen lordu Kitchenerju. L. 1900 so ga imenovali Angleži za generalnega majorja in guvernerja v Sudanu, kjer je ostal do l. 1914.

Nepremočljive dežne plašče

za oficirje in organe finančne kontrole kakor tudi za zasebnike, dijake in otroke nudi v bogati izbiri tvrdka

Drago Schwab, Ljubljana

William Hearst v bolnici

Znani ameriški časopisni podjetnik William Hearst je odšel na neko kliniko. Dočim trdijo nekateri, da se mora podvreči lanki operaciji, zanikajo drugi to in pravijo, da se hoče samo dati preiskati kakor vsako leto. Časopisje, ki dela drugače senzacije s takšnimi zadevami, topot previdno molči.

Stollwerck umrl

Na svojem posestvu v Feldkirchu je te dni umrl 72 letni Karel Stollwerck, vodja istoimene tvornice čokoladnih izdelkov. Bil je najmlajši sin utemeljitelja podjetja, v katerega je stopil l. 1876. Nekaj časa je živel v Draždanih, pozneje se je ustanovil v Feldkirchu, kjer je zdaj preminul. Med porenskimi industrijci je bil zelo čislan in popularen mož.

Steinachovi poskusi na domačih živalih

Dunajski pomlajevalec prof. Steinach se je odpeljal v Luzern, kjer bo delal pomlajevalne poskuse v ondotnem oddelku za kmetijstvo. Švicarji so mu dali na razpolago celo vrsto najboljših poskusnih domačih živali.

Svatba predsednikovega sina

Jean Lebrun in njegova nevesta Bernadette Marin, hči invalidnega francoskega častnika, sta se te dni poročila v Rambouilletu

Peš z Dunaja v London

Londonski mestni župan je te dni sprejel Dunajčana Julija Salomona, kandidata za poklic arhitekta, ki je peš prišel z Dunaja v London in se bo po isti poti tudi vrnil domov. Pot je napravil zaradi neke stave. Razdalja med Dunajem in Londonom znaša 800 milj.

Žensko banditstvo

V Berlinu sta napadli dve ženski neko 50-letno krojačivo. Predstavili sta se za odjemalci, ki bi radi naročili obleko, pri tem pa sta planili nanjo, jo zvezali in oropali. Odnesli sta zlato verižico in prstan. Banditstvo so razkrili šele več ur po napadu, ker stanuje napadenka v podstrešju.

ANEKDOTA

Lasker in Effendi sta igrala šah. Čim je napravil ta ali oni kakšno potezo, je zmajal kibic z glavo in menil: »Te igre ne razumem.« Tako je šlo več ur. Igralca sta postajala čedalje nervoznejša. Končno je Lasker zbesnel: »Kaj pa bi napravili na mojem mestu?« je vprašal kibica. Kibic ga pogleda začudeno: »Mene vprašate? Saj nimam niti najmanjšega duha o šahu. Te igre ne razumem.«

Vsak dan ena

Carinski preglednik: »Kaj pa imate v tem zavitku?«

Potnik: »Brivski aparat.«

Carinski preglednik: »Vi pač ne napravljate vtisa, da bi vam rabila ta priprava.«

Potnik: »Nu, za danes moram že priznati, da sem precej neobrit.«

Michel Zévaco: 161

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Ko je šel preko Trahoirskega križišča, je stopil nekdo predenj in vzkliknil z vsemi znamenji velikega začudenja:

»Gospod vitez Jehan Hrabri! Kaj, ali je mogoče, da ste vi? In živi ste, in zdravi, na mojo dušo!«

Jehan, ki so ga te besede nenadoma zdramile iz njegovih misli, se je zdrznil in pogledal tistega, ki ga je bil ogovoril.

Bil je mlad človek, ki mu je utegnilo biti največ osemnajst let. Oblečen je bil sijajno, z vso izbranostjo, po najzadnji modi. Vzlic veliki mladosti ga je odlikovala taka ošabna samozavest, da se ji je moral človek kar čuditi.

Očividno je bil velikaš; kakor se je tega sam zavedal, tako je menda od vsakogar pričakoval, da ga na prvi pogled pravilno spozna in oceni. Ime tega mladega človeka je bilo Henri de Nogaret, grof Candalski. Bil je starejši sin vojvode Epernonskega, bivšega milostnika Henrika III., ki je znal tako dobro krmariti svoji ladji, da se je zdaj prišteval med najbližje zaupnike vladajočega kralja, Henrika IV...

Vendar moramo zaradi resnicoljubja priznati, da sin nekdanjega milostnika v tem trenutku ni mislil na to, da bi igral velikaša. Očividno je bil srečanja odkritosrčno vesel.

Deška radost mu je žarela v očeh. Ne le, da ni hotel popariti Jehana s prednostjo, ki sta mu jo dajala stan in rod, ampak narobe, videti je bilo, da ga občuduje kot junaka.

Jehan je to opazil in premagal nejevoljo, ki ga je bila obšla.

»O, gospod grof!« je rekel z malce porogljivim nasmeškom. »Zakaj pa ne bi bil živ? Vraga, menda mi ne želite smrti?«

»Bog ne zadeni, dragi rešitelj!« je z odkritosrčno živahnostjo vzkliknil mladi Candale. »Kako bi vam želel smrti, ko ste mi rešili življenje! Verjemite mi, da nisem ničesar pozabil. A pripovedovali so, da ste mrtvi. Hudo mi je bilo za vas, tako mi Nogaretove vere.«

»To je zame velika čast,« je dejal Jehan s takim obrazom, da ni bilo moči reči, ali se posmehuje ali govori resno. »Vendar dovolite, da se začudim. Kdo vraga se neki zanima za takega siromaka?«

»Kdo?« je vzkliknil Candale in zakrilil z rokami. »Kralj se zanima! Kralj, ministri, ves dvor... Ves včerajšnji dan so govorili o vas. Ob tej uri ste predmet razgovorov vsega mesta, gospod Jehan Hrabri. Junak dneva ste — in hkratu menda edini, ki o tem nič ne ve!«

Kot velikaš je govoril grof Candalski zelo glasno in stal pred svojim sobesednikom, kakor da bi mu prepovedoval kreniti dalje.

Jehan Hrabri je naglo pogledal okoli sebe. Z mehanično kretnjo si je zategnil pas in položil pest na ročnik svojega meča. Prav dobro je slutil, kako so morali govoriti o njem. Če so se kralj in ministri razgovarjali zastran njega, gotovo niso delali tega s prijaznimi nameni.

Razumel je, da mu bo, kakor hitro se razve, da je živ, vsa moč kraljevske policije za petami. In ta mladi škorec je v svojem navdušenju sredi ulice na vsa usta kričal njegovo ime!

Ganil se sicer ni, niti ni ničesar pripomnil. Ko je pa videl, da zbuja tovarišev vpitje pozornost, ga je rahlo odrinil s poti in jo z malomarnimi koraki, obenem pa z budnim očesom ubral dalje po ulici Sv. Honorija.

Mladi grof Candalski zaradi tega ni odnehal. Zaupljivo mu je segel pod pazduho in jel ves srečen korakati ob njegovi strani. Jehan ni pokazal svoje nejevolje, ampak je kar moči prostodušno vprašal:

»Zakaj, kako, v kakem zmislu so mi te visoke osebe izkazale čast, da so se razgovarjale o meni?«

»Da le morete vprašati! Zaradi istorije na Montmartrskem morišču... Oh, smrti mi božje, to je moralo biti krasno! Kaj bi dal, da sem bil tam! Tudi jaz bi se vam bil pridružil, gospod. Tri sto vragov, to je moral biti pogled: en sam človek, ki se brani zoper več ko sto nasprotnikov... Koliko ste jih prav za prav napravili nezmožnih za boj? To je čudovito!«

»To ni moja zasluga. Sreča mi je pomagala.«

»Sreča, prazna beseda! In tista razstrelba na koncu? Pravijo, da ste jih pošteno posvarili. In potem ste se spustili v zrak — in zdaj stojite pred menoj živi in zdravi, brez najmanjše praske. Če to ni čudež! In vse to ste naredili sami.«

»O ne! Imel sem dobre tovariše.«

»Vem, troje jih je bilo... A ti so prišli šele nazadnje.«

»Vidim, da ste dobro poučeni. A povejte mi, gospod, ali sodijo tudi na dvoru vsi tako prizanesljivo kakor vi?«

»Do po pravici povem, ne,« je odkritosrčno priznal Candale. »Nekateri vas občudujejo brez pridržka. Drugi so pa kar besni na vas. Posebno huda sta gospod de Sully in veliki profos. Držite se dobro, gospod, zakaj tisti mah, ko zvedo, da ste živi, se bodo zagnali na vas kakor psi na jelena.«

»To si lahko mislim,« je s porogljivim nasmehom rekel Jehan. »In kaj pravi kralj?«

»Uradno pritrjuje tem gospodom. A gospod vojvoda Epernonski, moj oče, mi je povedal, da je bil ves navdušen in da mu je v štiri oči celo izrazil svoje obžalovanje nad smrtjo takega junaka.«

»A!« je rekel Jehan.

Sam pri sebi je pa pomislil:

S P O R T

Odhod državne lahkoatletske reprezentance v Atene

Odpovedali Jamnicky (Hašk), Manojlović (Concordia), Kallay B. (Marathon), Miokovič (BSK) in...

Kdo pride še v zadnjem trenutku na vrsto?! Zdi se, da Skok (ASK Primorje) zaradi nastopa službe in Zupančič Neli (Ilirija) zaradi tega, ker mu JLAS še ni preskrbel dopusta!

Od prvotno določenih potujejo: Tučan, Gojić (Hašk), Kleut, Stefanović (Jugoslavija), Spahić (BSK), Mikić (Bačka), Šporn, Zupan (Ilirija) Slapar, Žorga (ASK Primorje), Buratović (Concordia), Ferenščak in Thaller (Marathon, Zagreb. Naknadno so bili določeni Kovačič Leo (ASK Primorje), in Vidović (Concordia), ki bi bila morala kompletirati število 22 tekmovalcev. Kovačević (Concordia), ki je zasedel prazno mesto po zaprekašu Schwarzu (Marathon), Novaković (BSK), ki bo nadomestoval Kallaya B. v skoku v daljavo in »nočeš, moraš«, v zadnjem trenutku je bil telefonično določen Krevs (ASK Primorje), ki je vskočil za Korena (Marathon, Zagreb), ki je včeraj odpovedal. Želeli bi vedeti, oziroma pričakujemo pojasnilo JLAS, kdaj je določil Korena v postavo reprezentance?!

Od prvotnih 20, oziroma 22 atletov, za katero število plača grški savez, potuje sedaj v Atene samo osemnaist atletov! Koga bo savez v Zagrebu ulovil na ulici da kompletira število!?

Kdo nosi odgovornost za nastop naše tako okrnjene reprezentance v Atenah?!

Savez je imel od 18. septembra, ko je določil postavo za Atene, pa do danes, preko štirinajst dni časa na razpolago, da uredi vse potrebno zaradi sodelovanja določenih atletov, t. j. da uredi vprašanje dopustov, izpitov itd. Za morebitne odpovedi bi bil moral vedeti najpoznejše en teden pred odhodom! Mesto, da je reševal to vprašanje, pa je porabil večino časa za to, da je skušal na ta ali drug način: potom izbirnih mitingov oziroma v pričakovanju odpovedi atletov izven Zagreba, favorizirati atlete enega, oziroma največ dveh zagrebških klubov

Saj smo pred kratkim ostro grajali dolečitev Schwarza za 400 m lese, kateremu je Beograjčan Stefanović prekrižal račune. Na to je bil vrinjen Vidović, ki sploh ni letos beležil rezultata na maratonskem teku! Nadalje je savez, akoravno je že v ponedeljek zjutraj imel v rokah poročilo o novem rekordu Krevsa na 5 km, še vedno smatral za potrebno, da vrine v postavo Korena (Marathon), kar smo posneli iz včerajšnjih »Novosti«. Ko pa je tudi slednji odpovedal, se je šele spomnil Krevsa, ki je brezdvomno sedaj najboljši jugoslovenski dolgoprogaš! Akoravno je rok za njegov odhod bil prekratek, so vendar športaši iz Ljubljane storili vse mogoče, in Krevs je končno odpotoval!

JLAS, ki je postopal pri sestavi reprezentance tako, da smo ga morali v interesu in ugledu našega sporta opozoriti na njegovo res čudno in enostransko postopanje, se od 18. septembra ni brigal za to, da uredi vprašanje odhoda naših najmočnejših atletov. Zaradi tega bo moral nositi polno odgovornost, da je naša reprezentanca odpotovala okrnjena v Atene.

ISSK Maribor : Ilirija

V nedeljo se odigra drugo kolo prvenstvenega podsaveznega tekmovanja. Na zelenem polju se srečata dosedanji prvak Ilirija in ISSK Maribor, ki sta oba resna aspiranta za naslov prvaka. Maribor je letos v izredni formi, kar je dokazal v prvenstvenem tekmovanju za državne lige, ko je porazil Ilirijo in Primorje v vseh štirih tekmah.

Tekma se bo vršila na igrišču Ilirije. Obe moštvi sta znani, da gojita zelo lep in fair nogomet in dosedaj med Ilirijo in Mariborom še nikoli ni prišlo do incidentov. Podrobnosti o tekmi bomo še objavili. V predtekmi bodo igrali juniorji obeh klubov.

Medklubski cross-country SK Ilirije. SK Ilirija priredi v nedeljo 9. t. m. medklubski cross-country na progi 10 km za vse verificirane člane JZSS za prehodno darilo kip, ki ga brani St Germovšek od SK Maratona iz Maribora. Darilo si je priboril lani prvič in postane zmagovalčeva last po dveh zaporednih zmagah ali treh zmagah v presledkih. Druga dva prejmeta lični diplomi. Start ob 10. dopoldne na tenis prostoru Ilirije pod Cekinovim gradom, kjer je tudi cilj in garderoba. Istočasno se vrši tudi cross-country tek za mlajše smučarje pod 18 letom na progi 5 km. Tu se sprejemajo tudi prijave novih tekmovalcev, ki žele postati klubovi člani. Prijave za obe tekmovanji sprejema g. Mahkovec Alojzij, kavarna Evropa, do sobote do 18. V nedeljo se prijave ne sprejemajo več.

SSK Celje : TSK Slovan. Včeraj je izšla v »Jutru« notica nekega B. T., ki pravi, da je dopisnik v poročilu o nedeljski tekmi med SSK Celjem in TSK Slovanom najbolj pozabil omeniti incidente, ki so se dogajali med tekmo in po njej. Ugotavljam, da sem v telefoničnem poročilu omenil, da se je publika vedla zelo nedisciplinirano in da je parkrat vdrla na igrišče. G. B. T. mi bo že oprostil, če odločam sam, koliko naj poročam o incidentih med tekmo. O obmetavanju igralcev »Slovana« s kamenjem in o grožnji z nožem nisem mogel poročati, ker tega nisem opazil, četudi sem zelo natančno zasledoval ves potek tekme. Res pa je, da so ljubljanski »drukarji« grozili sodniku. O kakem regularnem golu pod prečko ne more biti govora, tudi ne, da je sodnik s svojimi odločitvami škodoval moštvu »Slovana«, nego bi bilo prej nasprotno res. Mladina ni bila nahujskana od »gotovih sportnih krogov«, marveč je razburjenje povzročil LNP s svojim sklepom in TSK Slovan s svojim protestom, ki ga je bil vložil proti prvi tekmi. Tu tiči krivda.

R. P.

SK Retje : SK Hrastnik 2 : 0 (0 : 0). V nedeljo je igralo Retje prvenstveno tekmo s Hrastnikom v Hrastniku. Moštvo Hrastnika je podcenjevalo Retje. Spočetka je bila igra zanimiva, h koncu pa deloma surova. Hrastnik je v dobri formi. Zlasti se je odlikovala obramba s Drolcem, ki je dal nasprotniku mnogo posla. Napad se je vse skozi trudil, da bi izenačil, toda izvrstna obramba Retja je vse odbila. SK Retje je zaigral zelo požrtvovalno ter zasluženo zmagal. Sodil je g. Janežič strogo objektivno.

Kolesarska dirka na Brdu pri Viču se je vršila v najlepšem redu in zadovoljstvu. Prvo nagrado je dobil Trobec Ivan iz Dravelj v času 3:3.55, drugo Hrešč Stevo v 3:3.55 in pol, tretjo Vetrih Leopold iz Most v 3:3.56. Udeležba je bila velika. S tem so kolesarji pozdravili novoustanovljeno »Kolesarsko in smučarsko društvo na Brdu«.

ASK Primorje. Drevi ob 20. v posebni sobici restavracije »Emona« seja starešinskega odbora. Vabljeni tudi načelniki sekcij. Predsednik.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes od 17. dalje trening na igrišču. Vodstvo sekcije poziva vse igralke, zlasti pa prvo družino, da se udeležujejo treningov polnoštevilno in da se v svrho abstinence ne poslužujejo vedno neresnih izgovorov. Proti vsem, ki bi neupravičeno izostajale od treingov, bo vodstvo sekcije moralo uvesti postopanje.

Smučarji Ilirije. Sestanek vseh smučarjev, članov smučarske sekcije danes ob 20. v klubski sobi kavarne Evropa. Važno zaradi nedeljskega tekmovanja.

SK Svoboda, Ljubljana. Drevi ob 20. važna odborova seja. Vsi in točno!

ŽSK Hermes. Kolesarska sekcija namerava po sklepu odborove seje prirediti v tem mesecu zaključno kolesarsko dirko, zato naj se sestanka v klubskih prostorih jutri ob 20. sigurno udeleže Kosirnik, Lozar, Sterle, Krivic, Habicht, Lukežič, Kopač Dolinar, Sernec, Marinko, Kos, Erlich, Škof, Prodan, Kastelic, Tomažin.

NSK Sparta. Danes ob 20. strogo obvezen sestanek vsega članstva v kavarni Vospernik zaradi nedeljske prvenstvene tekme.

Smučarski klub Ljubljana bo imel redni občni zbor 12. t. m. ob 20. v damski sobi kavarne Emone z običajnim dnevnim redom. Posebnih pismenih vabil ni. Prosimo vse članstvo, da se zbora v čim večjem številu udeleži.

Iz življenja na deželi

Iz Hrastnika

h— **Sokolska tombola,** ki je bila prvotno določena na 16. t. m. se je morala iz tehtnih vzrokov preložiti na nedeljo 23. t. m. — Srečke po 3 Din se že pridno prodajajo.

Iz Novega mesta

n— *Francoski krožek v Novem mestu* namerava 10. t. m. otvoriti naslednje tečaje: začetniški mladinski tečaj za učence in učenke višjih razredov osnovne šole in za učence vseh razredov meščanske šole, dva do tri tečaje raznih stopenj za gimnazije vseh razredov, en začetniški in en nadaljevalni tečaj za odrasle. Vsak tečaj bo imel na teden po dve uri, ki se bosta dogovorili sporazumno z udeleženci pri vpisu. Ukovina 22 Din na mesec. Prijave pri gimnazijskem slugi ali pa pri učitelju francoščine na gimnaziji. Poučevali bodo gg. Dular, Kovač in morebiti Kranjec. Ker je zaradi reduciranih učenih ur pouk francoščine na gimnaziji letos zelo okrnjen, je svetovati zlasti gimnazijcem, da se poslužijo tečajev. Vsi starši, ki imajo mladino v gimnaziji, naj bi pristopili k Francoskemu krožku kot člani, ker s svojo članarino pomagajo širiti in izpopolnjevati francosko knjižnico, ki služi v prvi vrsti zopet dijakom.

Dogodki za mejo

Nove spremembe slovanskih priimkov

V poslednjih dneh sta tržaški in reški prefekt podpisala 18 novih dekretov o poitalijančenju slovanskih priimkov. Med drugimi so bili spremenjeni priimki Vitez v Viti, žiberna v Giberna, Škrinjar v Scrignari, Vatovec v Vatta itd.

Letalska nesreča

Blizu Gradeža je zadnji ponedeljek prišlo do letalske nesreče, ki je zahtevala več žrtev. Civilno letalo je moralo na poti iz Benetk proti Trstu na morju tik ob obali zasilno pristati. Pri tem se je zaletelo ob brežino in se prevrnilo. Potnik Reibmayer iz Avstrije in motorist Viezzoli sta se smrtno ponesrečila, potnik Mamolo in prvi pilot Grassi sta bila težje, radiotelegrafist Petrin in drugi pilot Ferrari pa lažje ranjena.

Poplave na Vipavskem

Spričo nalivov v poslednjih dneh so Vipava in njeni pritoki tako narasli, da so ponekod prestopili bregove. Voda je preplavila tudi trg Vipavo. Na Glavnem trgu je dosegla višino nad 30 cm. Materialna škoda sicer še ni točno znana, vendar je precejšnja.

Repertoarji

Drama

Začetek ob 20.

Četrtek, 6. ob 15.: Vest. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.
Petek, 7.: Lopez. Red C.
Sobota, 8.: Zločin in kazen. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 9.: Roksi. Izven. Znižane cene

Opera

Začetek ob 20.

Četrtek, 6.: Hlapec Jernej. Red D.
Petek, 7.: zaprto.
Sobota, 8.: Mala Floramye. Gostuje g. Dubajić iz Zagreba. Znižane cene. Izven.
Nedelja, 9.: Fra Diavolo. Izven. Znižane cene

Dijaška predstava bo drevi drama »Vest«, ki je imela v lanski sezoni enega največjih uspehov. Spisal jo je Maurice Rostand, snov je zajeta iz povojnega življenja. Začetek je točno ob 15. uri, konec ob 17. uri. Na predstavo opozarjamo predvsem naše dijaštvo, pa tudi ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti znatno znižanih cen, ki so določene za obisk dijaških predstav.

Gospod Dubajić, priljubljeni in izvrstni komik zagrebškega gledališča gostuje ponovno v Ljubljani v vlogi Šjor Bepa v Tijardovićevi opereti Mala Floramye v soboto, dne 8. t. m.

Ljudski simfonični koncerti. Poleg rednih večernih simfoničnih koncertov bo priredila uprava Narodnega gledališča v Ljubljani v letošnji koncertni sezoni nekaj ljudskih simfoničnih koncertov pri zelo nizki vstopnini ob nedeljah dopoldne. Prvi ljudski simfonični koncert se bo vršil v nedeljo 16. t. m. Natančni spored in druge podrobnosti javimo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Četrtek, 6. ob 20.: Zvedave žene. Red A.
Petek, 7.: zaprto.
Naslednja dramska premijera bo v soboto Golarjeva najnovejša vesela kmečka igra »Dve nevesti«. Delo je polno vedrega humorja ter očituje vse pisateljeve vrline. Režira J. Kovič, nastopijo še Dragutinovićeva, Starčeva, Kraljeva, Zakrajškova in Rasberger, F. Kovič, Skrbinšek, Grom, Furijan, Blaž. Izreden umetniški užitek se obeta v ponedeljek. Zvečer prirede koncert trije priznani umetniki Karlo Rupel, tudi v tujini že priznani virtuoz na gosli, Marijan Rus, najboljši Betettov učenec, sedaj basist ljubljanske opere in kapelnik iste opere dr. Danilo Švara. Spored je pester in obsega med drugimi Beethovna, Grečaninova, Bacha, Dvořaka, Rossinija, Osterca, D. Švaro itd.

Teta se ga je spomnila

V Turn Severinu na Rumunskem živi bedni godbenik Karel Sykora. Služi si kruh s sodelovanjem v orkestrih. Zadnje čase je le težko preživljal svojo družino, kajti dohodki so se mu skrčili. V tej sili, ki je prikipela skoro do vrhunca in je že pretila izčrpati vse sile bednega godbenika, je prišla od sorodnikov brzojavka, da je imovita teta zapustila Sykori vse svoje imetje, vredno kakšnih 30 milijonov lejev. Dedščina sestoji iz hiš na Dunaju, iz gozdnega kompleksa ter iz gradu v Avstriji.

Vse, kar želite,
dobite v »Jutrovem« malem oglasniku.

Trboveljski **premog**
suha drva, angleški koks
dobavlja na dom
Kurivo d. z o. z.
Dunajska c. 33
Telef. 34—34

Od Maribora do Djevdjelije

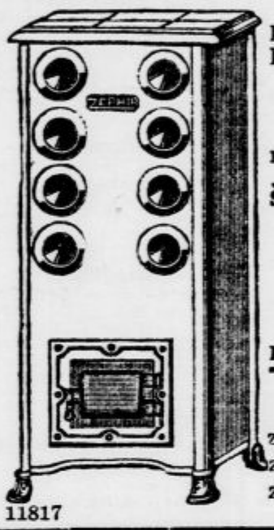

potrjuje daleko preko 13.000 kupcev, da je
ZEPHIR-PEČ
nenadkriljiva v
štedljivosti, higijeni, udobnosti, trpežnosti.
Proizvod »Zephir« d. d., Subotica
SAMOPRODAJA:
za Ljubljano: Venceslav Breznik
za Celje: D. Rakusch
za Maribor: Pinter & Lenard.
11817

Sesalnik proti komarjem

Gdč. Germaine Gourdon iz Marseillea je stopila z zanimivo pripravo v vrste izumiteljev. To je navpična cev, ki ima na vrhu jarko žarnico, spodaj pa ventilator, ki vsesava v cev komarje, katere je privabila luč. V cevi jih je lahko umoriti. S poskusom so ugotovili, da je aparat v 4 urah uničil okrog 3,400.000 komarjev, a izumiteljica hoče njegovo zmogljivost spraviti na milijon v eni uri. Posebnih uspehov si obetajo z novo pripravo na močvirnem ozemlju Camargue v ustju Rodana, kjer je komarjev in malarije toliko, kolikor nikjer drugod v Evropi.

Radio

Izvleček iz programov

Četrtek 6. oktobra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Italijanščina. — 19: Denar kot merilo za vrednost blaga. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Plošče. — 20.30: Kvartet Glasbene Matice. — 22: Leharjeva ura: Pojeta gdč. Majdičeva in g. Banovec. — 22.45: Čas, poročila.

Petek 7. oktobra.

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Varstvo živali. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Poglavje iz domače zgodovine. — 19: Francoščina. — 19.30: Gospodinjska ura. — 20.15: Prenos koncerta iz Varšave. — 22.40: Čas, poročila.

BEOGRAD 11: Radio-orkester. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Prenos iz Varšave. — 22: Prenašanje tujih postaj. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Lahka glasba. — 20.15: Prenos iz Varšave. — PRAGA 19.30: Godba na harmoniko. — 20: Koncert ge. Zdenke Zikove. — 20.30: Igra. — 22.30: Prenos iz Brna. — BRNO 19.35: Saksofon. — 20: Koncert iz Prage. — 22.30: Orkester. — VARŠAVA 20.15: Simfoničen koncert. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 17: Koncertna ura. — 19.50: Žegnanje na Tirolskem. — 20.40: Orkestralen koncert. — 22.15: Godba za ples. — BERLIN 19.10: Orkester. — 20 Veseloigra. — Prenos 3. dejanja opere »Mojstri pevci norimberški«. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 19.15: Orkestralen koncert. — MÜHLACKER 20.05: Simfoničen koncert. — 22.45: Plesna glasba na ploščah. — 23.15: Spevoigra. — BUDIMPEŠTA 19.15: Orkestralen koncert. — 21: Komorna glasba. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45: Večer lahke glasbe.

Vitekova Varekina
pere snežno belo, desinficira in varuje perilo.

Zastopnike
v vseh mestih Jugoslavije SPREJME prodajo ŽILET-REZILC in ŽILET-APARATOV tvrdka:
„SIMES“
prva jugoslovenska specijalna tovarna žiletov in žilet-aparatov, Beograd, Kralja Ferdinanda 17. 11798
Zaslužek stalen in zelo dober.

Double, modni kamgarn, športni ševjot
za fine obleke in suknje.
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUČ
»PRI ŠKOFU«
Ljubljana, Lingarjeva ulica — Medarska ulica — Pred škofijo.

Večji MLIN v Banatu
z železniško in ladijsko postajo, IŠČE
ZASTOPNIKA
za razpečavanje prvovrstnih mlevskih izdelkov. Ponudbe z referencami poslati pod oznako »Banatski mlin« oglasnemu zavodu Schmolka, Novisad. 11900

Pomnite,
da izvršujem popravila vseh vrst čevljev HITRO, DOBRO IN POCENI!
Express
brzopopravljalnica
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6
Na popravila lahko počakate, ker je delavnica urejena z najmodernejšimi stroji.
M. TREBAR.
11852

L. ROI

KRZNENI PLAŠČI
Ljubljana, Mestni trg 5

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja, vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Agenti (inje)
Vaš cilj je dosežen s prevzetjem senzacijonalnega sezonskega predmeta. Izdaten zanesljiv zaslužek, trajen za leta. — »Satoreklam« Dunajska c. št. 36. 40194-3

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Potniki!
Nova veletrgovina manufakture nudi solidnim potnikom dobro in stalno službo za obisk privatnih strank na Gorenjskem in Notranjskem. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod šifro »Dobra eksistenca«. 40142-5

Vajenci(ke)

V elektrotehnično podjetje
želi kot učenec v svrho izpopolnitve vstopiti izučen strojni ključavničar in izprašan kurjač. — Ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Učenec«. 40317-44

Trgovsko učenko
ki je dovršila 2 ali 3 razrede meščanske šole, pridno in pošteno ki ima veselje do trgovine, sprejme Gregor Koželj, Mokronog. 40190-44

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Trg. pomočnico
ki ima veselje do prodaje in aranžiranja izložb, sprejmem takoj. Ponudbe z natančnimi referencami in sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Nogavice«. 40117-1

Kuharico
s večletno prakso, srednjih let, sprejme majhna, fina doktorska družina na deželi. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Vešča in čista«. 40163-1

Čevljar. vajenca in pomočnika
(začetnika) sprejme Fric Vabra, Vič-Glince štev. 12 40204-1

Urno žensko
snažno in zanesljivo ki zna natančno pospravljati parketirane sobe, iščem za čas od 15. 8. do 15. 11. — Celovška cesta 34, pritličje 40226-1

Slugo
starega do 18 let, za hišna dela, ki bi bil dober orodni telovadec, sprejmemo v stalno službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Telovadec 200«. 40198-1

Fotografskega pomočnika co)
mlajšo moč, kakor tudi
vajenca (ko)
sprejme fotograf Hugon Hibšer v Ljubljani, Sv. Petra cesta 25. 40243-1

Mladega brivskega pomočnika, vajenca in vajenko
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 40272-1

Mlado postrežnico
že izurjeno v tem poslu, pridno in pošteno, iščem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40267-1

Železokrivca
iščem za Sušak. Oglasiti se je v pisarni ing. Franca Dedek, Ljubljana, Žibertova ulica 7. 40299-1

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Korepetitorij
za vse srednješolske predmete inštruirajo strokovni profesorji. Uspeh zagotovljen, cene nizke; revni in skupine na tarifo popust. Informacije daje Dopisna trgovska šola, Pražakova ulica 8/I. 341-4

Klavirski pouk
Učiteljica z večletno prakso sprejme še nekaj učencev (začetnike in že vežbane) v skrbni privatni pouk. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 40238-4

Za francoščino
iščem instruktorja ali instruktorico. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 40244-4

Française
enseigne le français Méthode rapide. 80 Din par mois Dunajska cesta 1a/III. 40257-4

Dipl. učiteljica
po zmerni ceni poučuje klavir, nemščino in francoščino. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 40265-4

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

Knjige
nemških avtorjev, romane, najnovejše, dobro ohranjene kupim. Ponudbe pod »Knjige« na oglas. oddelek »Jutra«. 40260-8

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Opekarne in keram. podjetja!
Dolgoletni strokovnjak želi premeniti mesto. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Upravitelj«. 40129-2

Gospodična
zanesljiva in poštena — zmožna samostojnega vodstva, išče mesto v mlekarni, slaščičarni, trafiki ali kaj podobnega. Položi tudi lahko kavcijo. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra moč 309«. 39998-2

Prodajalka
išče mesto v trgovini mešanega blaga, ali v trafiki. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod »15. november«. 40193-2

Dobra kuharica
išče mesto gospodinje pri gospodu. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Gospodinja«. 40220-2

Šiviljska pomočnica
išče mesto za takoj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40251-2

Trg. pomočnica
vajena špecerije, manufakture in galanterije, išče zaposlenje. Nastopi lahko takoj. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra« v Ljubljani. 40275-2

Izučen strojni ključavničar
izprašan kurjač, strojnik in tkalni mojster, išče kakršnokoli nameščenje. — Gre tudi kot skladiščnik ali kaj sličnega. Zmožen je kavcije. Ponudbe prosi na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Mlajši«. 40219-2

Za majhen honorar
bi vršila uradnica popoldne primerno delo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Delo«. 40211-2

Otroška vrtnarica
s perfektnim znanjem nemščine in lepimi spričevali, išče službo. Ponudbe pod šifro »Vrtnarica« na ogl. oddelek »Jutra«. 40200-2

Trg. sotrudnik
izurjen v špecerijski trgovini, z dobrimi spričevali, mlad in zdrav, išče mesto v istotaki trgovini. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Prijazen in pošten«. 40233-2

Za gospodinjo
k enemu ali dvema gospodoma želi priti samostojna in res za to zmožna. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Samostojna«. 40234-2

Hlapec
priden in pošten, vajen konj ter kmečkega dela, išče službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Hlapec«. 40235-2

Mladenič
ki lahko položi 5000 Din kavcije, želi službo sluge ali kaj sličnega. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Delaven«. 40239-2

Samostojna kuharica
z večletnimi spričevali, želi službo v boljši hiši. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40242-2

Mlada vdova
išče v Mariboru službo v trgovini kot blagajničarka ali prodajalka. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 40245-2

Mlada natakarica
zmožna kavcije, išče službo. Gre tudi kot služkinja v boljšo hišo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40246-2

Iščem službo
samostojne gostilničarske kuharice ali hotelske sobarice. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40255-2

Dobra kuharica
ki razume vsa hišna dela, išče službo — tudi samo za čez dan. — Breg 2/I. 40289-2

Službo sluge
ali inkasanta želi gospod, ki lahko položi 10.000 Din kavcije. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Služba takoj«. 40941-2

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (9)

Štiricevni radio
»Telefunken«, velik zvočnik, s priklopnim gramofonom z 29 ploščami; za 6000 Din prodam radi selitve. Alojz Mrak, penzion »Špik«, Gozd-Martuljek — Kranjska gora. 40088-9

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Štirisedežen avto
odprt, malo rabljen, dobro ohranjen, z majhno uporabo bencina proda Uran, Ljubljana, Mestni trg 11. 40296-10

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

78.

Z dvema pripravnima kosoma lesa, ki ju je našel na razbitini, je kmalu odveslal proti obali. Pozno popoldne se ji je toliko približal, da je mogel razločiti obrise dežele. Čudna znana se mu je zdela! Kar verjeti ni mogel, da bi ga bila usoda vrgla na prag njegove ljubljene džungle . . .

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Puhasto perje
čisto, čohano, kg po 48 Din, druga vrsta kg po 38 Din, čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 Din razpošilja po poštnem povzetju L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. 22-6

Sadna drevesa
Radi izpraznitve drevesnice je naprodaj več tisoč lepih visokodebelnih in pritličnih jablan in hrušk po znižanih cenah. Pri večjem naročilu poseben popust. Zahtevajte cenik. Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. 40130-6

Lesena banja
poceni naprodaj Cesta v Rožno dolino 36. 40185-6

2 otroški postelji
železno in leseno prav ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 40215-6

Usnje
čevljarske potrebščine, najboljše in najcenejše pri
Viktor Legan
trgovina in tovarniška zaloga usnja, **Ljubljana, Palača »Dunav«.**
327

Trodelno kredenco
in pult, malo rabljeno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40262-6

Lepe nagrobne spomenike
od 350 Din naprej razprodaja Jos. Cihlař, Ljubljana, Dunajska cesta št. 69 40276-6

Vse smešno poceni
Kuhinjske tehtnice 50 Din, doze za sladkor 40 Din, damastni namizni prt 30 Din, kompletna garnitura Alpacca jedilnega pribora 125 Din in drugi gospodinjski predmeti. Šapira, Dunajska cesta štev. 36. 40295-6

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Okrogle stopnice
železne »Wendeltreppe« kupim. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stopnišče«. 40054-7

Voz zapravljivček
rabljen, kupi Knez, Ljubljana, Gosposvetska c. 14. 40228-7

Star cink
kupuje v vsaki količini in plača po najvišji dnevni ceni »Olex«, Zagreb, Zvonimirova ulica 2. 40199-7

Kupujem
stare moške obleke, čevlje, pohištvo itd. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. A. Drame, Ljubljana, Gallusovo nabrežje št. 29. 40291-7

Peč
Lotz ali Zephir kupi Leopold Jesih v Medvodah. 40288-7

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Kuhinjsko kredenco
rabljeno, kupi Knez, Ljubljana, Gosposvetska c. 14. 40227-12

Zaradi odpotovanja
takoj prodam kompletno kuhinjsko pohištvo, spalnico iz mehkega lesa in moško kolo. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40232-12

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Slaščičar
bivši tovarnar, išče sodelavca, potnika, trgovca ali žiranta (do 50.000 Din) za izdelovanje keksov in bonbonov. Dopise pod šifro »Slaščičar« na oglasni oddelek »Jutra«. 39833-16

Z 10—15.000 Din
pristopim kot sodelavec h kateremukoli podjetju — najraje k tekstilni, pletilni ali kovinski stroki. Ponudbe prosim pod značko »15.000« na oglasni oddelek »Jutra«. 40218-16

100.000 Din posojila
potrebujemo. Garancija je absolutno varna. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Kapital«. 39770-16

30.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto posestva. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sigurno«. 40197-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Valjčni mlin in žago
na stalni močni vodi (200 HP), ob železnici ugodno prodam. Pripravno tudi za vsako drugo industrijo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Večje podjetje«. 40085-20

Več hiš
stanovanjskih in obrtnih, v Ljubljani in okolici zelo ugodno naprodaj. Sprejmejo se tudi vložne knjižice. Pojasnila daje realitetna pisarna Grašek v Ljubljani, Kolodvorska ulica 24. 40259-20

Dve hiši
ena v Zg. Šiški, 2 sobi, pritikline in majhen vrt, za 45.000 Din in ena v Kamniku s 3 sobami, pritiklinami in 1000 m² vrta za 45.000 Din naprodaj. Pojasnila daje »Posest« v Ljubljani, Miklošičeva 4. 40281-20

Stavbno parcelo
500 m² veliko, ali majhno hišo na Kosovem polju ali Zg. Šiški, ozir. ob Celovški cesti kupim proti plačilu v gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Denar«. 40273-20

Oblačila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (13)

Sokolski kroj
prodam ali zamenjam za pisalni stroj. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod šifro »Sokolski kroj«. 40194-13

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Lokal
oddam na Gosposvetski c. št. 12. Poizve se istotam. 40186-19

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Enodružinsko vilo
manjšo, z vrtom vzamem takoj v najem. Isto event. pozneje tudi kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vila 4«. 39858-17

2 prostora s kuhinjo
vzamem v najem za izkub Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40072-17

Gostilno
vzamem v najem v prometnem kraju. Imam oseb no pravico in sem samostojna. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Najem takoj«. 40189-17

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Suhe gobe
po najvišjih cenah kupuje tvrdka Oskar Marić, Ptuj. Telefon št. 38. 39491-33

Suhe in sveže gobe
stalno kupuje Peter Šetina — Radeče - Zidani most. 236-33

Orehe
lepe in zdrave po 4 Din franko Velenje razpošilja A. Cok, Velenje-St. Ilj. 40196-33

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Bukova drva
že razžagana in postavlje na pred dom kupite naj ceneje naravnost od producenta, če se obrnete na naslov: Remec & Co., Ljubljana, Kersnikova ul. št. 7. 40050-15

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Dijaka
sprejmem kot sostanovalca v sredini mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 40250-22

Dijakinjo
kot sostanovalko s popolno oskrbo sprejme nemško govoreča družina. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 40230-22

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Lepo stanovanje
2 sob. kuhinje in pritiklin iščem s 1. novembrom. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Reprezentant«. 40112-21/a

Stanovanje
sobe in kuhinje — blizu tramvaja išče šivilja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Rabim za 15. oktober«. 40203-21/a

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami iščem za november. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Točen plačnik«. 40270-21/a

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, iščem v sredini mesta. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Brez otrok«. 40278-21/a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Elegantno sobo
s posebnim vhodom, išče gospod v bližini banske uprave. Ponudbe s ceno na oglasni oddelek Jutra pod »Elegantna soba«. 40280-23/a

Lepo sobo
s posebnim vhodom, elektriko in 2 posteljama iščem za takoj. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dva gospoda«. 40300-23/a

Sobo
iščem v bližini artilerijske vojašnice. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Častnik«. 40297-23/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Trisob. stanovanje
solnčno, s kabinetom, kopalnico in pritiklinami oddam v novembrom v Baragovi ulici štev. 11/I. 39970-21

Dve stanovanji
dvosobni, s kuhinjo in pritiklinami oddam z novembrom pod Rožnikom — Večna pot 9. 40285-21

Krasno stanovanje
3 sob in kopalnice oddam z novembrom v Baragovi ulici štev. 9 — Bežigrad. 40216-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami oddam s 1. novembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40207-21

Dvosob. stanovanje
suho, s kopalnico, sobo za služkinjo, pritiklinami in vrtom oddam s 1. novembrom za Bežigradom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40214-21

Trisob. stanovanje
z novembrom oddam na Šmartinski cesti štev. 24. 40229-21

Dvosob. stanovanje
s parketom in elektriko oddam s 1. novembrom na Rimski cesti 23. 40225-21

Trisob. stanovanje
s kopalnico in verando oddam s 1. novembrom na Tržaški cesti štev. 29/I. 40248-21

Stanovanje
dvo- ali trisobno oddam na Marmontovem trgu v vili »Sunčanica« — Mirje. Moderen komfort, vrt in zmerna cena. 40237-21

Za 725 Din
dvosobno stanovanje s kabinetom in vsemi pritiklinami oddam v Herbersteinovi ulici 18. 40258-21

Sobo s kuhinjo
in pritiklinami oddam z novembrom mirni in zanesljivi stranki v Zeleni jami — Val. Vodnikova št. 15. 40253-21

Štirisob. stanovanje
novorenovirano, s kopalnico, v vili v centru mesta takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40252-21

Dvosob. stanovanje
oddam z novembrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40271-21

Trisob. stanovanje
v centru mesta oddam s 1. novembrom. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trisobno — centrum«. 40263-21

Majhno stanovanje
sobe in kuhinje oddam z novembrom majhni in mološtevilni stranki na Mirju — Verstovškova ulica 9. 40298-21

Sobo in kuhinjo
z vsemi pritiklinami oddam v Rožni dolini, cesta VI/45. 40222-21

Enosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami oddam takoj v Kosezah štev. 74 — Zgornja Šiška. 40282-21

Stanovanie
obstoječe iz 1 velike in 2 manjših sob oddam s 1. nov. — Istotam naprodaj
spalnica in kuhinja
Moste pri Ljubljani, Slapničarjeva ulica štev. 8. 40083-21

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Gospod ali gdč.
ki si želi prvovrstno domačo hrano, vso oskrbo in lepo parketirano sobico, vse poceni, naj vpraša za naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 39905-23

Sobo
novoopremljeno, s souporabo kopalnice in vso oskrbo. poleg Tabora takoj oddam dvema gospodičnama Vrhovčeva 9/I — desno. 39755-23

Prijetno sobo
z ali brez hrane nudim gospodu, ki si želi domačnosti. Kolezijska ul. 31/I. 40166-23

Solnčno sobo
novoopremljeno, z elektriko in posebnim vhodom takoj oddam mirnemu gospodu na Mirju, Riharjeva ulica 4. 40101-23

Kabinet
v centru mesta oddam s 15. oktobrom. Ogledati v Knafljevi ulici štev. 13/II 40036-23

Sobo z 2 posteljama
čisto in zračno, z elektriko oddam 2 gospodoma ali gospodičnama v Valjavčevi ulici 19 — pri Koleziji. 40210-23

Sostanovalko
sprejmem s hrano ali brez Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40209-23

Veliko prazno sobo
na ulico, pripravno za pisarno, takoj oddam pred Škofijo 21/I. Poizve se v trgovini Strojanšek. 40223-23

Sobo z 2 posteljama
oddam v Židovski stezi 6 40249-23

Čisto sobico
oddam mirni gospodični na Resljevi cesti štev. 26/I 40247-23

Mesečno sobo
lepo opremljeno, s posebnim vhodom takoj oddam v Florijanski ulici 12/I — Zor. 40256-23

Lepo sobo
mirno in zračno, oddam boljši in solidni osebi v bližini učiteljišča. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 40254-23

Prazno sobo
z vso oskrbo oddam v centru mesta gospodu, gospodični ali zakonskemu paru. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40268-23

2 gospoda ali dijaka
sprejmem v lepo in zračno sobo na Dvornem trgu 3/I — nasproti univerze. 40269-23

Lepo sobo
separirano, takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40266-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in 2 posteljama, event. s hrano oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 40292-23

Sostanovalca
sprejmem v lepo in zračno sobo v centru mesta. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40290-23

Veliko sobo
strogo separirano, opremljeno ali prazno oddam v vili pod Rožnikom. Večna pot št. 14. 40287-23

Sobo
opremljeno z 1 ali 2 posteljama takoj oddam v Rožni ulici 19. 40284-23

Solnčno sobo
z vso oskrbo oddam dvema osebama. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40277-23

Sobo
s posebnim vhodom, v centru mesta oddam dvema gospodoma po 180 Din — event. z oskrbo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40293-23

Solnčno sobo
v centru mesta ugodno odda starejša gospodična za 1000—2000 Din posojila za 2 meseca, proti garanciji. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Nujno« 40140-23

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Harmonij ali pianino
dobro ohranjen, kupi Pirnat Janez, Kostanjevica. 39987-26

Najboljše tambure
vsa ostala glasbila, žice, tamburaške šole in note dobite najceneje v trgovini Tomay Stjepušin, Zagreb, Frankopanska ul. 16 40202-26

Pianino
dobro ohranjen, najraje znamke »Mentschik« kupim Ponudbe na naslov: B. L., Ljubljana, Resljeva cesta št. 13/I levo. 40073-26

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Psa jazbečarja
(braka), 22 mesecev starega proda L. Kovač v Celju, Stritarjeva ulica 23. 40201-27

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Pisalni stroj
rabljen, kupim. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod šifro »Dober stroj«. 40195-29

Šivalni stroj Pfaff
pred 6 meseci kupljen, pod kupno ceno (1000 Din) naprodaj v Gradaški ul. 8. 40286-29

Filatelija

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (29)

Jugoslov. znamke
kupujem v vsaki množini med 12. in 3. uro na Vidovdanski cesti štev. 6. 40240-39

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Reven dijak
je zgubil listnico s 100 Din in 2 režij. legitimacijama. Pošten najditelj naj vrne vsaj listnico z legitimacijama. Rudi Makovec, Kočevje, Dijaški dom. 40143-28

Moški dežnik
je bil izgubljen Pod Trančo. Najditelja prosim da ga proti nagradi odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 40264-28

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Najnoveša služinska patetna železna zelo praktična složljiva postelja s tapeciranim madracom — praktična za vsaku hižu, hotele, za putujuće osobe in noćne službe. Stane Din 390.—. Razpošiljam poštom in železnicom po povzetju.

Engleski složivi patent stolci. Stoji Din 140.—

spaljni. patent fotelj stane Din 1300

Liegestuhl praktičan za ležanje in sedenje. Stane Din 130.

po tem imam čist čohano perje kg Din 48.—, čist belo gosje kg Din 130.—, čisti puh kg Din 250.—, modroci punjeni z volnom Din 750.—, žične mreže za postelje Din 150.—, otomani Din 650.—.

L. BROZOVIĆ, ZAGREB ILICA 82.

Lepo solnčno

stanovanje

tri sobe, kopalnica, pritikline, **ODDAM takoj v Celju,** bližina kolodvora.

Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod: »Št. 12«. 11904

Veselje in zadovoljstvo

je samo, kadar prinesete svojcem fini kamgarn ali sportni ševijot za moško obleko, ali fino volneno za damski plašč ali kostum iz trgovine

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg 22

Priznano najugodnejši nakup dobrih kvalitet

NARODNA BANKA

otkupljuje

predratni srebrni novac

po sledečim cenama:

1. Srebrne dinare

Din	13.40	za 1 kom.	od	5		Din
Din	5.—	za 1 kom.	od	2		Din
Din	2.50	za 1 kom.	od	1		Din
Din	1.25	za 1 kom.	od	—.50		Din

Po ovim cenama otkupljuje i ostali predratni srebrni novac iskovan po propisima latinske konvencije (Fr. franke, it. lire, rum. leje, bug. leve, grčke drahme.

2. Srebrne austro-ugarske krune

Din	13.—	za 1 kom.	od	5.—	kruna
Din	5.—	za 1 kom.	od	2.—	kruna
Din	2.50	za 1 kom.	od	1.—	kruna

Po ovim cenama otkupljuje i srebrne perpere.

3. Srebrne austro-ugarske forinte

Din 6.60 za 1 komad.

4. Srebrne talire Marije Terezije

Din 14.— za 1 komad.

5. Srebrne ruske rublje

(iskovane pre i posle 1886. god.) Din 10.70 za 1 kom od 1 rublje
5.40 za 1 kom. od 0.50 rublje

6. Srebrne nemačke marke

Din	14.50	za 1 kom.	od	5.—	maraka
Din	8.70	za 1 kom.	od	3.—	marke
Din	5.80	za 1 kom.	od	2.—	marke
Din	2.90	za 1 kom.	od	1.—	marke
Din	1.50	za 1 kom.	od	0.50	marke

337-II

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Objava!

Krijumčarenje in potajno trgovanje monopolskim predmetima uzeli su toliko maha da osetno štete državne prihode.

Ovome zlu krivi so na prvom mestu nesavezni sadioci duvana koji otkupnim komisijama ne predaju po zakonu celu berbu duvana nego veliki deo prikrivaju i prodavaju krijumčarima, koji ga onda proturaju po celoj državi medju nesavesne gradjane. Osim toga krijumčari se, pretprodaje i troši inostrani duvan, cigarpapir, užigači, upaljači, kremenje i ostali monopolski predmeti.

Da se ovom, po državne interese veoma štetnom radu na put stane, Uprava državnih monopola će od sada bez ikakvog obzira u svakom slučaju primenjivati svu strogost zakona da se zaštite i državni prihodi i interesi svih saveznih gradjana pa skreće pažnju svima na teške zakonske posledice, a naročito poziva:

a) sadioce duvana, da otkupnim komisijama predaju celokupnu berbu duvana. Ko protivno uradi, ne samo, da će biti najoštrije kažnjen nego će Uprava monopola, primenjujući bez izuzetka zakon, zabraniti sadnju duvana u kraju (selu, opštini i srezu) za koji se utvrdi da znatniji broj sadilaca ne predaje celu berbu duvana. Tako će zbog protiv zakonitoga rada nesavesnih pojedinaca trpeti veliku štetu i ispravni sadioci, pa im je dužnost, da i u svom interesu preduzmu sve, kako bi se na put stalo nezakonitom radu nesavesnih sadilaca.

b) sve gradjane, da ne kupuju i ne troše krijumčarske monopolisane predmete i da svako lice koje im nudi na prodaju ove predmete ili za koga saznaju da se bavi krijumčarenjem, odmah prijavi najbližoj državnoj ili opštinskoj vlasti. Dužnost je svakoga gradjanina da brani i čuva državne interese jer su interesi celine i interesi pojedinaca.

v) Sve opštinske, samoupravne i državne organe da vrše svoju zakonsku dužnost i svako zapaženo krijumčarenje monopolisanih predmeta odmah dostavljaju nadležnim vlastima.

Iz kancelarije Samostalne uprave državnih monopola MBr. 16568 od 24. septembra 1932. godine. 11903

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.